Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Turgenev, Ivan.; af Iwan Turgénjew ; paa dansk ved Vilhelm Møller.
Titel | Title:	Nye Billeder fra Rusland : Punin og Baburin. En Udflugt til Skovregionen. Det levende Skelet
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : L. A. Jørgensens Forlag, 1874
Fysiske størrelse | Physical extent:	201 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

58.-409

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

1 1 58 0 8 14447 1

REX/S

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Nye
Billeder fra Rusland.

Punin og Baburin. — En Udflugt til Skovregionen. —
Det levende Skelet.

Af

Iwan Turgénjew.

Paa Dansk

ved

Vilhelm Møller.

Kjøbenhavn.
L. A. Jørgensens Forlag.
1874.

Trykt hos O. C. Olsen & Co.

Indhold.

	Side:
Punin og Baburin	1.
En Udflugt til Skovregionen	121.
Det levende Skelet	163.
Efterskrift	198.

Punin og Baburin.

(Trykt første Gang i 1874).

. . . . Gammel og syg som jeg er, beskæftiger mine Tanker sig nu meest med Døden, der jo med hver Dag kommer nærmere og nærmere; det hænder kun sjeldent, at jeg tænker paa Fortiden, at jeg fæster mit indre Blik paa det, som ikke er mere. Kun undertiden — naar jeg om Vinteren sidder stille henne foran den blussende Ild i Kaminen, eller naar jeg om Sommeren langsomt spadserer op og ned i den skyggefulde Allee — dukker der Billeder fra gamle Dage frem for mig. Men det er saa ikke min modne Alder eller min senere Ungdom, Tankerne dvæler ved. De fører mig bort enten til min Barndomstid eller til mine første Ungdomsaar. Saaledes gaaer det mig ogsaa idag: jeg seer mig selv som tolvaarig Dreng hos min strenge, lunefulde gamle Bedstemoder ude paa Landet, og paa mine Erindringers Baggrund aftegner sig tydeligt to Skikkelser . . . .

Men jeg vil gaae frem i kronologisk Orden og fortælle i Sammenhæng.

I.

(1830.)

Vor gamle Tjener Filippitsch kom, som han pleiede, listende paa Tæerne ind i Stuen. Læberne havde han bidt sammen, hans graa Haartotter var kæmmet op paa Issen, Halstørklædet var bundet i Form af en Rosette. Han listede hen til sin strenge Frue, bukkede umaadelig ærbødigt, og rakte Bedstemoder paa en Tintallerken et stort Brev, der var forseglet med et adeligt Vaaben....

— Er han der selv med det? spurgte Bedstemoder.

— Naadigfruen behager at befale? spurgte Filippitsch ængsteligt, istedetfor at svare.

— Kjøter! Er han derude .... han, som har bragt Brevet her?

— Jo, Deres Naade .... som De befaler .... han er derude .... han sidder inde paa Kontoret.

Bedstemoder dreiede ærgerligt og saa det raslede paa den gamle Rosenkrands med Rapper-

lerne, hun havde paa Armen . . . . — Siig, han skal komme herind; og Du, Mosjø, Du er saa god at holde Dig rolig saalænge.

Jeg ikke Saameget som rørte mig af Pletten engang, men sad stille som en Muus henne i Krogen paa min Skammel . . . . Bedstemoder holdt mig, som en af vore Talemaader meget betegnende siger, „med Stridshandsker af Pindsvineskind."

Fem Minuter efter traadte der en Mand ind i Stuen. Han saae ud til at være en femogtredive Aar, havde tykt, sort Haar, et koparret brunligt Ansigt, fremstaaende Kindbeen, en Høgenæse og tykke Øienbryn, hvorunder et Par stilfærdige, næsten melankolske smaa graa Øine tittede frem. Øinenes Farve og Udtryk passede egenlig slet ikke til den asiatiske Type i den øvrige Deel af Ansigtet. En lang, kaftanagtig Frakke skjulte hele Figuren. Han blev staaende henne ved Døren og hilste, men kun ved at bøie Hovedet.

— Du hedder Baburin? spurgte Bedstemoder, og tilføiede, som om hun talte med sig selv: — Ma foi, il a l'air d'un arménien.

— Ja, Deres Naade, svarede han med en dyb, rolig Stemme. Det saae ud, som om der kom en krampagtig Trækning i Øienbrynene, dengang han hørte, Bedstemoder sagde „Du" til ham.

Han kunde dog virkelig umuligt have ventet, at hun skulde falde paa at sige „De“?!

— Du er Russer, Orthodox, ikke sandt?

— Jo jeg er.

Bedstemoder tog sine Briller af, og gav sig til at mønstre Manden, langsomt, fra Top til Taa. Han slog ikke Øinene ned for hendes skarpe, speidende Blik, men lagde blot Hænderne sammen bag paa Ryggen. Det, der interesserede mig meest ved ham, var Underansigtet: han var barberet, ... og saadan et Par blaa Kinder og saadan en blaa Hage havde jeg endnu aldrig i mit Liv seet!

— Jakob Petrovitsch anbefaler Dig meget varmt her i Brevet, begyndte Bedstemoder igjen: — han siger, Du er et ædrueligt, fornuftigt og flittigt Menneske; men hvor kan det saa være, Du er taget fra ham?

— Fordi han paa sin Gaard har bedre Brug for Folk af en anden Slags end jeg, Deres Naade.

— Hm .... af en anden Slags? Det forstaaer jeg ikke rigtig. Bedstemoder raslede igjen med Rosenkrandsen. — Saa skriver Jakob Petrovitsch ogsaa, at Du har to besynderlige Vaner eller fixe Ideer. Hvad er det for Ideer?

Baburin trak lidt paa Skuldrene.

— Jeg veed ikke, hvad det er, Herren har

behaget at kalde mine fixe Ideer. Maaskee det er det . . . . at jeg aldeles bestemt ikke indlader mig paa korporlige Revselser . . . .

Bedstemoder saae forbauset paa ham. — Ja saa? Saa Jakob Petrovitsch har altsaa villet lade Dig straffe?

Baburins brunlige Ansigt blev næsten purpurrødt.

— De misforstaaer mig, Deres Naade. Jeg har gjort mig det til en Regel, aldrig at tildele Bønderne korporlige Revselser.

Denne Gang blev Bedstemoder endnu mere forbauset, hun slog endog Hænderne sammen:

— Ja saa! udbrød hun endelig, og kastede et skarpt Sideblik paa ham: — saa det har Du gjort Dig til Regel? Naa, det kan forresten være mig aldeles ligegyldigt, for jeg har ikke ifinde at bruge Dig som Forvalter, men som Skriver, til mit Regnskabsvæsen. Hvordan er din Haandskrift?

— Jeg skriver smukt og uden orthografiske Feil.

— Ja, det er mig ogsaa aldeles ligegyldigt. Jeg bryder mig kun om, at Skriften skal være tydelig og fri for alle disse nymodens Snirkler og Sving, som jeg ikke kan udstaae. Naa, og saa din anden fixe Idee?

Baburin traf lidt paa det, og svarede forlegent:

— Maaskee Herren har meent . . . . at . . . . jeg ikke er ene.

— Det vil sige, Du er gift?

— Nei . . . . jeg er ikke gift . . . . men . . . .

Bedstemoder rynkede Panden, som om det traf op til et Uveir . . . .

— Der boer En hos mig . . . . et Mandfolk . . . . en Kammerat af mig, en stakkels Fyr, som jeg ikke godt kan skille mig fra . . . . vi har nu boet sammen i over ti Aar.

— Det er vel altsaa en Slægtning af Dig?

— Nei, det er ingen Slægtning . . . . det er en gammel Kammerat. Det gjør ellers ingen Forstyrrelse i Husvæsnet, skyndte Baburin sig at tilføie, som om han paa Forhaand vilde afværge mulige Indvendinger. — Han lever paa min Regning og boer i Værelse sammen med mig og er snarere til Nytte end til Skade i Huset: for, uden at smigre ham, saa læser og skriver han godt og opfører sig exemplarisk.

Bedstemoder lod Baburin tale ud og mumlede blot Noget mellem Tænderne, medens hun sad og misfede med Øinene og saae forbauset paa ham.

— Han lever altsaa fuldstændig paa din Pung?

— Ja, fuldstændig.

— Og Du understøtter ham ene og alene af Medlidenhed?

— Nei, fordi det er ret og billigt .... det er jo Fattigfolks Pligt at hjælpe andre Fattige.

— He! Det maa jeg sige, det er første Gang, jeg hører det. Jeg har hidtil meent, at det snarere var de Riges Pligt.

— Undskyld, for de Rige er det en Slags Adspredelse, men for Folk som mig og mine Lige ....

— Godt, det kan være nok! afbrød Bedstemoder ham, og sad et Øieblik og overveiede og mumlede igjen Noget mellem Tænderne .... en Vane, hun havde, og som gjorde mig meget betænkelig, hver Gang den viste sig: for den var i Reglen Tegn paa, at der var en Orkan i Anmarsch ....

— Og hvor gammel er din Kostgænger? spurgte hun pludselig.

— Han er paa min Alder.

— Paa din Alder? .... Ja saa! Jeg tænkte, det kunde maaskee have været din Pleiesøn, eller saadant Noget.

— Nei, det er ikke Andet end en Kammerat af mig .... og forresten ....

— Godt! afbrød Bedstemoder ham igjen i en befalende Tone. — Jeg kan mærke, Du er saadan hvad man kalder en Filantrop. Jakob Petrovitsch har Ret; i din Stand er det virkelig noget meget Aparte; Du er en Original. Men jeg skulde have talt med Dig om din Plads her . . . . jeg vil sige Dig, hvad Du har at bestille hos mig. Ja, det er sandt, der var een Ting endnu . . . . hvad din Løn angaaer, saa . . . . Que faites-vous ici? udbrød Bedstemoder pludselig og vendte sig om til mig, og de stikkende Øine i hendes visne, gule Ansigt stirrede truende paa mig: — Allez étudier votre devoir de mythologie.

Jeg sprang op, kyssede ærbødigt hendes Haand, og forlod Stuen . . . . ikke for at studere Mythologi, men for at løbe en Tour ned i Haven.

Haven, som hørte til Tantes Gaard, var gammel og stor og stødte paa den ene Side op til en Fiskepark, hvor ikke blot Karusser og Grundlinger, men ogsaa de prægtige Lax (la salveline), der nutildags er blevet saa sjeldne, sprang og legede. Den modsatte Bred af Fiskeparken var tæt bevoxet med Siv og Pilekrat,

og paa Skraaningerne paa begge Sider endelig voxede der store Nøddebuske, Kaprifolier og Tjørn, som i Forening med Enebærbuskene og Lostilken, der krøb henad Jorden, dannede et næsten uigjennemtrængeligt Vildnis. Her slog om Foraaret Nattergalen, Droslerne fløitede deres muntre Sang, og den utrættelige Gjøg udstødte sit monotone Kukkuk; her var der endog om Sommeren køligt og skyggefuldt,.... og jeg vidste ingen større Fornøielse end at krybe langt ind i dette tætte Buskads, hvor jeg havde mine hemmelige Ynglingssteder, som — det troede jeg idetmindste dengang — jeg var den Eneste, der kjendte.

Ikke saa snart var jeg altsaa sluppet ud af Bedstemoders Kabinet, før jeg styrtede sporenstregs ned til et af disse Skjulesteder, som jeg havde givet Navnet „Sveits". Med Et studsede jeg og blev staaende: for til min store Forbauselse kunde jeg gjennem det tætte Fletværk af halvt visne Buske og grønne Grene skimte, at der maatte være Nogen, som havde opdaget mit „Sveits". En umaadelig lang Figur, i en gul Filtfrakke og med en høi gammeldags Hue paa, stod inde paa mit hemmelige Ynglingssted. Jeg listede mig forsigtigt nærmere, og fik Øie paa et fuldstændig fremmed, ligeledes umaadelig aflangt, hulkindet og skægløst Ansigt med et Par ualmindelig smaa, inflammerede

røde Øine og en frygtelig grinagtig Næse: den var meget spids og saa lang, saa den hang heelt ned over de tykke Læber. Selve disse Læber mimrede først og pustedes saa op og udstødte en dæmpet, dirrende Fløiten, medens de lange Fingre paa de magre Hænder, som han holdt omtrent i Høide med Brystet, gjorde nogle kredsformede Bevægelser. Jeg listede mig endnu nærmere, for at komme til at see bedre.... Den Ubekjendte holdt i hver Haand en lille flad Skal, omtrent af den Slags, som man bruger for at faae Kanariefuglene til at synge. I det Samme knirkede der en tør Gren under Foden paa mig, og knækkede over. Den Fremmede foer sammen, stirrede ind i Buskadset med sine matte Øine, traadte et Skridt tilbage, snublede, stødte mod et Træ, gav en underlig, stønnende Lyd fra sig, og blev staaende.

Jeg traadte ud paa den aabne lille Plads. Den Ubekjendte smilte.

— Goddag, sagde jeg.

— Goddag, unge Mand.

Jeg blev noget fornærmet over, at han saadan uden videre vovede at kalde mig „unge Mand". Hvor kunde det falde ham ind at behandle mig saa familiært!

— Hvad bestiller De her? spurgte jeg, og gjorde mig Umag for at tale i en streng Tone.

— Naa — aa, som De seer, svarede han, og blev ved at smile: — jeg prøver paa at lokke Fuglene til at synge. Dermed holdt han Lokkeskallerne frem. — Finkerne svarer, saa det er en Lyst. De, der er saa ung endnu, maa da rigtig kunne have Fornøielse af at høre paa Fuglesangen. Hvis De vil holde Dem rolig et Øieblik, saa skal jeg prøve igjen . . . . aah, de derhenne svarer ligestrax, skal De høre .... og det klinger saa nydeligt, saa vidunderlig nydeligt!

Han gav sig igjen til at gnide Skallerne mod hinanden. Og der var virkelig ogsaa strax en munter Finke henne i en Røn i Nærheden, som svarede. Den Ubekjendte smilte igjen til mig, sagde Ingenting, men saae op i Træerne og blinkede med Øinene.

I denne Smilen og Blinken, i hver eneste Bevægelse, den Ubekjendte gjorde, i hans spinkle, læspende Stemme, hans kalveknæede Been og magre Hænder, ja endog i hans uformelige Hue og lange Filtfrakke laae der noget saa usigeligt Godmodigt, det gjorde Altsammen et saa usky ldigt, og dog pudsigt Indtryk, saa jeg allerede blevet meget venligere stemt, da jeg spurgte:

— Har De været her længe?

— Nei, jeg er først kommet idag.

— Naah, saa er De maaskee den Mand, som ....

— Som Hr. Baburin har talt til den naadige Frue om? fuldførte han mit Spørgsmaal: — jo netop, den Selvsamme.

— Deres Kammerat hedder Baburin, og De hedder?

— Mig kalder man Punin; Punin, det er mit Navn. Han hedder Baburin, og jeg Punin .... Og han gav sig igjen til at gnide sine Skaller. — Hør, vil De bare høre Finken; he, den Skjelm, saadan han kan kvidre!

Hvoraf det kom, veed jeg ikke, men jeg syntes paa eengang umaadelig godt om den besynderlige Ubekjendte.

Som næsten alle Drenge var jeg ellers enten meget sky eller ogsaa utaalelig vigtig overfor Fremmede; men ham her følte jeg mig strax saa fortrolig med, som om vi havde kjendt hinanden i mange Aar.

— Kom med, sagde jeg: — her er en Plads ved Siden af, som er meget bedre end denne her; der er ogsaa en Bænk, hvor vi kan sætte os, og hvorfra vi kan see ud paa Dammen.

— Ja med Fornøielse, kom saa! svarede min ny Ven. Jeg lod ham gaae foran. Han rokkede, mere end han gik, og holdt Hovedet bagover og tog nogle drabelige Skridt.

Jeg lagde Mærke til, at der hang en Slags Kvast ved hans Frakkekrave.

— Naa — aa, som De seer, svarede han, og blev ved at smile: — jeg prøver paa at lokke Fuglene til at synge. Dermed holdt han Lokkeskallerne frem. — Finkerne svarer, saa det er en Lyst. De, der er saa ung endnu, maa da rigtig kunne have Fornøielse af at høre paa Fuglesangen. Hvis De vil holde Dem rolig et Øieblik, saa skal jeg prøve igjen . . . . aah, de derhenne svarer ligestrax, skal De høre .... og det klinger saa nydeligt, saa vidunderlig nydeligt!

Han gav sig igjen til at gnide Skallerne mod hinanden. Og der var virkelig ogsaa strax en munter Finke henne i en Røn i Nærheden, som svarede. Den Ubekjendte smilte igjen til mig, sagde Ingenting, men saae op i Træerne og blinkede med Øinene.

I denne Smilen og Blinken, i hver eneste Bevægelse, den Ubekjendte gjorde, i hans spinkle, læspende Stemme, hans kalveknæede Been og magre Hænder, ja endog i hans uformelige Hue og lange Filtfrakke laae der noget saa usigeligt Godmodigt, det gjorde Altsammen et saa ukyldigt, mildt og dog pudsigt Indtryk, saa jeg allerede var blevet meget venligere stemt, da jeg spurgte:

— Har De været her længe?

— Nei, jeg er først kommet idag.

— Naah, saa er De maaskee den Mand, som ....

— Som Hr. Baburin har talt til den naadige Frue om? fuldførte han mit Spørgsmaal: — jo netop, den Selvsamme.

— Deres Kammerat hedder Baburin, og De hedder?

— Mig kalder man Punin; Punin, det er mit Navn. Han hedder Baburin, og jeg Punin .... Og han gav sig igjen til at gnide sine Skaller. — Hør, vil De bare høre Finken; he, den Skjelm, saadan han kan kvidre!

Hvoraf det kom, veed jeg ikke, men jeg syntes paa eengang umaadelig godt om den besynderlige Ubekjendte.

Som næsten alle Drenge var jeg ellers enten meget sky eller ogsaa utaalelig vigtig overfor Fremmede; men ham her følte jeg mig strax saa fortrolig med, som om vi havde kjendt hinanden i mange Aar.

— Kom med, sagde jeg: — her er en Plads ved Siden af, som er meget bedre end denne her; der er ogsaa en Bænk, hvor vi kan sætte os, og hvorfra vi kan see ud paa Dammen.

— Ja med Fornøielse, kom saa! svarede min ny Ven. Jeg lod ham gaae foran. Han rokkede, mere end han gik, og holdt Hovedet bagover og tog nogle drabelige Skridt.

Jeg lagde Mærke til, at der hang en Slags Kvast ved hans Frakkekrave.

— Hvad er det, De har hængende der bag i Nakken? spurgte jeg.

— Hvor? svarede han, og tog op til Kraven. — Naa, det der? Det er en Kvast. Det skal sagtens see pænere ud, det er vel derfor, de har sat den der. Mig kan det saamænd være det Samme; den generer mig jo ikke.

Jeg viste ham min Bænk, og vi satte os ved Siden af hinanden.

— Hvor her er smukt! udbrød han og trak Veiret i lange, fulde Drag. — Mageløst . . . . mageløst smukt! Man føler sig saa vel tilmode.

Jeg saae op paa ham. — Men Du gode Gud, hvad er det dog for en Hue, De har paa? slap det mig ud af Munden. — Maa jeg see den?

— Med Fornøielse, unge Mand, med Fornøielse.

Han tog Huen af Jeg rakte Haanden ud for at tage den, saae paa ham, og brast i Latter. Punin var aldeles skaldet! Paa den glindsende hvide Isse, der løb spidst op, var der ikke et eneste Haar; kun paa Baghovedet sad der endnu et Par Stykker hist og her.

Han strøg sig med Haanden over Hovedet, og loe selv. Naar han loe, skjar han et Ansigt, ligesom han havde forslugt sig paa Noget, spærrede Munden op, lukkede Øinene, og

tre Rækker Rynker løb, ligesom Bølger, nedenfra opad tvers over Panden.

— Ja ikke sandt, sagde han endelig: — mit Hoved ligner aldeles et Æg?

— Jo aldeles, et komplet Æg, det har De Ret i, svarede jeg fornøiet. — Har De seet saadan ud længe?

— Ak ja . . . og saa skulde De have seet, saadant et Haar jeg havde i mine unge Dage! Ligesom det gyldne Skind, Argonauterne seilede over Havet efter!

Skjøndt jeg ikke var meer end tolv Aar, vidste jeg dog fra mine mythologiske Lektier, hvem Argonauterne var, og jeg blev i høi Grad forbauset ved at høre et saa fattigt klædt Menneske tale om dem.

— Saa De har studeret Mythologi? spurgte jeg, og sad og vendte og dreiede paa hans Uhyre af en Hue, der lignede en gammel vatteret Hjelm.

— Ja, det har jeg ogsaa studeret, min kjære unge Ven. Ak ja, jeg har prøvet adskillige Ting her i Livet. Men giv De mig nu min Tagbedækning . . . De kan troe, min skaldede Isse kan nok trænge til den.

Han fik sit Uhyre af en Hue paa igjen, glattede paa sine buskede, hvidlige Øienbryn, og

spurgte saa, hvem jeg egenlig var, og hvad mine Forældre hed.

— Jeg er en Sønneson af Fruen her paa Godset, svarede jeg: — hendes eneste Sønneson .... baade Papa og Mama er døde.

Punin slog andægtigt Kors for sig. — Gud skjænke dem evig Fred og det himmelske Rige! Ja saa, en Forældreløs og — Arving! Aa ja, jeg syntes jo ogsaa nok strax, jeg kunde mærke, at der var adeligt Blod i Dem; det springer altid i Dinene, det syder og bølger ... sch ... sch ... sch! Han spilede sine tynde Fingre ud og bevægede dem op og ned for at vise, hvorledes Blodet bølger. — Deres Velbaarenhed skulde vel ikke tilfældigvis vide, om min Kammerat er kommet overens med Deres Fru Bedstemoder ... har han faaet den Plads, der var stillet ham i Udsigt?

— Det veed jeg virkelig ikke.

Punin sukkede. — Ak ja, bare vi kunde slaae os ned her, om det saa ogsaa kun var for en stakket Stund! Men denne evindelige Flakken om uden Ro, uden Rist .... Ens Sjæl kan aldrig samle sig ordenlig ...

— Siig mig, afbrød jeg ham: — hører De ikke til den geistlige Stand? Har Deres Fader ikke været i Kirkens Tjeneste?

Punin vendte sig om imod mig og missede

med Dinene. — Hvad kan vel være Grunden til det Spørgsmaal, Ungersvend?

— Naa-aa, De bruger undertiden akkurat de samme Udtryk, som man hører i Kirken, naar Salmisten læser sine horae.

— De mener slavoniske Fraser? Naa, det skal De ikke blive forundret over; i det daglige Liv er der rigtignok ingen Brug for den Slags Talemaader og Mundhæld, men naar man bliver begeistret, seer De, saa faaer man ogsaa ophøiede Tanker. Har Deres Lærer i russisk Literatur ikke forklaret Dem det?

— Nei, det har han aldrig talt om, svarede jeg. — Naar vi er herude paa Landet, har jeg forresten heller ingen Lærer. Men i Moskva ... ja, der har jeg en heel Bunke af dem.

— Er De længe ad Gangen herude paa Landet?

— Omtrent to Maaneder. Aldrig længer ... Bedstemoder siger, at jeg bliver forvœnt af Landlivet. Jeg har ogsaa en Guvernante herude.

— En Franskmand?

— Ja, hun er Fransk.

Punin kløede sig med Fingeren bag Øret. — Det er formodenlig en gammel Jomfru, hvad?

— Ja det er; hun kalder sig Mademoiselle Friquet.

Jeg blev pludselig ganske flau over, at jeg saadan

var gaaet hen og havde plappret ud med, at jeg tolvaarige Kavaleer ikke havde en Huslærer, men en Lærerinde, og jeg skyndte mig at tilføie: — Men hende bryder jeg mig forresten slet ikke om, jeg taaler ikke det Ringeste af hende . . .

Punin rystede paa Hovedet. — Hm! stakkels unge Adelsmand . . . . Snart er Du ingen Russer meer . . . Med fremmed Snak de propper Dig . . . saa Du bli'er fremmed for dit Land. . . .

— Hvad, De taler jo paa Vers? spurgte jeg forundret.

— Har De ikke mærket det før? Aah . . . saasnart jeg faaer sadlet min Pegasus . . . saa strømmer min Tale . . . . .

I dette Øieblik lød der, fra et Sted inde i Haven bagved os, en gjennemtrængende Fløiten. Punin sprang i en Fart op. — Farvel, unge Mand; min Kammerat leder efter mig og kalder paa mig. Gud veed, hvad Nyt han bringer. Farvel, . . . anbefaler mig til Deres Bevaagenhed!

Han smuttede ind imellem Buskene og forsvandt; jeg derimod blev siddende paa Bænken. Jeg syntes, der var foregaaet en saadan underlig behage-

lig Forandring med mig; jeg havde en Fornemmelse, som om jeg pludselig var blevet meget ældre. Saadant et Menneske som ham havde jeg aldrig før truffet. Jeg sad en Stund og tænkte og tænkte . . . . saa kom jeg til at huske paa min Mythologi, og slentrede op til Gaarden. Da jeg kom op, fik jeg at vide, at Bedstemoder havde antaget Baburin som Skriver; man havde anviist ham et lille Værelse ovre i Tyendefløien, og han var strax flyttet ind tilligemed sin Kammerat.

Ikke saasnart havde jeg drukket Thee næste Morgen, før jeg traskede derover, uden iforveien at bede Mademoiselle Friquet om Tilladelse. Jeg følte Trang til igjen at tale med det besynderlige Menneske. Jeg bankede ikke paa — det var en Skik, vi slet ikke kjendte noget til hos os, — men gik uden videre ind. Den, jeg søgte, min nye Ven Punin, traf jeg ikke, men derimod hans Beskytter, Filantropen Baburin. Han havde ingen Frakke paa, og stod og skrævede henne foran Vinduet og tørte sig omhyggeligt i Ansigtet med et langt Haandklæde.

— Hvad ønsker De? sagde han og saae hen paa mig. Han standsede ikke i sin Beskæftigelse, men rynkede Øienbrynene, ligesom han blev ærgerlig over, at jeg kom og forstyrrede ham.

— Er Punin ikke hjemme? spurgte jeg, saa ugeneert som muligt.

— Hr. Punin, Nikander Vavilitsch, er ikke hjemme i Øieblikket, svarede Baburin langsomt: — men tillad mig at gjøre Dem opmærksom paa, unge Menneske, at det passer sig ikke, at komme saadan uden videre ind paa et fremmed Værelse. Unge Menneske? ..... til mig? ..... Hvor turde han understaae sig! Blodet foer mig til Hovedet af Forbittrelse.

— De kjender mig formodenlig ikke? svarede jeg, i en just ikke længer ugeneert, men derimod temmelig vigtig Tone: — jeg er Raadigfruens Sønneføn.

— Det er mig aldeles ligegyldigt, svarede Baburin, og gav sig igjen til at tørre sig. — Selv om De ogsaa er en Sønneføn af Herskabet, saa giver det Dem aldeles ingen Ret til saadan at komme ind paa et fremmed Værelse uden at banke paa eller spørge om Forlov.

— Hvad skal det sige . . . et fremmed Værelse? Hvor kan det falde Dem ind? Jeg er her, som alle andre Steder i Huset, i mit Hjem, mit eget Hjem.

— Nei, det tager De høiligt Feil i. Dette her, det er mit Hjem, fordi dette Værelse ifølge Kontrakten er blevet mig anvist til mit Arbeide.

— Maaskee jeg turde frabede mig Deres Belæringer, afbrød jeg ham: — jeg veed bedre end De, at . .

— De har Meget at lære endnu, faldt han ind i en skarp Tone: — De er endnu i den Alder, hvor man bliver belært, og ikke belærer Andre . . . Hvad mig angaaer, saa er jeg fuldstændig inde baade i mine Pligter og mine Rettigheder, saa dersom De bliver ved at tale til mig paa den Maade, maa jeg bede Dem om at forføie Dem bort . . .

Det er ikke godt at vide, hvordan den Strid vilde være endt, hvis ikke lige i dette kritiske Øieblik Punin var kommet rokkende med sine lange Skridt ind i Stuen. Formodenlig gjættede han sig til af Udtrykket i vore Ansigter, at der maatte have fundet et eller andet uvenskabeligt Sammenstød Sted; for han rakte mig smilende begge Hænder og udbrød:

— Se, se, unge Herre! er Du kommen for at besøge mig! („Hvad behager? tænkte jeg: — jeg troer min Sandten Fyren allerede siger Du til mig.") Kom, lad os gaae ned i Haven; aah, jeg har fundet Noget dernede . . . noget saa Mageløst! . . . Hvad skal vi blive siddende heroppe for, i dette lumre Værelse.

Jeg gik med Punin; da jeg kom hen paa Dørtærskelen, meente jeg dog, at Hensynet til min

Værdighed krævede, at jeg til Afsked sendte Baburin et yderst udfordrende Diekast.

Han besvarede mit Blik med at trække haanligt paa Skuldrene, ja han blæste endog paa Haandklædet, rimeligviis for at antyde, hvor lidt Notits han tog af mig.

— Det er dog et rigtigt uforskammet Menneske, Deres Ven! sagde jeg til Punin, da Døren havde lukket sig efter os.

Punin blev pludselig staaende, og saae umaadelig bestyrtet ud.

— Hvem er det, De behager at tale saadan om? spurgte han, og stirrede paa mig.

— Naturligviis ham . . . . . ja hvad var det nu, De kaldte ham . . . denne Baburin.

- Paramon Semeonitsch?

— Ja, ja, ham med det brune Tatarfjæs.

— Men nu har jeg da aldrig hørt saa galt, unge Mand! hvor kan De falde paa at sige saadant Noget!? Paramon Semeonitsch er det hæderligste, fortræffeligste Menneske, der gaaer paa Guds grønne Jord, en aldeles usædvanlig Mand, med de meest ophøiede Grundsætninger! Men det er sandt, han taaler ikke, at man fornærmer ham; han veed nok selv, hvad han er værd. Ham maa man omgaaes høfligt med, min Ven ... jeg skal sige Dem, han er

— Punin bøiede sig heelt ned til mig og hvi-skede: — han er Republikaner!

Jeg saae forbauset paa Punin. Den Op-lysning havde jeg slet ikke ventet mig. Jeg vidste fra mine Historiebøger, at Grækerne og Romerne engang i tidligere Tid havde været Republika-nere, og jeg havde altid tænkt mig det Slags Men-nesker barbenede, med Hjelme paa Hovedet og et rundt Skjold paa Armen; men at der nu, i vor Tid, og navnlig i Rusland, i det Twerske Guverne-ment, skulde findes Republikanere, det gjorde mig aldeles konfus og forekom mig fuldstændig ufatte-ligt!

— Jo, De kan stole paa, hvad jeg siger, min Ven! Paramon Semeonitsch er Republikaner, gjentog Pu-nin: — Naa, og nu veed De da for en anden Gangs Skyld, hvordan De skal tale om saadan en Mand. Men lad os saa see at komme ned i Haven. Vil De tænke Dem, jeg har fundet et Gjøgeæg inde i en Vipstjerterede! Ikke sandt, det er mageløst?

Jeg fulgte med Punin ned i Haven, men det var mig ikke muligt at lade være at tænke paa Baburin, og jeg gik hele Tiden og gjentog for mig selv: „Republikaner! Re—pu—bli—ka—ner! . . . . . Ah, sluttede jeg tilsidst: — det er altsaa derfor, han er saa blaa i Ansigtet."

Fra den Dag var mit Forhold til de to Fremmede slaaet fast. Baburin vakte en vis fjendtlig Følelse hos mig, hvormed der dog snart forbandt sig en Slags hemmelig Respekt; først og fremmest var jeg imidlertid bange for ham, og det selv efter at det Barske i hans Væsen lidt efter lidt havde fortaget sig overfor mig. Det er vel unødvendigt at sige, at jeg aldeles ikke var bange for Punin; jeg respekterede ham ikke engang, jeg ansaae ham reent ud sagt for — en Nar, men jeg holdt umaadelig meget af ham. Det var en af mine bedste Fornøielser at tilbringe hele Timer i Centrum sammen med ham og sidde og høre paa hans Fortællinger. Bedstemoder syntes slet ikke om denne „intimité“ med hvad hun kaldte simple Folk, „du commun“; men saasnart jeg kunde see mit Snit til at smutte bort, skyndte jeg mig alligevel sporenstregs over til min besynderlige Ven. Navnlig var vi meget sammen, efter at Mademoiselle Friquet var taget fra os; Bedstemoder havde sendt hende tilbage til Moskva, til Straf for, at hun var faldet paa at beklage sig til en forbireisende Stabskaptain over, at der var saa forfærdelig kjedeligt hos os. Punin blev forøvrig ligesaa lidt træt af de hyppige og langvarige Samtaler med mig tolvaarige Dreng; han lod endog til selv at søge dem.

Saadan en Mængde Ting jeg fik at høre,

medens vi laae dernede i Haven i det tørre tætte Græs, i Skyggen af en tætløvet, susende Sølvpoppel, eller medens vi sad nede mellem Sivet ved Dammen, eller i det fugtige grove Sand paa Bredden, hvor knortede, tæt sammenslyngede, slangeformet snoede Trærødder stirrede frem! Her fortalte Punin mig blandt Andet udførligt hele sin Livshistorie, og talte om alle de lykkelige og ulykkelige Timer, han havde oplevet, og som jeg altid følte en saa levende Interesse for.

Hans Fader havde været Diakon ved en Landsbykirke, — det var en fortræffelig Mand, sagde Punin: han var blot af og til, naar han havde faaet et lille Glas for Meget, frygtelig streng. Punin selv var blevet opdraget paa et Seminarium, men var faldet igjennem til Examen, og da han ikke nærede nogen særlig Tilbøielighed for den geistlige Stand, havde han ombyttet den med den verdslige. Han havde derefter maattet gaae baade gjennem Ild og Vand og udholde hele den Fattiges velbekjendte Martyrium, indtil han tilsidst var blevet nødt til at tage Tiggerposen paa Nakken. „Og dersom jeg ikke dengang havde stiftet Bekjendtskab med min Redningsmand og Velgjører, Hr. Paramon Semeonitsch, pleiede han at tilføie: — saa vilde jeg vel være sunken ned og være bleven siddende i Lastens Dynd.“ — Pu-

nin havde en besynderlig Forkjærlighed for de svulstige Talemaader, der havde været paa Moden i hans unge Dage; han blev forbauset over alt Muligt og kunde blive henrykt som et Barn over de største Bagateller. For at efterligne ham gav jeg mig ogsaa snart til at overdrive Alting, saa min gamle Amme undertiden sagde til mig: „Du snakker jo, som Du var besat; slaa flittigt Kors for Dig .. hvad er det dog for noget tosset Tøieri, Du kommer med?" — Men i hvor høi Grad det end morede mig at høre Punin fortælle, saa var jeg dog endnu gladere, naar vi læste Noget sammen. Og tidt og mange Gange har vi sidet inde paa et af vore Skjulesteder og fornøiet os med en eller anden gammel Foliant, der formelig lugtede af Skimmel. Saadan en Nydelse det var mig at lytte til disse høittravende Vers, som han særligt holdt af og som han begeistret deklamerede med snøvlende Stemme! Han havde forresten en besynderlig Vane, naar han skulde læse Vers: først mumlede han Verset ganske sagte for sig selv — det kaldte han „Kladdelæsning" — og saa trompetede han Verset frem, alt hvad han kunde, og foer op og rystede over hele Kroppen af Begeistring... Paa den Maade læste jeg alle de gamle Forfattere sammen med ham: Lomonósov, Sumaróken og Kantemir (jo ældre Versene var,

desto bedre syntes Punin om dem), ja endog „Russiaden" af Keraskov. Dersom jeg skal sige Sandheden, saa maa jeg tilstaae, at jeg dengang syntes bedst om „Russiaden". Hovedpersonen i Handlingen er en modig Tatar-Pige, en Kæmpe-Heltinde, som jeg dog nu har glemt Navnet paa; jeg kan huske, at hver Gang der var Tale om hende, holdt jeg mig saa stille som en Muus og blev afvexlende iskold og brændende heb.

I vort Huus stod Literaturen og særlig den russiske Poesi yderst daarligt anskreven; man betragtede den, hvad der dengang var Tilfældet i alle lignende Kredse, som noget Flaut og Uanstændigt; efter Bedstemoders Mening maatte en Digter nødvendigvis være enten en Drukkenboldt eller en Idiot. Da jeg var voxet op med de samme Forestillinger, skulde man egenlig have troet, at jeg vilde have vendt mig med Modbydelighed fra Punin, og det saameget mere, som hans Paaklædning var skjødesløs og lidet proper, hvad der ligeledes stødte mine aristokratiske Vaner. Men det Omvendte skete: min Hengivenhed for ham voxede med hver Dag, der gik, og jeg begyndte endog selv at øve mig i at skrive Vers; mit første Digt var en Beskrivelse af en Lirekasse, og navnlig følgende Linier forekom mig særdeles vellykkede:

Den tykke Valse dreier rask,
Og Tænderne de siger — klask!

Punin syntes ogsaa meget godt om denne Lydefterligning, men mente forresten, at Emnet var ikke ophøiet nok, saa der kunde umuligt komme det rette lyriske Sving i Digtet.

Ak, alle disse poetiske Forsøg, vor fredelige Lekture, vort idylliske Samliv skulde, aldeles uventet, faae en brat Ende. Som et Lyn brød Ulykken ud over os.

Bedstemoder holdt strengt paa Renlighed og Orden, aldeles som de Generaler, der dengang var vant til at see deres Ordrer udført med den størst mulige Punktlighed. Saaledes maatte da ogsaa vor Have holdes temmelig proper og ordenlig. I den Anledning blev alle de besiddelsesløse Bønder (de Bønder, der havde Huus og Jord, havde deres Arbeide i Marken at passe), alle gamle Invalider og forøvrig alle de Overkomplette, Alle de, der netop ikke var sysselsatte med Noget — de blev trommet sammen og sat til at grave og rive Bedene og Gangene, til at luge osv. En Dag, som de Allesammen var ivrig ifærd med at arbeide, gik saa Bedstemoder ned i Haven, og tog mig med. Rundtomkring mellem Træerne, paa Græsplænerne og nede ved Dam-

men, tittede Arbeidsfolkenes hvide, røde og mørkeblaa Skjorter frem, og hvorhen man saa end vendte sig, hørte man Rivernes Skratten, og de dumpe Stød af Spaderne, og Skufferne Skraben. Idet Bedstemoder passerede ned mellem Rækkerne af Arbeidsfolkene, opdagede hun øieblikkelig med sit Falkeblik En, der ikke lod til at arbeide saa ivrigt som de Andre og som tog Huen af for hende med en noget treven Mine, ligesom uvilligt. Det var en ung Fyr med et Par matte, sløve Øine og et Ansigt, der allerede var ødelagt af Drik; hans tynde Nankins-Kaftan var saa laset og lappet, saa den neppe nok kunde hænge sammen om de spinkle Skuldre.

— Hvem er han der? spurgte Bedstemoder vor Tjener Filippitsch, der kom listende paa Tæerne bag efter hende.

— Hvem mener . . . . Deres Naade? stammede Filippitsch ængsteligt.

— Kan din Æsel ikke see? Jeg mener ham derhenne, der gloede paa mig ligesom en Ulv. Saa, nu staaer han igjen og bestiller Ingenting!

— Naa . . . ham der . . . jo . . . det er Jermil . . . en Søn af salig Paul Afanassjev.

Denne Paul Afanassjev havde for omtrent ti Aar siden været Bedstemoders Faktotum, hendes Major-domus, og havde staaet i høi Gunst hos hende, men var pludselig faldet i Unaade og var ble-

vet degraderet til Røgter. Han havde imidlertid heller ikke kunnet holde sig i den Stilling, men var sunken dybere og dybere ned, saa han tilsidst var blevet forviist til en Røghytte (uden Skorsteen) udenfor Landsbyen og sat paa meget smal og usel Kost. Her havde Døden kort efter gjort Ende paa hans egne Lidelser; men sin Familie havde han efterladt i den største Fattigdom og Elendighed.

— Ja saa! mumlede Bedstemoder: — ja, Æblet falder jo aldrig langt fra Stammen. Ham der bliver vi ogsaa nødt til at see at faae expederet. Knegte, der gloer saadan paa En og som ikke kan see Folk lige i Øinene, har jeg ingen Brug for — han skal væk!

Bedstemoder gik op i Huset — og traf sine Forholdsregler. Neppe tre Timer efter blev Jermil, fuldstændig „udrustet", ført frem foran Vinduerne i hendes Kabinet. Den stakkels Fyr skulde transporteres til Kolonierne i Siberien; et Par Skridt længere borte, henne bag Gjærdet, holdt der en Telega med hans fattige Pakkenilliker. — Ja, saadanne Tider var det dengang! — Jermil stod dernede, uden Hue paa, med bøiet Hoved, og barbenet; Støvlerne, der var bundet sammen med et Stykke Reb, hang over Skuldren paa ham. Han vendte Ansigtet mod Herskabshuset: Udtrykket i det var

ligegyldigt, uden Spor hverken af Sorg eller Fortvivlelse. Man meldte Bedstemoder, at han var kommet. Hun reiste sig fra Sofaen, raslede med sin Silkekjole hen til Vinduet, tog sin Guldlorgnet op, og mønstrede den ny Deporterede. Der var foruden hende endnu fire Personer inde i Kabinettet: Hushovmesteren, Baburin, den tjenstgjørende Kosak (en Dreng, som man gav Kosakdragt paa og brugte til alle mulige Ting, og som saa paa Grund af sin Dragt blev kaldt Kosak) og jeg.

Bedstemoder nikkede med en tilfreds Mine.

— Naadige Frue! afbrød pludselig en næsten hæs, noget ængstelig Stemme den dybe Taushed, der herskede i Kabinettet. Jeg vendte mig forbauset om: der stod Baburin, purpurrød, for ikke at sige purpurblaa i Ansigtet; under de lange Øienbryn blinkede der et Par smaa, klare Punkter .... Der kunde ikke være Tvivl om, det var Baburin, som havde sagt „Naadige Frue!"

Bedstemoder vendte sig ogsaa forbauset om, og saae paa Baburin gjennem sin Lorgnet.

— Hvem var det, der talte til mig? spurgte hun langsomt og gjennem Næsen.

Baburin traadte et Skridt frem. — Det var mig, Deres Naade, begyndte han: — det var mig....

som besluttede mig til .... Jeg meente .... jeg vovede at henstille til Deres Overveielse, om De ikke begaaer en Uret ... dersom De behager at blive ved Deres Forsæt ....

— Du mener altsaa? spurgte hun, i samme Tone som før, og blev stadig ved at see paa Baburin gjennem sin Lorgnet.

— Jeg tager mig den Frihed, fortsatte Baburin høit og tydeligt, skjøndt man kunde see paa ham, hvor vanskeligt det faldt ham at bevare sin Ro og ikke at glemme den Agtelse, han skyldte sin strenge Frue: — at bede Dem tilgive det unge Menneske derude, som skal deporteres .... De staaer i Begreb med at begaae en Uretfærdighed, for han har ikke forseet sig .... Den Slags Befalinger .... De maa ikke tage mig min Dristighed ilde op ... . gjør ikke godt .... de fører til Utilfredshed .... og til andre slemme Ting — som Gud forbyde skulde indtræde! Men det bliver altid Følgerne, naar Herskabet misbruger sin Magt.

— Hm ... siig mig engang, hvad Skole har Du gaaet i? spurgte Bedstemoder efter en lille Pause, og tog Lorgnetten ned.

Baburin studsede. — Hvad mener Deres Naade? mumlede han forlegent.

— Jeg spørger Dig, hvad Skole Du har gaaet i? Du fører saadan en besynderlig Tale.

— Jeg . . . . jeg har faaet min Opdragelse . . . . stammede Baburin . . . .

Bedstemoder lod ham ikke tale ud, men trak haanligt paa Skuldrene og sagde i en streng Tone: — Det kan være nok! Jeg mærker, Du synes ikke om mine Ordrer, de falder ikke i din Smag, lader det til. Det kan nu være mig fuldstændig ligegyldigt; det er mig, der er Herre over mine Livegne, og jeg skylder Ingen Regnskab for, hvad Bestemmelse jeg træffer med Hensyn til dem. Men jeg er ikke vant til, at Nogen i min Nærværelse understaaer sig til at ræsonnere og blander sig i Ting, som ikke vedkommer ham. Lærde Filantroper, der saa ovenikjøbet ikke engang er af min Stand,.... dem har jeg ingen Brug for; jeg vil have Folk, der udfører mine Ordrer uden at mukke. Saadan som jeg har havt det, før Du kom hertil, saadan er det ogsaa min Mening at ville have det for Fremtiden. Du er ikke et Tyende for mig: Du har din Afsked! . . . . Nikolai Antonov, sagde Bedstemoder, og vendte sig om til Hushovmesteren: — gjør Afregning med det Menneske der, betal ham, hvad han har tilgode til idag, og sørg for, at han ikke sætter sine Been i mit Huus efter Middag. Har Du forstaaet mig? Tirr mig ikke! Og hvad den Anden angaaer, Bajadsen, saa sørger Du for, at han ogsaa kommer afsted .... Naa da,

hvad staaer Jermil og venter paa derude? tilføiede hun, og vendte sig igjen om mod Vinduet — Jeg har jo seet ham, hvad bliver de saa staaende og driver efter? . . . . Bedstemoder slog med sit Lommetørklæde hen ad Vinduet til, aldeles som om hun vilde jage en generende Flue bort. Saa satte hun sig i en Lænestol, og saae hen paa os og sagde: — Ja, se saa I kommer afsted, Godtfolk!

Vi forlod Allesammen Kabinettet — med Undtagelse af den tjenstgjørende Kosak, hvem hendes Bemærkning ikke angik: ham var der jo i det Hele taget Ingen, der faldt paa at betragte som et Menneske.

Bedstemoders Ordre blev nøiagtigt efterkommet. Henimod Middag forlod Baburin og hans Ven Punin Gaarden. Det er mig umuligt at beskrive min barnlige Fortvivlelse, saa usigelig bedrøvet og ulykkelig jeg var. Min Sorg var saa stor, saa den endog trængte heelt tilbage i Baggrunden den Følelse af ængstelig Forbauselse, som Republikanerens dristige Optræden havde indgydt mig. Efter Samtalen med Bedstemoder havde Baburin øieblikkelig givet sig til at pakke sit Tøi sammen. Mig værdigede han ikke et eneste Blik eller Ord, og

det uagtet jeg hele Tiden svandsede omkring i Nærheden af ham, — eller vel egentlig meest i Nærheden af Punin. Punin saae ud, som om han gik isøvne, og sagde ikke et Ord, men saae saameget desto tiere paa mig, med Taarer i Øinene.... og bestandig de samme Taarer, der aldrig randt ned over Kinden og aldrig tørrede bort. Han vovede ikke at komme med et misbilligende Ord om sin Velgjører: Paramon Semeonitsch kunde jo umuligt have Uret! men han var dog nedslaaet og forknyt. Han og jeg prøvede, før vi skiltes, paa at faae læst endnu et Stykke af „Russiaden", og vi lukkede os i den Anledning inde i et Skuur (Haven turde vi ikke mere komme i); men strax ved de første Vers kom vi begge To til at græde, og jeg gav mig, trods mine tolv Aar og mine Prætentioner om at gjælde for Voxen, til at brøle værre end en Spædekalv. Først dengang de allerede sad paa Tarantaßen, vendte Baburin sig endelig om til mig og sagde, medens der for et Øieblik kom et næsten mildt Udtryk i hans ellers saa strenge Ansigt: „Lad det være Dem en Lære for Fremtiden, unge Herre! Husk paa, hvad der er passeret idag, og naar De saa engang voxer til, saa vogt Dem for at gjøre Dem skyldig i lignende Uretfærdigheder. De har et godt Hjerte, De er endnu ikke fordærvet.... Hold Dem flinkt.... og tag Dem iagt: — for den Slags

Ting gjør aldrig godt!....“ Jeg græd mine modige Taarer, som løb ned baade over Næse og Kinder og Hage, og hulkede, at jeg bestemt skulde huske.... at jeg ganske bestemt .... ganske bestemt skulde gjøre, som han havde sagt....

I dette Øieblik kom pludselig Aanden over Punin, hvis Affkedskys og ubarberede Skæg endnu sved og brændte mig i Ansigtet. Han sprang op fra Sædet, strakte Hænderne op mod Himlen, og gav sig til at deklamere en Straffesalme (Gud maa vide, hvor den skrev sig fra), som var rettet mod Bedstemoder. Hushovmesteren, Nikolai Antonov, der vilde have en Ende paa disse Narrestreger, tilraabte Kudsken sit „Paschol!“, og Tarantaßen rullede afsted.

— Saadan en Bajads! mumlede Nikolai Antonov og saae efter dem.

— Ja, hans Rygstykker er ikke blevet varmet tilstrækkeligt, dengang han var lille, tilføiede Diakonen, der stod oppe paa Trappen. Han var kommet for at faae at vide, til hvad Klokkeslet det behagede det naadige Herskab at ansætte Aftenmessen.

Da jeg senere hen paa Dagen hørte, at Jermil endnu var i Landsbyen og først næste Dag skulde transporteres ind til Byen, opsøgte jeg ham og bragte ham, da jeg ingen Penge havde, en lille Bylt, hvori jeg havde pakket to Lommetørklæder, et Par nedtraadte Sko, en Kam, en Natskjorte og et nyt Silkehalstørklæde. Jermil, som jeg først maatte vække, — han laae omme i Baggaarden, ved Siden af Telegaen, og sov paa et Knippe Halm — tog temmelig ligegyldigt og ligesom noget nølende mod min Gave, sagde ikke engang saameget som Tak, men lagde sig strax ned igjen, og faldt atter isøvn. Det kølede min Ivrighed en heel Deel; jeg havde tænkt, at han maatte da blive umaadelig glad over mit Besøg og deri see en Borgen for mine ædle Forsætter for Fremtiden .... men istedetfor ....

„Det nytter nu ikke, hvad man siger, tænkte jeg, da jeg igjen gik op i Huset: — det Slags Mennesker har virkelig ikke Spor af Følelse."

Bedstemoder, som hele den Dag aldeles ikke havde taget Notits af mig, mønstrede mig med et noget mistænksomt Blik, da jeg, efterat vi havde spiist til Aften, kom og sagde Godnat til hende.

— De har røde Øine, sagde hun paa Fransk: — og De bringer en formelig Bondeatmosfære med Dem ind i Stuen. Jeg har ikke i Sinde at anstille

nærmere Undersøgelser om Deres Følelser og Beskæftigelser, da jeg ikke ønsker at blive nødt til at straffe Dem; men jeg haaber, De vil slaae alle disse gamle Taabeligheder ud af Hovedet og opføre Dem, som det sømmer sig for en Dreng af Deres Stand. Vi flytter forresten snart ind til Moskva igjen, hvor jeg saa har ifinde at antage en Hovmester til Dem.... der maa nu vistnok en Mand til, for at faae bragt Deres Hoved ordenligt ilave. Saa . . . . saa kan De gaae.

Det varede virkelig ikke ret længe, før vi flyttede tilbage til Moskva.

II.
(1837).

Der var gaaet syv Aar siden den Tid. Vi boede ligesom tidligere i Moskva, men jeg var imidlertid blevet Student og var allerede i andet Semester. Bedstemoder begyndte at blive gammel og at skrante; med hendes Indskydelse over mig var det de sidste Aar gaaet stærkt ned ad Bakke, og den tyngede ikke mere paa mig saadan som før. Blandt mine Kammerater omgikkes jeg især meget med en vis Tarkov, en godmodig, rask ung Fyr. Han og jeg havde saa temmelig de samme Vaner; navnlig nærede ogsaa han stor Forkjærlighed for Poesien og skrev undertiden ganske kjønne og flotte Vers. Som det pleier at gaae mellem unge Mennesker, meddelte vi altid hinanden vore smaa Hemmeligheder. Jeg havde imidlertid lagt Mærke til, at min Ven nu i flere Dage havde været i en underlig nervøs Stemning. Han forsvandt undertiden flere Timer itræk,

uden at jeg vidste, hvor han var henne,.... Noget, som ellers aldrig var hændet i den Tid, vi havde kjendt hinanden. Jeg var allerede lige paa Nippet til, i vort Venskabs Navn at besværge ham om at være oprigtig mod mig, da han af sig selv kom mig i Forkjøbet.

— Hør, Peter, sagde han en Dag, da jeg sad inde paa hans Værelse; han blev lidt rød i Hovedet og smilte og klappede mig paa Kinderne, medens han talte: — Du maa gjøre Bekjendtskab med min Musa.

— Med din Muse? Det var da en lølerlig Maade at udtrykke sig paa: aldeles som en gammel Klassiker! (Dengang, i 1837, stod Romantiken i sin fagreste Blomstring.) Ligesom jeg ikke havde kjendt hende .... din Muse, mener jeg .... i lang Tid! Har Du maaskee skrevet et nyt Digt!

— Nei, Du misforstaaer mig, svarede Tarkov, og blev endnu mere rød i Hovedet. — Det er en levende Muse, Du skal gjøre Bekjendtskab med, eller rettere, ikke just en Muse, men en vis Musa.

— Ah, naa saaledes! Men siig mig, hvorfor kalder Du hende din?

— Naa .... fordi .... ja vent nu et Øieblik! der er hun, troer jeg.

Man hørte nogle smaa Støvler komme trippende gesvindt ude paa Gangen, Døren blev re-

vet op, og paa Dørtrinet viste der sig en attenaarig ung Pige i en broget Kattunskjole, en sort Klædes Mantille og med en sort Straahat paa de yppige, bløde, blonde, en Smule forpjudskede Lokker. Da hun fik Øie paa mig, blev hun forskrækket og traadte undseeligt et Skridt tilbage.... men Tarkov skyndte sig hen til hende.

— Kom indenfor, Musa Palovna, De maa da endelig ikke genere Dem; han der er min bedste Ven, en rigtig prægtig og brav Fyr og saa from som et Lam: ham behøver De virkelig ikke at være bange for. Maa jeg præsentere Dig, Peter, tilføiede han og vendte sig om til mig: — det er min Musa.... min kjære Veninde, Musa Pavlovna Vinogradov.

Jeg bukkede.

— Det var et meget mærkeligt Navn .... jeg troer ikke, jeg har hørt det nogensinde før.... Musa?

Tarkov gav sig til at lee: — Naa saa Du, som er saa stærk i Biblen, veed ikke engang, at det findes i Bibelkalenderen? Ja, jeg vidste det forresten heller ikke, maa jeg tilstaae, før jeg gjorde Bekjendtskab med den elskværdige unge Frøken her. Hvor det er et romantisk Navn.... Musa.... og aldeles, som det netop var opfundet til hende!

Jeg bukkede igjen for min Kammerats smukke

Veninde. Hun traadte ned fra Dørtrinet, gjorde et Par Skridt frem i Værelset, og blev saa staaende. Ja, nydelig var hun unægtelig, men jeg kunde dog ikke slutte mig til Tarkovs Anskuelse og tænkte ved mig selv: „Nei, en Muse seer ikke saadan ud."

Trækkene i hendes runde lille Ansigt var fine og bløde, og der strømmede En ligesom en Duft af frisk, blomstrende Sundhed imøde fra denne slanke Miniaturfigur; men en Muse, meente jeg, — og det meente vi forresten Allesammen dengang — maatte dog see anderledes ud. Først og fremmest maatte hun have sort Haar og være bleg. En haanlig, stolt Mine, et bittert Smil, et Øie, der svømmede i Begeistring, og saa desuden dette „Hemmelighedsfulde, Dæmoniske, Skæbnesvangre" . . . . uden alle disse Egenskaber var det dog virkeligt umuligt at forestille sig en Muse, Byrons Muse! Og i den unge Piges Ansigt, der stod foran mig, var der ikke det mindste Spor at opdage af Alt det. Dersom jeg havde været ældre dengang og havt større Erfaring, saa vilde jeg ganske sikkert have lagt mere Mærke til hendes Øine, der var smaa, dybtliggende, overskyggede af lange Øienhaar, sorte som Agat og alligevel lyse og klare, hvad der kun sjeldent er Tilfældet hos blonde Folk: i det hurtige, eiendommelige Blik vilde jeg vel ikke have sporet et poetisk Gemyt, men der-

imod nok Tegn paa en lidenskabelig Natur, hvis Lidenskabelighed kunde stige til fuldstændig Selvforglemmelse.... Men, som sagt, jeg var endnu meget ung.

Jeg rakte hende Haanden, men hun tog den ikke, og lod heller ikke til at lægge Mærke til den Bevægelse, jeg gjorde; hun satte sig, uden at tage sin Hat og Mantille af, paa den Stol, som Tarkov skød hen til hende.

— Jeg er blot løbet herop et Øieblik, Wladimir Nikolaevitsch, begyndte hun, med en ikke stærk, men dyb Bryststemme, der lød ganske besynderligt i en saa fiin, lille Mund; man kunde see paa hende, at hun var meget forlegen, og at min Nærværelse generede hende: — Madamen vilde ikke give mig Lov til at gaae længer end en halv Time. Men da De ikke var rask iforgaars.... saa syntes jeg ....

Hun stammede, blev endnu mere forlegen, og bøiede Hovedet. I Ly af de tykke Øienbryn foer hendes mørke, spillende Øine uafladeligt fra det ene Sted til det andet, saa det ikke var muligt at opfange Blikket. Paa varme Sommerdage seer man undertiden mellem det visne Græs saadan nogle sorte, straalende og hurtige Smaabiller.

— Nei hvor De dog er styg idag, Musa! udbrød Tarkov: — De kan da idetmindste blive

og drikke en Kop Thee sammen med os . . . . Nu skal jeg lige strax gaae ind og hente Sjamovaren.

— Nei, nei, det gaaer paa ingen Maade an, Vladimir Nikolaevitsch; jeg maa absolut gaae strax igjen.

— Men saa hvil Dem idetmindste først en lille Smule. De er heelt forpustet . . . . De maa jo være træt.

— Nei, nei, jeg er slet ikke træt. Jeg kom ogsaa blot herop . . . . jeg vilde gjerne bede Dem om en ny Bog, for denne her har jeg læst ud . . . . Og hun trak en gammel, laset Roman op af Lommen.

— Ja med Fornøielse. Naa, syntes De saa om den Roman? . . . . Jeg har givet hende „Roslavlev*)", tilføiede Tarkov og vendte sig om til mig.

— Jo Tak, jeg synes meget godt om den, skjøndt den anden, „Jurji Miloslavsky", egenlig er kjønnere. Desværre er Madamen saa streng, hun kan ikke lide, at vi læser; hun siger, vi faaer Ingenting bestilt, og efter hendes Mening . . . .

— Men, Musa Pavlovna, afbrød Tarkov

---

*) Historisk Roman af Zagoskin.

hende smilende: — „Jurji Miloslavsky" kan dog ikke sammenlignes med Puschkins „Zigeunere", vel?

— Aa, hvor vil De hen?! svarede hun, næsten begeistret. — Det er sandt, Vladimir Nikolaevitsch, De skal ikke komme imorgen . . . . De veed nok, hvor jeg mener.

— Hvorfor ikke?

— Nei, det kan ikke lade sig gjøre.

— Men hvorfor ikke?

Den unge Pige trak paa Skuldrene og sprang op fra Stolen, aldeles som om hun var bleven stukket af en Myg.

— Men hvor skal De hen, Musa? bliv dog nu bare et Øieblik, kjære lille Musa! jamrede Tarkov i en ynkelig Tone.

— Nei, nei, jeg tør ikke . . . . Og hun skyndte sig adræt hen til Døren og tog om Laasen.

— Men saa vent dog idetmindste og faa en Bog med!

— En anden Gang . . . . Tarkov sprang hen til hende, men hun smuttede som et Lyn ud ad Døren og slog den i efter sig, saa han nær havde løbet Næsen lige imod den. — Hm, Pokker til Pigebarn, ligesom et Fiirbeen! mumlede han i en ærgerlig Tone. Saa satte han sig, og faldt i Tanker.

Jeg blev; jeg maatte dog have at vide, hvordan det hang sammen med det Pigebarn. Tarkov holdt ikke Noget hemmeligt for mig. Han fortalte mig, at hun hørte til den lavere Borgerklasse og var Modehandlerindejomfru; at han havde seet hende første Gang for omtrent tre Uger siden, inde i et Modemagasin, hvor han skulde bestille en Hat til sin Søster, som boede i Provindsen; at han strax ved første Diekast var blevet forelsket i hende; og at det allerede næste Dag var lykkedes ham at komme til at tale med hende paa Gaden. Hun var, forsikkrede han mig, paa ingen Maade ligegyldig stemt imod ham.

— Men jeg maa bede Dig, tilføiede han hidsigt: — om Du vil lade være at tænke noget Ondt om hende, for hun er Uskyldigheden selv. Der er ikke forefaldet det Mindste imellem os . . . .

— Hvad Du vistnok beklager af dit ganske Hjerte, min Ven . . . . det tvivler jeg aldeles ikke om, afbrød jeg ham. — Naa, men giv blot Tid . . . . det kommer nok Altsammen.

— Det haaber jeg, svarede Tarkov med et selvtilfredst Smiil. — Nei, men dette Pigebarn, Broerlil, jeg forsikkrer Dig, hun er . . . . ja hvordan skal jeg sige . . . . hun er en Type, forstaaer Du, rigtig en Type for den nyeste Skole! Men Du fik ikke Tid til at see ordenligt paa hende.

Hun er vild.... aldeles ellevild .... ligesom en Gemse! Og saa er hun saa fuld af Luner.... og saa egensindig .... aa, det er ikke til at gjøre sig noget Begreb om! Forresten maa jeg sige Dig, at det er netop denne Vildhed, der pirrer mig og gjør, at jeg synes om hende. Den er et Tegn paa Selvstændighed. Jeg er forelsket i hende op over begge Øren ....

Saadan blev Tarkov ved at lovprise sin „Flamme", og han læste endog Begyndelsen af et Digt for mig, som han havde skrevet til hende og som hed: „Min Muse." Ærlig talt syntes jeg slet ikke om hans Hjerteudgydelser. Der rørte sig i mig ligesom en Slags hemmelig Misundelse mod denne Lykkens Pamfilius; det varede derfor heller ikke ret længe, før jeg gik min Vei.

Nogle Dage efter kom jeg tilfældigvis hen ved Bazaren, og gik ned gjennem Butiksrækkerne. Det var netop Løverdag Aften; der var en Mængde Kjøbere, man trængtes og puffede hinanden i een Uendelighed; Kjøbmændenes Vræl for at lokke Kunder til skjar mig i Øret. Da jeg havde faaet kjøbt, hvad jeg skulde bruge, tænkte jeg blot paa, hvordan jeg hurtigst muligt skulde kunne und-

drage mig de Handlendes Paatrængenhed — da jeg pludselig studsede og blev staaende: henne i en Frugtbutik opdagede jeg min Kammerats Veninde, Musa Pavlovna. Hun vendte Siden til mig og saae frem for sig og lod til at vente paa Noget. Jeg betænkte mig et Øieblik, og besluttede saa at gaae hen og tiltale hende. Men ligesom jeg satte Foden ind over Døretærskelen til Butiken og vilde til at tage min Hue af for hende, traadte hun forskrækket et Par Skridt tilbage, vendte sig rask om til en gammel Mand i Filtfrakke, som Frugthandleren netop havde afveiet et Pund Rosiner til, og tog ham under Armen, som om hun vilde søge Beskyttelse hos ham. Den Gamle vendte sig saa ogsaa om, og — man tænke sig min Forbauselse — det var Punin, min gode gamle Ven Punin!

Ja, det var ham, som han gik og stod; det var hans smaa, imflammerede, fugtige Øine, hans tykke, fyldige Læber, hans lange, spidse, nedhængende Næse. Alt i Alt, saa havde han kun forandret sig meget lidt i de syv Aar, der var gaaet; maaskee han var blevet en lille Smule mere oppustet.

— Nei! Nikander Vavilitsch! udbrød jeg: — Kjender De mig ikke?

Punin foer sammen, lukkede Munden op, og stirrede paa mig.

— Nei, jeg har ikke den Ære .... begyndte han, men stoppede saa pludseligt og skraalede ganske høit: — Den unge Mand fra Troitzky (Bedstemoders Gaard hed Troitzky)! Nei, er det muligt, den unge Herre fra Troitzky?.... Og Rosinerne faldt fra ham og ned paa Gulvet.

— Jo, det er ganske rigtigt, svarede jeg, tog Rosinerne op, og omfavnede ham.

Han havde næsten tabt baade Næse og Mund af Glæde og Overraskelse, saa han kunde knap tale; han tog sin Hue af, hvorved jeg fik Leilighed til at see, at nu var ogsaa de stakkels Par Haar bag i Nakken forsvundne, saa „Ægget" følgelig var komplet. Hvordan Musa forholdt sig under hele denne Gjenkjendelsesscene, veed jeg ikke; jeg gjorde ikke noget Forsøg paa at komme til at see paa hende. Forøvrig troer jeg ikke, det skyldtes saadan nogen særlig Hengivenhed for min Person, naar Punin blev saa bevæget. Men han havde nu engang et Naturel, der ikke kunde taale uventede Begivenheder: en fattig Stakkels Nervøsitet!

— Gaa med hjem, kjære Herre, læspede han endelig: — ja for De skammer Dem da vel ikke ved at kige ind til os i vor beskedne lille Rede? Jeg kan see, De er Student, ikke sandt?

— Hvis det ikke generer Dem, saa vil det være mig en Fornøielse . . . .

— Har De Noget at bestille i Øieblikket?

— Nei, ikke det Allermindste.

— Det var jo mageløst! Hvor det vil glæde Paramon Semeonitsch at see Dem! Idag kommer han tidligere hjem end ellers, og hun der har ogsaa Løverdag Aften fri hos sin Madam. St! men det er sandt . . . . det havde jeg skam nær reent glemt . . . . jeg er blevet ganske konfus: De kjender jo endnu slet ikke vor Niece . . . .

Jeg skyndte mig at svare, at jeg havde endnu ikke den Fornøielse . . . .

— Nei naturligvis, De har jo ikke seet hende før. Musse . . . . Maa jeg bede Dem lægge Mærke til, min Herre, at denne unge Dame hedder Musa . . . . men det er ikke noget Øgenavn, det er hendes virkelige Navn. Hvad mener De om den Analogi, der er mellem Personen og Navnet? . . . . Musse, maa jeg præsentere Dig Hr. . . . . Hr.

— Bodrov, hviskede jeg til ham.

— Hr. Bodrov, gjentog han. — Læg vel Mærke til, Musa: Du seer her den fortræffeligste, den elskværdigste unge Mand, Du kan tænke Dig. Skæbnen har ført mig sammen med ham, dengang han endnu var ganske ung. Jeg haaber, Du

ogsaa vil komme til at synes om ham og til at holde af ham.

Jeg gjorde et dybt Buk. Musa, der blev saa rød som en Valmue, kastede et hurtigt Blik paa mig under de sænkede Øienbryn, og slog saa Øinene ned.

„Aha, tænkte jeg ved mig selv: — saa Du er af dem, der ikke blegner, men rødmer i vanskelige Situationer; det skal man dog huske sig!"

— Jeg haaber, De vil bære over med hende, bemærkede Punin: — vi har ikke opdraget hende til en Modedame . . . . Saa forlod han Butiken, og Musa og jeg fulgte med ham.

Det Huus, Punin boede i, laae et godt Stykke fra Bazaren, henne i Havegaden. Underveis meddelte min gamle Lærer i Poetik mig forskjellige nærmere Oplysninger om, hvad han havde oplevet og taget sig for, siden dengang vi blev skilt fra hinanden. Baburin og han havde gjennemstreifet Rusland paa Kryds og Tvers og havt Ansættelse snart her, snart der, indtil de endelig for omtrent halvandet Aar siden havde fundet et fast Tilflugtssted i Moskva. Det var

lykkedes Baburin at faae en Plads som Bogholder paa en rig Fabrikants Kontor. „Det er ingen videre god Plads, bemærkede Punin og sukkede: — Meget at bestille og kun Lidt at fortjene .... men hvad skal man sige, man maa alligevel takke Gud for det! Jeg selv søger jo ogsaa at tjene Lidt ved at give Timer eller ved at skrive af, men desværre har mine Anstrengelser hidtil ikke ført til Noget. Min Haandskrift er, som De maaskee kan huske, noget gammeldags, den passer ikke rigtigt til vor Tid, og hvad det at give Timer angaaer, saa skader det mig mange Steder, at mit Tøi er saa medtaget..., desuden er jeg ogsaa bange for, at min Undervisning i Literatur ikke stemmer med den moderne Smag. Saadan gaaer det da til, at jeg egenlig ikke har noget Bestemt at bestille .... Ak ja, jeg kan tænke, De fornægter vel ogsaa nu de gamle Guder og knæler for de ny?

— Naa, hvad gjør De selv, Nikander Vavilitsch? Respekterer De virkelig endnu stadigvæk Deres gamle Keraskov?

Punin blev staaende og strakte begge Arme iveiret:

— Ja i høieste Grad, Herre, i aller .... høi .... e .... ste .... Grad!

— Men Puschkin da, læser De ikke ham? synes De ikke om ham?

Punin strakte igjen begge Arme iværet:

— Puschkin!? udbrød han: — Puschkin er en Slange med Nattergalestemme, der sidder og synger mellem grønne Grene!

Medens jeg passiarede saadan med Punin, slentrede vi hen ad Byen Moskvas Mursteens-Trottoir — denne By, der kaldes „Byen med de hvide Steen," skjønt den ikke har en eneste Steen og paa ingen mulig Maade er hvid. Musa gik ved Siden af Punin og holdt sig hele Tiden tæt op til os. Da jeg undervejs kom til at tale om hende, kaldte jeg hende: Deres Niece. Punin taug et Øieblik, kløede sig bag Øret, og meddelte mig hviskende, at han bare kaldte hende Niece, og at hun ellers slet ikke var i Familie med ham, men var et forladt fader- og moderløst Barn, som Baburin havde fundet i Voronesch og som han saa havde opdraget; hvad forresten ham, Punin, angik, saa kunde han ligesaa gjerne have kaldt hende Datter, for han holdt af hende, som om det kunde være hans eget kjødelige Barn. Jeg tvivler ikke om, at skjønt Punin med Villie talte meget sagte, hørte Musa dog hvert eneste Ord, han sagde. Man kunde see paa hende, at hun baade ærgrede og skammede sig: der var en

bestandig Skiften af Farve og Skygge i hendes Ansigt, og Øienbryn, Øienhaar, Læber og Næsebor bevægede sig og sitrede hele Tiden. Det saae Altsammen meget indtagende og pudsigt og høist besynderligt ud.

Endelig naaede vi da „den beskedne lille Rede." Og ganske vist... man maatte indrømme, den var beskeden, ja næsten meer end beskeden. Den bestod af et etetages, faldefærdigt Huus med Spaantag og med fire, saagodtsom blinde, Vinduer ud til Gaden. Udstyrelsen af Værelserne var fattig, ja endog noget griset. Mellem og i selve Vinduerne hang der et Dusin Fuglebure med Lærker, Kanariefugle, Stillidser og Sidskener. „Det er mine Undersaatter," sagde Punin i en overlegen Tone og pegede paa Fuglene. Ligesom vi var kommet ind i Stuen, og Punin havde givet Musa Ordre til at hente Sjamovaren, kom Baburin hjem. Det forekom mig, at han var kommet til at see meget ældre ud end Punin; dog var hans Gang endnu ligesaa fast som før, og Udtrykket i Ansigtet havde heller ikke forandret sig; han var blot blevet noget mere mager, hans Kinder

mere indfaldne, og det store Skæg, der løb heelt rundt om Ansigtet, var begyndt at blive graasprængt. Han kjendte mig ikke igjen og lod heller ikke til at blive videre glad, dengang Punin sagde, hvem jeg var: han knap saameget som blinkede med Øinene eller nikkede til mig, spurgte tørt og yderst køligt: om min „Gamle" levede endnu . . . . og dermed Basta. Der var Noget i hele hans Væsen imod mig, som om han vilde sige: „En Adelsmands Besøg har ikke stort at betyde for mig, jeg føler mig ikke i mindste Maade smigret ved det."

Aldeles Republikaneren fra gamle Dage! Musa kom ind igjen, og i Hælene paa hende fulgte der en gammel Moerlil, som bar en daarligt poleret Sjamovar. Punin fik saa frygtelig travlt med at lave Thee, og skjænkede først et Glas til mig, den Fremmede, og derefter et til Baburin, til Musa og til sig selv. Imidlertid sad Baburin henne ved Bordet og støttede Hovedet i begge Hænder og saae sig om i Stuen med et træt Blik. Da vi var begyndt at drikke Thee, blev han imidlertid noget mere snaksom. Han var misfornøiet med den Plads, han havde. „Det er en kold, lavttænkende Gnier, ikke noget Menneske, sagde han om sin Principal: — han betragter sine Folk ikke som sine Ligemænd, men som en Slags underordnet, intetsigende

Pøbel; og dog er det ikke saa farligt længe siden, han selv var i samme Stilling. Det er den personificerede Havesyge; man har det værre hos ham end selv i Regeringens Tjeneste! Hele Handelen her er baseret paa Snyderi og Svindel og holdes kun oppe derved!"

Punin sukkede og rystede paa Hovedet over disse bedrøvelige Meddelelser. Musa taug haardnakket og sad aabenbart og brød sit Hoved med at spekulere paa, hvad jeg egentlig var for et Menneske, om jeg forstod at holde Mund, eller jeg var en Skvadronør... og, dersom jeg holdt Mund, om det saa maaskee ikke var, fordi jeg havde visse Bihensigter. Hendes sorte, spillende Øine, der omtrent var fuldstændig skjult af de sænkede Øiehaar, kastede forskende, ja næsten fjendtlige Blik paa mig...jeg blev formelig uhyggelig tilmode ved disse Øiekast .... Baburin talte kun sjeldent til hende, men naar han gjorde det, klang hans Stemme mærkværdig venligt og havde slet ikke noget Faderligt ved sig.

Punin derimod spøgede nok saa frit med hende paa sin Maneer, skjøndt det var tydeligt, at hun kun ugjerne svarede ham. Han kaldte hende aldrig Andet end Rypen, lille Rype.

— Men hvorfor kalder De Frøken Musa en Rype? spurgte jeg.

— Jo, fordi hun er saa kold af sig, svarede han smidskende.

— Hun er fornuftig, netop saadan som en ung Pige skal være, tilføiede Baburin.

— Vi kunde forresten ogsaa kalde hende vor lille Madmoder, hvad Du? udbrød Punin: — har jeg ikke Ret, Paramon Semeonitsch? .... Baburin rynkede misfornøiet Øienbrynene ... Musa vendte Ansigtet bort ... jeg forstod dengang ikke, hvad der meentes med Hentydningen.

Saadan gik der vel et Par, just ikke synderlig morsomme Timer, hvor Punin gjorde sig al optænkelig Umag for at underholde Selskabet. Blandt Andet satte han sig paa Hug foran et af Fugleburene, lukkede Døren op for Kanariefuglen, og kommanderede: „Marsch, ud paa Kuplen og giv os en Koncert!“ ... Kanariefuglen lystrede, fløi ud, satte sig paa Kuplen, d. v. s. paa Punins skaldede Isse, dreiede sig koket fra den ene Side til den anden, slog med Vingerne, og gav sig til at kvidre af alle Livsens Kræfter. Medens den sang, sad Punin saa stiv som en Pind, akkompagnerede Sangen med udspilede Fingre, og vendte Øinene i Hovedet. Jeg kunde ikke bare mig for at lee ... men hverken Baburin eller Musa fortrak en Mine.

Før jeg gik, forbausede Baburin mig ved et uventet Spørgsmaal. Han ønskede, at jeg — som

et studeret Menneske, der jo gik paa Universitetet — skulde sige ham, hvad Zeno egentlig havde været for en Mand.

— Hvad for en Zeno mener De? spurgte jeg forundret.

— Naturligviis Zeno, den gamle Viismand. Det er da umuligt Andet, end at De maa kjende ham?

Jeg havde en dunkel Forestilling om, at jeg engang havde hørt, at Zeno var Stifteren af de gammel-græske Stoikeres Skole; men ellers vidste jeg ikke det Allermindste om ham. — Det var en Filosof, svarede jeg endelig.

— Zeno er den Viismand, begyndte Baburin langsomt og i en noget docerende Tone: — som har sagt: at Lidelser er ikke et Onde, eftersom Taalmodigheden beseirer dem; det eneste Gode i denne Verden, sagde han, er Retfærdighed; ja selve Dyden er ikke Andet end Retfærdighed. Jeg har lært de Ord af en Mand her i Byen, der er saa lykkelig at eie mange gamle Bøger; og de har tiltalt mig i høi Grad. Men jeg kan nok mærke, at den Slags Ting beskæftiger De Dem ikke med derhenne paa Universitetet.

Det havde Baburin unægtelig Ret i: den Slags Ting beskæftigede jeg mig virkelig aldeles

ikke med. Efterat jeg var kommet ind paa Universitetet, var jeg forresten selv blevet en næsten ligesaa ivrig Republikaner som Baburin. Om Mirabeau og Robespierre vilde jeg have kunnet tale med Begeistring Og ikke blot om Robespierre . . . . baade Fouquier-Tinvilles og André Cheniers Billeder hang jo over mit Skrivebord... Men Zeno?! Hvor i al Verden havde han dog faaet støvet Zeno op? ... Antikveret!

Da jeg sagde Farvel, vilde Punin endelig have, at jeg skulde komme igjen næste Dag, som var en Søndag. Baburin derimod bad mig slet ikke om at komme igjen, og mumlede kun mellem Tænderne Noget om: at jeg formodenlig ikke kunde have saadan videre Fornøielse af at sidde og passiare med simple Folk, der stod paa et meget lavere socialt Trin end jeg, og at min „Gamle" vel desuden ikke vilde synes om . . . Her afbrød jeg ham og lod ham forstaae, at Bedstemoders Villie ikke længer var nogen Lov for mig.

— Men De har vel endnu ikke overtaget Bestyrelsen af Godset? spurgte Baburin.

— Nei, endnu ikke, svarede jeg.

— Naa, saa er De jo . . . . Baburin fuldførte ikke Sætningen, men jeg tilføiede i mit stille Sind det Manglende:

„Ikke Andet end et Barn endnu". — Farvel! sagde jeg høit, og skyndte mig ud af Stuen.

Ligesom jeg skulde til at gaae ud ad Gadedøren, kom Musa pludselig løbende efter mig, stak mig et sammenlagt Stykke Papir i Haanden, og forsvandt igjen som et Lyn. Ved den første Lygtepæl, jeg kom til, lukkede jeg Billetten op, og læste med Nød og neppe følgende Linier, der i en Fart var kradset op med en Blyant: „Kom for Himlens Skyld, skrev Musa: — imorgen efter Messen ned i Alexanderhaven ved Kutafi-Taarnet, jeg venter Dem, og haaber, at De ikke vil nægte at opfylde min Bøn, gjør mig ikke ulykkelig, jeg maa absolut tale med Dem."

Der var ingen orthografiske Feil i Billetten, men Interpunktionen lod Adskilligt tilbage at ønske. Jeg kom hjem, uden at vide, hvad jeg egenlig skulde troe om Sagen; jo mere jeg grublede over den, desto ufatteligere blev den mig.

Da jeg næste Dag kom hen i Nærheden af Kutafi-Taarnet — det var i Begyndelsen af April, Knopperne begyndte at svulme, Græsset pippede frem som et svagt, sparsomt Grønt, og Spurvene

kvidrede lystigt og sloges i de endnu nøgne Hyldebuske — opdagede jeg til min store Forundring, at Musa allerede gik og ventede paa mig henne i en Sidegang, et lille Stykke borte fra Gitteret. Hun var kommet først. Jeg vilde til at gaae hen til hende, da hun pludselig vendte om og dreiede henimod mig.

— Følg med, nærmere hen ved Kremler-Muren, der er for mange Folk her, sagde hun med nedslagne Øine, og skyndte sig iforveien. Jeg fulgte bagefter.

— Musa Pavlovna, begyndte jeg .... men hun lod mig ikke komme tilorde.

— For Gud i Himlens Skyld, De maa ikke tro noget Ondt om mig! sagde hun. — Jeg har skrevet den Billet til Dem og sat Dem Stævne her, fordi ... fordi jeg var bange for ... jeg syntes hele Tiden igaar, at De sad og loe af mig. ... Men jeg siger Dem, tilføiede hun, og blev pludselig staaende og samlede al sin Kraft i et underlig lidenskabeligt og exalteret Udbrud: — dersom De lader Dem mærke blot med et eneste Ord ... dersom De siger, hvor vi har truffet hinanden ... ... saa styrter jeg mig i Vandet og drukner mig!

Hun saae for første Gang op paa mig, med sit sædvanlige forskende og skarpe Blik.

„Hm, tænkte jeg ved mig selv: — ja, hun

kunde saamænd gjerne være istand til det ... Mod lader hun ialfald til at have." Derefter tilføiede jeg høit og i en beroligende Tone, som skulde give hende Tillid til mig: — Hvor i al Verden har De dog kunnet falde paa at troe det om mig? Skulde jeg maaskee gaae hen og forraade en god Ven og skade baade ham og Dem? Desuden er der, saavidt jeg veed, ikke noget Ondt i Deres Forhold til ham .... Hvad min Diskretion angaaer, saa kan De være fuldstændig rolig.

Hun lod mig tale ud, og rørte sig ikke fra Pletten, hvor hun stod, og saae heller ikke paa mig.

— Der er een Ting til, jeg maa have sagt Dem, begyndte hun saa, og gik videre: — ellers kunde De maaskee troe, at jeg var overspændt eller fra Forstanden. Jeg maa betroe Dem ... den Gamle har ifinde at gifte sig med mig.

— Hvad for en Gamle? Da vel ikke Skaldepanden ... Punin, mener jeg.

— Aa, Pasfiar .... nei vist ikke; det er den Anden ... Paramon Semeonitsch.

— Baburin?

— Ja.

— Aa, det er jo umuligt. Har han da friet til Dem?

— Ja, desværre.

— Naa, og De gav ham naturligviis en Kurv?

— Nei, jeg sagde Ja . . . fordi jeg var et Barn dengang . . . og Ingenting forstod. Nu . . . ja nu er det rigtignok en anden Sag.

Jeg slog Hænderne sammen. — Baburin. . . . og De?! Men han maa jo snart være oppe i de Halvtreds?

— Treogfyrge, siger han, han er. Men det kommer forresten ud paa Et . . . om han saa kun var femogtyve Aar, saa vilde jeg ikke have ham. Hvad vilde det blive for et Liv?! Ikke et venligt Blik, ikke et Smiil tidt og mange Gange hele Uger igjennem! Paramon Semeonitsch er min Velgjører; jeg skylder ham meget, uendelig meget; han har taget sig af mig, og ladet mig opdrage; hvad vilde der være blevet af mig, hvis han ikke var traadt til? jeg maa elske og høiagte ham . . . som en Fader . . . men blive hans Kone! Nei, saa hellere Døden! tusind Gange hellere!

— Hvorfor taler De altid om Døden, Musa Pavlovna? Hvorfor skal De saadan ligestrax give Dem til at fortvivle?

— Synes De maaskee, det er saa deiligt at leve? Om det saa er Deres Ven, Vladimir Nikolaevitsch, saa elsker jeg ham, kunde jeg gjerne sige, paa en vis Maade halvveis kun af Sorg og Fortvivlelse

. . . . . og saa denne Gamle med sit Frieri! Punin.... ja han er naturligviis noksnoget trættende med alle sine kjedsommelige Vers, men ham bliver man da idetmindste ikke bange for; man behøver heller ikke en heel Aften igjennem, naar Ens Øine er lige ved at falde i af Træthed, at sidde og læse op for ham af Karamsins russiske Historie. Hvad skal jeg, der er saa ung, med de gamle Mennesker? Og saa troer de ovenikjøbet, jeg er kold af mig. Ja, nu skulde man vel strax kunne gaae hen og blive varm i Selskab med dem! Prøver de paa at tvinge mig, saa løber jeg min Vei. Paramon Semeonitsch gaaer jo altid selv og prædiker om bare Frihed og Frihed; naa, jeg vil ogsaa være fri, hvad Fornøielse har jeg ellers af at leve? Naar Alting skal være frit, hvorfor holder man saa mig i Fængsel? Det vil jeg ogsaa sige til ham. — Men huft paa hvad jeg har sagt, at hvis De forraader mig, saa har De idag seet mig for sidste Gang.

Hun blev pludselig staaende midt i Gangen. Der var et Udtryk af ubøielig Egensindighed, af urokkelig Bestemthed i hendes smukke, friske lille Ansigt.

„Tarkov havde dog Ret! foer det gjennem Hovedet paa mig: — Pigebarnet er virkelig en ægte Type for vor moderne Skole."

— Jeg har allerede eengang sagt Dem, at mig har De ikke Noget at frygte af, svarede jeg.

— Ikke? Heller ikke . . . . . De talte før Noget om vort Forhold; hvis det nu . . . . Hun tang.

— Heller ikke i det Tilfælde behøver De at være bange for mig, Musa Pavlovna. Jeg opkaster mig ikke til Dommer over Dem . . . Deres Hemmelighed bliver her . . . . . jeg lagde Haanden paa Hjertet. — De maa være fuldt og fast overbeviist om, at jeg forstaaer at vurdere Deres Tillid . . .

— Hvor har De gjort af mit Brev? afbrød hun mig pludselig midt i mine Forsikkringer.

— Jeg har det hos mig.

— Giv mig det . . . . skynd Dem! skynd Dem!

Jeg tog den Billet, jeg havde faaet den foregaaende Dag, op af Lommen. Musa greb den med sine smaa kraftige Fingre, stod et Øieblik og ligesom betænkte sig paa, om hun skulde takke mig eller ei, tog sig tilsyneladende sammen for at faae Ordene frem, men gjorde saa pludselig omkring, og uden blot saameget som at nikke til Farvel løb hun ned ad den Høi, vi netop stod paa, og forsvandt.

Jeg saae efter hende, og saae saa videre frem i den Retning, hun var slaaet ind i. Et lille Stykke borte fra Taarnet stod, indhyllet i en Almavivakappe (det var høieste

Mode dengang) en Skikkelse, som jeg trods Afstanden kunde see var min Ven Tarkov.

„Aha, Broerlil'! tænkte jeg: — Du har altsaa vidst Besked om Stævnemødet, siden Du staaer og holder Die med os."

Og jeg gav mig til at fløite paa en Melodi, og traskede hjem.

Næste Morgen var jeg endnu neppe bleven færdig med at drikke Thee, før jeg fik Besøg af Punin Det forekom mig, at han var saa underligt forlegen; han bukkede keitet et Par Gange, saae sig uroligt om i Stuen, og bad mig ikke tage ham hans Ubeskedenhed ilde op. Jeg skyndte mig at berolige ham. Ærlig talt, saa troede jeg, at han kom for at laane Penge af mig; men han bad ikke om Andet end om et Glas Thee med Rom i, da han saae, at Themaskinen endnu stod paa Bordet. — Det var kun med Hjerteangst og Bæven, jeg begav mig hen til Dem, begyndte han saa, og og, efter simple Folks Skik, et lille Stykke Sukker i Munden til sin Thee: — Dem selv er jeg jo rigtignok ikke bange for; men Deres ærværdige Fru Bedste-

moder jager mig altid en frygtelig Skræk i Blodet! Desuden tillader mit Toilette, som jeg allerede har taget mig den Frihed at meddele Dem, mig kun at optræde yderst beskedent. Hjemme er det saamænd meer end godt nok, og paa Gaden kan det ogsaa tilnød gaae an; men naar man kommer ind i de Riges Palladser og forgyldte Gemakker, saa springer Ens Fattigdom En i Øinene, og man taber Modet . . .

Jeg beboede to tarvelige Værelser i Mezaninetagen, og det kunde ganske sikkert ellers ikke være faldet Nogen ind, at kalde Bedstemoders Huus et Pallads og mine Værelser forgyldte Gemakker; men jeg havde for længe siden vænnet mig til min gamle Vens eiendommelige Maade at udtrykke sig paa, saa jeg tænkte ikke et Øieblik paa at tage ham hans Ord ilde op eller paa at udlægge dem som Spot. Han bebreidede mig, at jeg ikke havde været henne at besøge dem den foregaaende Dag: — Paramon Semeonitsch ventede Dem, selv om han saa nok saameget forsikkrede, at det kunde aldrig falde Dem ind at komme; og Musse spurgte ogsaa efter Dem og troede, at De kom.

— Saa, gjorde Musa Pavlovna? spurgte jeg.

— Ja, hun gjorde saamænd. Ikke sandt, der er blevet en kjøn lille Pige ud af hende! Synes De ikke?

— Jo naturlig, det er en fortryllende ung Pige! bekræftede jeg.

Punin foer sig hurtigt med den ene Haand henover sit skaldede Hoved. — Det er en Pige som et Lyn, Herre, en Perle, en kostbar Ædelsteen, ja, sandelig er hun saa! Han bøiede sig over til mig og hviskede: — Der flyder ogsaa adeligt Blod i hendes Aarer, forstaaer De .... fra venstre Side: Frugten af et Bid i det forbudne Paradisæble. Naa, Forældrene var døde, Familien vilde ikke vide noget af Barnet at sige og havde overladt det til dets Skæbne; der var ikke Andet tilbage end Fortvivlelse og saa at sulte ihjel. Men saa var det, Herrens Retfærdige, Paramon Semeonitsch, lagde sig imellem og kom og frelste hende! Han tog den lille Guds Skabning og klædte og pleiede hende og gav Fugleungen Vinger, saa hun blomstrede op til Glæde og Velsignelse for os. De kan stole paa, han er en sjelden Mand, en sjelden hæderlig Mand!

Punin kastede sig tilbage i Lænestolen, strakte Armene iveiret, bøiede sig saa igjen forover og hviskede hemmelighedsfuldt: — Paramon Semeonitsch er jo forresten selv .... veed De ikke det? .... jo, han er selv af høi Byrd .... ogsaa paa venstre Side. Man fortæller endog, at hans Fader skal have været .... en suve-

ræn georgisk Fyrste af Kong Davids Stamme.... Hvad siger De til det? Ja, det er smaa og faa Ord ... men hvormeget ligger der ikke i dem?! Kong Davids Blod! Ikke sandt, det kan man kalde storslaaet? Efter andre Beretninger skal Paramon Semeonitsch's Stamfader have været en vis indisk Schah, Babur, det hvide Been! Det er ogsaa smukt, ikke sandt? Aah!

— Saa er Baburin maaskee selv blevet sat ud, dengang han var lille, og overladt til sin Skæbne?

Punin kløede sig igjen paa sin skaldede Isse. — Ja naturligvis! Og paa en ganske anderledes grusom Maade, end det var Tilfældet med vor unge Dronning! Lige fra hans tidligste Ungdom en bestandig Kamp for Tilværelsen! Jeg har benyttet det Emne og skrevet et Digt til vor Velgjørers Billede, som jeg engang senere skal læse op for Dem.

— Ja saa! udbrød jeg: — saa det er altsaa af den Grund, han er blevet Republikaner?

— Nei, vist ikke nei, det er slet ikke af den Grund, svarede Punin i sin Enfoldighed. — Han har for længe siden tilgivet Faderen; men han kan nu eengang ikke taale at see Uretfærdighed, og Andres Sorg gaaer ham altid dybt til Hjerte.

Jeg sad netop og tænkte paa, hvordan jeg skulde faae Samtalen ledet hen paa det, som Musa

havde betroet mig den foregaaende Dag, nemlig Baburins Frieri, men vidste ikke rigtig, hvordan jeg skulde bære mig ad . . . . da Punin selv hjalp mig ud af Forlegenheden.

— Lagde De ikke Mærke til Noget, dengang De var henne hos os? spurgte han pludselig og blinkede til mig med et underlig snu Udtryk.

— Var der da noget særligt Mærkeligt hjemme hos Dem?

Punin saae sig om i Stuen, som om han vilde overbevise sig om, at der Ingen stod og lurede, og sagde saa i en høitidelig Tone: — Vor Prindsesse, vor lille Musse, bliver snart en gift Kone.

— Hvad for noget?

— Hun kommer snart til at hedde Madam Baburin! fik Punin frem, med en heel Deel Besvær, og daskede sig saa et Par Gange med den flade Haand paa Knæet og vrikkede med Hovedet, ligesom en kinesisk Pagodefigur.

— Aa det er umuligt! udbrød jeg med forstilt Forbauselse.

— Umuligt! Hvorfor er det umuligt, om jeg tør være saa fri at spørge?

— Fordi Paramon Semeonitsch jo gjerne kunde være hendes Fader! fordi en saa stor For-

skjel i Alder udelukker enhver Mulighed for en Forelskelse . . . . fra Brudens Side, mener jeg.

— Udelukker? faldt Punin mig i Talen: — Og Taknemlighed, Hjertensreenhed, Fiinfølelse.... regner De maaskee ikke det for Noget? Udelukker! De skulde dog huske paa, at Musa er en exemplarisk opdraget Pige, saa det vil være hende en Glæde at søge at gjøre sig værdig til Paramon Semeonitch's Tilbøielighed, at blive en Trøst, en Støtte for ham . . . . kortsagt, hans Kone; og er det maaskee ikke, selv for saadant et Pigebarn, den største Lykke her paa Jorden, man kan tænke sig? Det indseer hun forresten ogsaa meget godt selv. Læg De blot engang rigtig Mærke, saa skal De see: at naar Paramon Semeonitsch er tilstede, saa er Musa altid lutter Ærbødighed og Skyhed og Ængstelse og Begeistring . . . .

— Ja men det er jo netop Ulykken, Nikander Vavilitsch, at hun er lutter Skyhed og Ængstelighed, naar han er tilstede! Den, man elsker, ryster og bæver man sandelig ikke for.

— Det kan jeg heller ikke paa nogen mulig Maade være enig med Dem i! — Der er nu f. Ex. jeg: troer De, der er Nogen, der kan holde mere af Paramon Semeonitsch, end jeg gjør? Naa ja, og jeg . . . . jeg baade ryster og bæver for ham.

— Aa ja De . . . . det er jo ogsaa noget heelt Andet.

— Hvorfor er det noget Andet? Hvorfor? hvorfor? afbrød Punin mig. Jeg kunde neppe kjende ham igjen, saa ivrig og hidsig blev han; han glemte endog reent sine eiendommelige Vendinger — Nei, blev han ved: — jeg mærker nok, at De har ikke det skarpe Blik. De er ingen Hjertegransker!. .. Jeg renoncerede paa at berede ham flere Skuffelser ved at blive ved at modsige ham, og foreslog, for at adsprede ham en Smule, at vi, ligesom i gamle Dage, skulde læse Noget sammen.

Punin taug.

— Noget af de Gamle, de Ægte? spurgte han endelig.

— Dem har jeg desværre ikke; men de Ny har jeg.

— De Ny? gjentog han mistroisk.

— Naa ja, vi kan jo læse Noget af Puschkin . . . . Jeg kom til at tænke paa Puschkins „Zigeunere"; der var netop et Sted, som passede paa de gamle Ægtemænd. Punin mumlede Noget, som jeg ikke kunde høre, hvad var, men jeg lod ham sætte sig i Sofaen, og gav mig til at læse for ham. Da jeg saa kom til det Sted, hvor der staaer: Gamle Mand, grusomme Mand,

dræb mig, slaa mig ofv, lod Punin mig læse Strofen ud.... men saa sprang han pludselig op:

— Nei, jeg kan ikke holde ud at høre længer paa den Forfatter, udbrød han, ude af sig selv af Bevægelse. Det er en umoralsk Pasquillant, en Løgnhals.... han bringer mit Blod i Kog. Jeg kan ikke holde det ud! Tillader De, jeg for idag slutter mit Besøg.

Jeg sagde, han skulde blive lidt endnu, men han blev med en underlig seig Haardnakkethed ved at paastaae, at han maatte gaae, fordi disse Vers havde ophidset ham i den Grad, saa han var nødt til at see at komme ud og trække lidt frisk Luft .... Da han saa sagde Farvel, vogtede han sig omhyggeligt for at komme til at see paa mig, aldeles som om jeg havde fornærmet ham.

Strax efter at han var gaaet, gik jeg ogsaa ud, og begav mig sporenstregs hen til Tarkov.

Efter gammel Studentermaneer gik jeg rask væk ind, uden først at banke paa. I det forreste Værelse var der Ingen. Jeg kaldte høit paa Tarkov, men der var Ingen, der svarede, og jeg vilde lige til at gaae igjen, da

Døren ind til den anden Stue i det Samme gik op, og min Ven kom ind Han saae paa mig med en ganske besynderlig Mine og trykkede stiltiende min Haand. Jeg havde en Fornemmelse af, at mit Besøg af en eller anden Grund kom ham noget ubeleiligt, men jeg tog ingen Notits deraf, og gav mig til at fortælle ham om Baburins Planer med Hensyn til Musa. Han lod ikke til at blive særlig forbauset over mine Meddelelser; han satte sig langsomt paa en Stol, der stod henne ved Bordet, og saae paa mig med et besynderlig opmærksomt, forskende Blik, aldeles som om han, forekom det mig, vilde sige: „Naa, og hvad saa? Hvad mener Du selv om den Sag?“ Jeg syntes endog, der kom et ligesom haanligt og anmassende Udtryk i hans Ansigt. Det irriterede mig, saa jeg sagde ham min Mening reent ud af Posen: nemlig, at jeg ansaae det for uhæderligt saadan at lade sig rive hen af sine Indtryk, at ethvert Menneske havde en Forpligtelse til at respektere Andres Person og Frihed . . . . kort sagt, jeg begyndte at give ham en, efter min Opfattelse meget lærerig og gavnlig, Lektion. Medens jeg paa den Maade perorerede, gik jeg, fordi det faldt mig meest bekvemt saadan, op og ned ad Gulvet. Tarkov lod mig blive ved at tale, og afbrød mig ikke med blot saameget som et eneste Ord; han blev siddende paa sin Stol saa stiv som en Pind,

og dreiede kun af og til med to Fingre paa sit ungdommelige Skæg.

— Jeg veed, sagde jeg.... (hvad det egentlig var, der bevægede mig til at rykke frem med alle de gode Raad, skal jeg lade være usagt; det var rimeligviis Misundelse, for jeg var just ellers ingen Bodsprædikant): — jeg veed, og er overbeviist om, at Du elsker Musa, og at hun elsker Dig; jeg haaber ogsaa, at det ikke er et øieblikkeligt Lune fra din Side .... men lad os nu antage, (og her blev jeg staaende og lagde Armene overkors over Brystet) .... lad os antage, at Du har faaet stillet din Lidenskab .... hvad saa? Gifte Dig med hende .... det har Du jo dog ikke ifinde at gjøre! Og imidlertid har Du der gaaet hen og ødelagt en elskværdig og uskyldig ung Piges Lykke og ovenikjøbet ogsaa hendes hæderlige Velgjørers, osv. ....

I den Dur gik det saa videre, vel omtrent et Kvarterstid, og Tarkov blev stadig ved at tie. Denne Taushed slog mig tilsidst. Jeg skævede af og til hen til ham, ikke saameget for at see, om mine Ord gjorde Indtryk, som snarere for at opdage Grunden til, at han slet ikke svarede, men sad der ligesom en Døvstum. Endelig lod dog Udtrykket i hans Ansigt til at ville forandre sig; han satte en Mine op, som om han begyndte at

blive urolig eller utaalmodig og at kjede sig, og — besynderligt nok! — saa kom igjen det samme fornøiede Smiil, som jeg strax i Begyndelsen havde lagt Mærke til hos ham.

Jeg vidste ikke rigtig, om jeg skulde gratulere mig selv til den Virkning, min Prædiken gjorde, eller hvordan det egenlig var fat . . . . da han pludselig sprang op fra Stolen og greb begge mine Hænder og trykkede dem og sagde hurtigt:

— Tak, tak, min Ven . . . . Du mener mig det godt . . . . det veed jeg . . . . Men gjør mig nu den Tjeneste at gaae din Vei, hører Du!

— Du er saa underlig exalteret . . . . begyndte jeg.

— Jeg exalteret? Tarkov gav sig til at lee, men fattede sig strax og svarede: — Naa ja . . . . ja vist saa? Det er der da strengt taget heller ikke noget Underligt i! Jeg maa tænke nærmere over, hvad Du der har sagt, men . . . . i Enrum! . . . . Og han trykkede mig igjen i Haanden: — Farvel, min Ven, farvel.

— Farvel, gjentog jeg, og saae endnu engang paa Tarkov, idet jeg gik ud ad Døren. Han lod til at være tilfreds. Over hvad? Over at jeg, som hans tro Ven, havde vist ham den slibrige Vei, han var slaaet ind paa . . . . eller

over at han fik mig afsted? De meest forskjellige Tanker svirrede gjennem Hovedet paa mig lige til det Øieblik, da jeg atter traf sammen med Baburin og Punin: for jeg gik endnu samme Dag hen og besøgte dem.

Punin havde sagt, at man havde ventet mig den foregaaende Dag; idag ventede man mig ganske bestemt ikke. Jeg traf dem alle Tre hjemme, og de blev Allesammen forbausede over at see mig. Baade Baburin og Punin var upasselige. Punin havde Hovedpine og laae krummet sammen som en Kringle oppe paa den lave Ovnbænk; Hovedet havde han bundet ind i et kulørt Tørklæde, og saa havde han lagt Halvdelen af en flækket Agurk paa hver Tinding, for at den skulde køle. Hvad Baburin angik, saa var Galden gaaet over i Blodet paa ham; han var næsten brunrød i Ansigtet, havde tykke, sorte Ringe under Øinene, store Rynker i Panden og var desuden ubarberet . . . . han lignede virkelig kun meget lidt en Brudgom. Jeg vilde gaae igjen, men det maatte jeg ikke faae Lov til, jeg skulde blive og drikke Thee. Aftenen gik naturligvis ikke videre morsomt. Musa var rigtignok rask, og søgte ikke engang, som hun ellers pleiede, at undgaae mig; men

til Gjengjæld maatte der være Et eller Andet, som hun var vred over .... Endelig kunde hun ikke dye sig længer, og idet hun rakte mig Theen, stjal hun sig til at hviske til mig: — Hvad De saa end siger, og hvormegen Umag De saa end gjør Dem, saa opnaaer De dog ikke det Allerbitterste.... det kan jeg forsikre Dem!.... Jeg saae forbauset paa hende, og benyttede et gunstigt Øieblik til, ligeledes hviskende, at spørge: — Hvad skal det sige? Jeg forstaaer Dem ikke. — Jo, svarede hun, og der kom et hidsigt Glimt i hendes sorte Øine, og hun saae stivt paa mig: — jeg har hørt hvert eneste Ord, De sagde derhenne idag, men jeg takker Dem ikke for det; forresten vil det dog ikke gaae saadan, som De mener. — Saa De var der altsaa?! udbrød jeg uvilkaarligt. I samme Øieblik vendte Baburin sig tilfældigviis om, og hun traadte hurtigt bort fra mig.

Ti Minuter efter var hun igjen henne ved Siden af mig. Det var, ligesom hun fandt en Fornøielse i ganske ugeneert at hviske de farligste Ting til mig i hendes Beskytters Nærværelse og i hans Paasyn, og det var neppe nok, hun gik saa forsigtigt tilværks, saa han ikke mærkede Noget. Det er jo en bekjendt Sag: at gaae lige paa Randen af en Afgrund, at lege med Faren, det har altid været en Yndlingsadspredelse for Kvinden. — Ja, jeg

var derhenne, hviskede Musa; Udtrykket i hendes Ansigt forandredes ikke, men Næseboerne sitrede ganske svagt, og Læberne dirrede krampagtigt: — Og dersom Paramon Semeonitsch i dette Øieblik spørger, hvad det er, jeg staaer og hvisker med Dem om, saa er jeg aldeles ikke bange for at sige ham det selv reent ud af Posen.

— Vær dog fornuftig, hvor kan De falde paa at være saa uforsigtig! sagde jeg: — tag Dem iagt, han lader til at lægge Mærke . . . .

— De hørte jo, jeg er ikke bange for at sige det til ham selv. Men hvis De troer, der er Nogen, der lægger Mærke til os, saa tager De forresten feil. Den Ene ligger oppe paa Ovnbænken og kan hverken høre eller see, og den Anden er fordybet i sine Filosoferinger. De behøver ikke at ængste Dem . . . . Og Musa hævede Stemmen, og hendes Kinder farvedes af en skadefro Rødme. Jeg syntes aldrig, jeg havde seet hende saa smuk som i dette Øieblik. Medens hun gik der og tog Thetøiet af Bordet og satte Kopper og Glas paa deres Plads igjen og puslede omkring i Stuen, var der kommet noget Elastisk, noget Forførende over hendes Gang: den unge Pige lod til at have forvandlet sig til Kvinde, og hele hendes Optræden syntes at sige: „Tro om mig, hvad De vil,

jeg veed, hvad jeg gjør, og er slet ikke bange for Dem."

„Ja, tænkte jeg ved mig selv: — den Pokkers lille Hex er virkelig en ægte Type for den moderne Skole, et ligefrem fortryllende Væsen. Rigtignok seer hendes smaa Hænder mig ud, som om de ogsaa nok kunde slaae fra sig .... Naa, men hvad siger saa det.... den Ulykke var da endelig heller ikke saa stor."

Da jeg gik, fulgte hun mig ud i Forstuen, naturligviis ikke af Høflighed, men kun af den samme Skadefryd som før. Idet jeg sagde Farvel, spurgte jeg hende: — Siig mig, holder De da virkelig saa umaadelig meget af ham?

— Bah, om jeg holder af ham eller ei, det er der ingen Anden end jeg selv, der veed, og det kommer heller Ingen ved; forresten .... hvad der skal skee, det skeer .... man kan ikke undgaae sin Skæbne.

— Tag Dem iagt for at lege med Ilden.... De kunde let komme til at brænde Dem.

— Naa, saa hellere brænde op end fryse ihjel! Men De med alle Deres gode Raad .... hvoraf veed De saa bestemt, at han ikke vil gifte sig med mig? Og hvoraf veed De, om jeg selv har Lyst til at gifte mig? Og dersom jeg gaaer tilgrunde.... hvad kommer det saa Dem ved?

Hun smak Døren i ligefor Næsen af mig.

Jeg kan huske, at medens jeg gik hjem, voldte den Tanke mig ligesom en hemmelig Glæde, at „den ny Type" af en Kvinde let kunde komme min Ven Vladimir dyrt til at staae. Han maatte dog virkelig ogsaa paa en eller anden Maade betale Noget for sin uhørte Lykke!

Og at han vilde blive den lykkeligste Dødelige paa Jorden, derom kunde jeg til min store Sorg ikke godt nære nogen Tvivl længer.

Der var gaaet tre Dage. Jeg sad inde paa mit Værelse, ved mit Skrivebord, og var ikke saa meget optaget af mit Arbeide som af min Frokost, da jeg hørte en slubbrende Gang, saae op.... og blev siddende som forstenet. Foran mig stod der, ubevægelig, bleg som et Liglagen, en elendig Skikkelse . . . . Punin! Hans halvt aabne, fugtige Øine plirede langsomt og saae paa mig; der var et Udtryk i dem af en formelig idiotisk, hareagtig Rædsel; Armene hang slapt ned, ligesom Snerten paa en Pidsk.

— Men hvad er der paafærde, Nikander Vavilitsch? Hvordan er De kommet herind? Har

De ikke mødt Nogen? Men saa svar dog, hvad er der ivejen?

— Væk! borte! hviskede han, som en Automat, ganske hæst, neppe hørligt.

— Hvem er det, der er væk? Svar!

— Musa. Hun er løbet bort inat .... havde lagt en Seddel ....

— En Seddel?

— Ja. Jeg takker — skrev hun — for Alt, hvad der er gjort for mig, men jeg kommer ikke mere igjen. Led ikke efter mig. Vi har spurgt baade hist og her, og hos Kokkepigen; men der er Ingen, der veed Noget. Undskyld, jeg kan ikke tale ordenligt; Stemmen er ligesom rustnet indeni mig.

— Musa Pavlovna er løbet bort? udbrød jeg. — Naa, og Hr. Baburin, hvad siger han til det? Han er naturligvis fortvivlet? Men hvad har han ifinde at gjøre?

— Ingenting; ikke det Allerringeste. Jeg vilde løbe hen til Generalguvernøren; han forbød mig det. Saa vilde jeg gjøre Anmeldelse til Politiet; men ogsaa det har han forbudt mig, ja han blev ligefrem vred paa mig. „Hun har ønsket det saadan, sagde han: — og jeg vil ikke gjøre hende imod.“ Han er endog gaaet hen i Forretningen, naturligvis med et knust Hjerte; han

holdt umaadelig meget af hende. Ak Gud, hvor har vi ikke begge To holdt af hende!

Her lod Punin for første Gang mærke, at han ikke var en Træblok, men et Menneske med dyb Følelse. Han strakte begge Hænder iveiret og lod dem saa falde ned paa sin skinnende hvide Pande.

— Aa, den Utaknemlige! stønnede han: — hvem er det, der har givet hende at spise og at drikke, og har frelst hende, og klædt hende, og opdraget hende, og pleiet hende, og sørget for hendes Sjæls Frelse? . . . . Og saa saadan at glemme det Altsammen! Ja . . . . hvis det kun havde været mig, hun var løbet bort fra, det havde der ingen videre Synd været i; men fra ham, Paramon Semeonitsch, der var Alt for hende! . . . .

Jeg bad ham om at sætte sig, at see at fatte sig . . . . Punin rystede paa Hovedet. — Nei, det behøves ikke. Jeg er kommet op til Dem.... ja jeg veed egenlig ikke selv hvorfor. Det var saa uhyggeligt at være alene derhjemme; jeg var bange for, jeg skulde miste min Forstand; bare jeg lukkede Øinene, saa saae jeg hende for mig og kaldte: Musa! Musse! Det er til at blive gal over. Jo vent lidt, nu veed jeg, hvorfor jeg kom herop. De læste fornylig for mig disse afskyelige Vers om den grusomme gamle Mand. Hvorfor

gjorde De det? Vidste De maaskee Noget .... eller gjættede De Dem bare .... Punin saae paa mig: — Ak, Faerlil, Peter Petrovitsch! udbrød han pludselig, og han rystede og skjælvede over hele Kroppen: — De veed maaskee, hvor hun er? Siig mig, Faerlil, hvem er det, hun er løbet hen til?

Jeg blev uvilkaarlig forlegen og slog Øinene ned.

— Har hun maaskee sagt i sit Brev? .... begyndte jeg.

— Hun skriver, at hun forlader os, fordi hun elsker en Anden. Ak, Faerlil, min egen kjære Ven, De veed bestemt, hvor hun er! Frels hende, kom, lad os gaae hen til hende og overtale hende, saa hun gaaer i sig selv igjen og vender tilbage. Husk dog paa, hvem det er, hun knuser!.. Punin blev pludselig aldeles høirød i hele Ansigtet, Blodet foer ham til Hovedet, han kastede sig tungt paa Knæ for mig og gjentog: — Frels hende, Faerlil, kom, lad os gaae hen til hende!

Min Tjener kom ind i Stuen og blev forbauset staaende.

Det kostede mig ikke saa lidt Uleilighed endda at faae ham op igjen. Jeg forklarede ham, at selv om jeg ogsaa nærede en vis Formodning, saa gav det mig dog ingen Ret til saadan uden videre at storme derhen sammen med ham;

at man paa den Maade blot vilde ødelægge det Hele; og at jeg var villig til at forsøge, hvad jeg kunde gjøre, men at jeg ikke turde indestaae for Noget. Punin svarede ikke og hørte neppe nok, hvad jeg sagde, men blev blot ved at tigge og bede: — Frels hende og Paramon Semeonitsch! . . . Tilsidst gav han sig til at græde: — Siig mig idetmindste een Ting, bad han: — er han smuk, og ung?

— Ja, ung er han, svarede jeg.

— Ung! gjentog Punin, og Taarerne løb ham ned ad de gamle Kinder. — Og hun er ogsaa ung . . . . det er hele Ulykken!

Jeg lovede at komme hen til ham, saasnart jeg havde faaet Noget at vide. — Godt, godt, tak skal De have, hviskede han, og satte en bønfaldende Mine op: — men pas endelig paa, at Paramon Semeonitsch ikke mærker Noget . . . . han kunde gjerne blive vred. Han har forbudt mig at tale derom. Farvel, Herre.

Da han vendte mig Ryggen og gik ud ad Døren, forekom han mig saa affældig, saa jeg formelig blev ængstelig for ham; det saae endog ud, som han haltede og var nærved at synke sammen ved hvert Skridt, han gjorde.

„En dum Historie! Finis, som man siger," tænkte jeg ved mig selv.

Skjøndt jeg havde lovet Punin at søge at indhente Oplysninger angaaende Musa, og skjøndt jeg endnu samme Dag begav mig hen til Tarkov, saa tvivlede jeg dog om, at jeg vilde faae noget Nærmere at vide, ja jeg ventede endog, at min Ven vilde nægte sig hjemme for mig. Det viste sig imidlertid, at jeg havde taget feil i min Formodning: jeg traf Tarkov hjemme, han tog imod mig, som han pleiede, jeg fik at vide, hvad jeg vilde.... men forresten var det heller ikke til Spor af Nytte. Jeg var neppe traadt ind over Dørtærskelen, før han kom mig imøde med glædestraalende Øine — jeg syntes næsten, han var blevet kjønnere — og sagde i en fast, bestemt Tone: — Hør, Peter, jeg kan gjætte mig til, hvad Du kommer for, og hvad det er, Du vil tale med mig om; men jeg siger Dig forud, at dersom Du kommer med blot saameget som en eneste Hentydning til hende, eller til det, Du behager at kalde hendes Feiltrin, eller til hvad Du nu efter din Opfattelse anseer for at være en Taknemlighedspligt, saa er vi ikke længer Venner, saa er det endog ude med vort Bekjendtskab, og jeg seer mig nødsaget til at bede Dig om for Fremtiden at betragte mig som en fuldstændig Fremmed.

Jeg saae paa Tarkov. Han forekom mig som en stram spændt Streng, der ved den svageste

Berøring sitrer og klinger; hans unge, heftigt sydende Blod sprudlede frem i hvert Ord, han sagde; beruset af sin nye Lykke var han parat til at tage en Kamp op med hele Verden.

— Er det dit sidste Ord? spurgte jeg bedrøvet.

— Ja det er, Peter.

— Saa har jeg ikke Andet her at gjøre end at sige Dig Farvel.

Tarkov misfede med Øinene .... Lykken gjorde ham overmodig. — Farvel, Broerlil, mumlede han gjennem Næsen og smiilte, saa man kunde see hans hvide Tænder.

Hvad skulde jeg gjøre? Jeg lod ham alene med „hans Lykke."

Ligesom jeg lukkede Døren efter mig, hørte jeg, at Døren ind til det andet Værelse blev lukket rask op.

Jeg var noget tung om Hjertet næste Dag, da jeg gik hen til mine stakkels Bekjendte. Jeg havde i mit stille Sind haabet, (saa svagt er Menneskет) at jeg ikke vilde træffe dem hjemme.... men havde igjen taget feil. De var begge To hjemme.

Den Forandring, der i de sidste Par Dage var foregaaet med dem, maatte have forskrækket Enhver. Punin var liigbleg, og hans Ansigt saae ud, som det var ophovnet, formodenlig af Graad. Og hvor var nu hans gamle Snakkesomhed blevet af? Han talte langsomt, hæst, anstrengt og saae aldeles fortabt ud. Baburin derimod var formelig skrumpet sammen; hans Ansigt var afmagret og næsten ganske sort. Han havde allerede tidligere ikke været nogen Ven af lange Taler: nu var det neppe nok, han kunde faae presset et Par korte Ord frem. Der var noget Forstenet i alle Ansigtstrækkene, og Udtrykket var blevet endnu strengere end før.

Jeg følte, at jeg maatte sige Noget .... men hvad skulde jeg sige? Jeg nøiedes med at hviske til Punin: — Jeg har ikke kunnet skaffe Noget at vide, men raader Dem til ikke at gjøre videre ved Sagen.... Punin stirrede paa mig med sine smaa, ophovnede Øine — det Eneste i Ansigtet, der var blevet ved at være rødt — mumlede Noget mellem Tænderne, og vendte mig Ryggen. Baburin, som formodenlig gjættede, hvad der blev talt om, aabnede endelig sine tørre Læber og sagde langsomt og ligesom han betænkte sig ved hvert Ord: — Siden Deres sidste Besøg, min Herre, er der indtruffet en sørgelig Begiven-

hed i vor Familie: vor Pleiedatter, Musa Pavlovna Vinogradov, har ikke følt sig tilfreds ved at boe længer sammen med os og har forladt os; et Brev, som hun havde efterladt, har underrettet os derom. Da vi ikke mener, vi har Ret til at hindre hende i Udførelsen af hendes Planer, saa har vi overladt det til hende selv at handle, som hun finder for godt. Vi ønsker, at hun maa blive lykkelig, tilføiede han, med en vis Selvovervindelse: — og beder Dem venligst om ikke at tale mere om den Sag, da det jo ikke er til nogen Nytte og kun gjør et piinligt Indtryk.

„Saa, nu forbyder han mig ogsaa at tale om Musa, akkurat ligesom Tarkov!" tænkte jeg, men kunde i mit stille Sind ikke lade være at undre mig over, at der ikke kom en eneste Bebreidelse, ikke et eneste bittert Ord over Baburins Læber. Det var ikke for Intet, at han havde taget sig Zeno til Mønster. Jeg tænkte paa at give mig til at tale med ham om denne Viismand; men ogsaa paa mig var Tungen ligesom klistret fast til Ganen.

Det varede følgelig ikke længe, før jeg reiste mig for at gaae hjem. Der var ingen af dem, der sagde: „Farvel, til vi sees igjen;" de udbrød begge To, ligesom efter Aftale: „Levvel." Punin leverede mig endog en Bog tilbage, som jeg

havde laant ham. — Nu har jeg jo ingen Brug for den længer, meente han.

En Ugestid efter havde jeg et besynderligt tilfældigt Møde. Foraaret var kommet tidligt det Aar; ved Middagstid kunde det tidt være en attens Graders Varme. Alting begyndte at grønnes og at spire frem af den bløde, fugtige Jord. Jeg leiede en Rideheſt henne i en Manege, og red udenfor Byen, ud til „Spurvebjerget". Underveis mødte jeg en smuk Telega*), der var forspændt med et Par raske smaa Heſte af den berømte Viætka-Race. Heſtenes Duſke og Manker var flettet og pyntet med høirøde Baand, og Seletøiet var beſat med blanke Messingringe og Kvaſter, saadan som Adelsmændene bruger det, naar de tager paa Jagt. Kudſken, en ganſke ung Fyr, var i

*) En Bondevogn, som imidlertid hos de rige Bønder i de større Landsbyer i Omegnen af Hovedſtæderne er rigt prydet med Træſkjærerarbeide og tager ſig ganſke koket og elegant ud, medens den ellers er det meeſt primitive og umagelige Kjøretøi, man kan tænke ſig; ſelvfølgelig hviler Vognkaſſen ikke paa Fjedre, men paa Axen.

et elegant, ægte russisk Kostume: en snever, blaa Kaftan uden Ærmer, en guldguul Silkeskjorte, hvis Ærmer gik heelt ned til Haandledet, og en spids Filthat med et Par Paafuglefjer i. Ved Siden af ham sad der en ung Pige i den Dragt, som Borger- eller Kjøbmandskoner pleier at gaae med: hun havde en kulørt Brokades Kazavaika*) paa og et lyseblaat Silketørklæde bundet om Hovedet. De lod begge To til at være umaadelig lystige, og navnlig den unge Pige loe høit og hjerteligt; den unge Fyr, der kjørte, smilte og loe ligeledes. Jeg dreiede min Hest tilside og lagde ikke videre Mærke til det muntre Par, der rullede rask afsted, — før Kudsken paa eengang udstødte nogle høie Raab for at faae Hestene til at løbe endnu stærkere .... „Men .... det var jo Tarkovs Stemme!" Jeg vendte mig om .... „Ja saa min Sandten, ... ham og ingen Anden .... i Kudskedragt .... og ved Siden af ham — skulde det virkelig være Musa?"

Men i samme Øieblik strakte de smaa raske Viætkahester ud og foer afsted som et Lyn. Jeg vilde sætte min Hest i Galop og skynde mig efter dem, men det var et gammelt, udaset Øg, der nu kun kunde gaae den saakaldte Generals-Allure,

*) En Slags Mantille med Ærmer.

det vil sige i kort Galop,.... og jeg kom følgelig et langt Stykke bagefter.

„Ja kjør og mor I Jer kun, Godtfolk!“ brummede jeg misundeligt. Tarkov havde jeg ikke seet i over en Uge, og det uagtet jeg et Par Gange havde været oppe hos ham. Jeg havde heller ikke hørt Noget til Baburin og Punin, som jeg ikke senere havde besøgt.

Skjøndt jeg, som sagt, havde syntes, det var meget varmt, havde jeg dog forkølet mig paa min Ridetour, da det blæste temmelig stærkt. Jeg blev alvorlig syg, og da jeg igjen var kommet mig, tog Bedstemoder og jeg ud paa Landet — ud paa Græs, som vor vittige Læge behagede at udtrykke sig. Paa den Maade kom jeg ikke mere til Moskva; om Efteraaret gik jeg nemlig til Universitetet i St. Petersborg.

III.

(1849.)

Der var gaaet ikke syv, men hele tyve Aar; jeg var allerede nærved de toogtredive. Bedstemoder var for længe siden død; jeg selv gjorde paa den Tid Tjeneste i Indenrigsministeriet. Tarkov havde jeg for længst tabt fuldstændig af Syne; han var traadt ind i Militæret og stod et eller andet Sted i Provindsen. Vi var truffet sammen et Par Gange og havde saa hilst paa hinanden som gamle Venner; men vi havde ikke med et Ord berørt Studenterdagene. Da jeg traf ham anden Gang, var han, hvis jeg ikke tager feil, allerede gift.

En varm Sommerdag kom jeg gaaende ned ad Ærtegaden. Jeg gik og bandede af ganske Hjerte de Tjenestesager, der holdt mig tilbage i St. Petersborg med al dets Støv og utaalelige Hede. En Ligprocession spærrede Veien for mig. Den bestod kun af en eneste gammel Ligvogn, der

gumpede henad den ujevne, knudrede Stenbro. Paa Vognen stod der en fattig Trækiste, som kun var halvt skjult af et laset sort Klæde. En gammel hvidhaaret Mand udgjorde hele Følget.

Jeg saae paa ham .... Ansigtet forekom mig bekjendt .... han saae ogsaa paa mig — „Du gode Gud, det er jo Baburin!"

Jeg tog Hatten af, gik hen til ham, sagde, hvem jeg var .... og fulgte sammen med ham bag efter Ligvognen.

— Hvem er det, De viser den sidste Ære? spurgte jeg.

— Nikander Vavilitsch Punin, svarede han.

Jeg havde nok havt en Anelse om, at han vilde nævne det Navn, og alligevel foer jeg ligesom sammen ved Svaret. Jeg blev bedrøvet, og paa samme Tid glædede det mig dog, at et besynderligt Tilfælde havde ført mig netop den Vei, saa jeg kunde følge min gamle Lærer til Graven.

— Maa jeg følge med, Paramon Semeonitsch?

— Naturligviis .... jeg var den Eneste, der fulgte; nu bliver vi To.

Vor sørgelige Vandring varede over en Time. Min Ledsager gik langsomt og roligt; han saae ikke op og sagde ikke et eneste Ord. Han var fuldstændig blevet en Olding, siden jeg saae ham sidste Gang;

det af Rynker gjennemfurede, broncefarvede Ansigt stak grellt af mod de hvide Haar. Hele hans Skikkelse bar tydelige Spor af et anstrengt, pinefuldt Liv; Fattigdom og Sorg havde gnavet værre paa ham end Tidens Tand .... Da Alting var forbi, da Alt det, der engang kaldte sig Punin, hvilede for evig i Smolensk-Kirkegaardens kølige og fugtige — i Ordets strengeste Forstand fugtige — Sumpjord, blev Baburin endnu et Øieblik staaende med bøiet Hoved foran den nye Gravhøi, vendte saa sit veirbidte, gamle Ansigt med de haarde, strenge Træk om imod mig, takkede i en kort Tone for Følgeskabet, og gjorde Mine til at gaae; jeg holdt ham tilbage.

— Hvor boer De, Paramon Semeonitsch? Maa jeg komme hen at besøge Dem engang? Jeg anede sandelig ikke, at De boede i St. Petersborg. Vi kunde passiare sammen om gamle Tider .... tale med hinanden om den kjære Afdøde.

Baburin betænkte sig lidt, før han svarede: — Jeg har boet i over tre Aar i St. Petersborg, men det er næsten heelt i Udkanten af Byen. Dersom De forresten virkelig har Lyst til at besøge mig, saa kom De kun .... Han gav mig sin Adresse. — Kom en Aften; De træffer os altid hjemme om Aftenen.

— Os?

— Ja, jeg er gift. Min Kone befinder sig ikke rigtig vel idag, derfor kunde hun ikke følge den Afdøde. Forresten er det jo ogsaa meer end nok, naar der er En til at besørge denne tomme Formalitet, denne overflødige Ceremoni. Der er jo Ingen, der troer mere paa den Slags Ting.

Jeg blev noget forundret over Baburins sidste Ord, men sagde Ingenting, tog en Hyrevogn og foreslog Baburin, at jeg skulde kjøre ham hjem. Han tog imidlertid ikke mod Tilbudet, men gik derfra tilfods.

Endnu samme Aften gik jeg hen til ham. Underveis tænkte jeg paa Punin og paa den forlængst forsvundne Barndomstid, hvor jeg paa en saa original Maade havde gjort Bekjendtskab med ham: nu var det forbi for ham med al Slags Spøg! . . . . Baburin boede paa Vyburgersiden, i et lille Huus, der mindede mig levende om „Reden" i Moskva; ja, denne Bopæl forekom mig næsten endnu fattigere. Da jeg kom ind i Stuen, sad han i en Lænestol henne i en Krog, med Hænderne hvilende hver paa sit Knæ; et

nedbrændt Tællelys kastede et dunkelt Skjær hen over hans bøiede hvide Hoved. Da han hørte Lyden af mine Fodtrin, foer han sammen, men tog dog venligere imod mig, end jeg havde ventet. Et Øieblik efter kom ogsaa hans Kone ind; jeg kjendte hende strax igjen: det var Musa .... og nu gik det paa eengang op for mig, hvorfor Baburin havde inviteret mig hjem til sig: han vilde vise mig, at han dog havde naaet sit Maal.

Musa havde forandret sig i høi Grad .... baade hvad Ansigtet angik og Stemmen, ja endog i hele sin Maade at føre sig paa. Jeg blev navnlig slaaet ved at see, saadan en Forandring der var foregaaet med hendes Øine. Som St. Hansormene var de før faret flygtigt fra Sted til Sted, disse ondskabsfulde og dog saa fortryllende Øine, hvis pludselige Blink saarede som et Naalestik.... Nu var Udtrykket aabent, roligt og fast; de sorte Øieæbler saae ud, som de var tilsløredе, udslukkede. „Jeg er blevet spag, blød og bøielig," sagde dette stille, milde Blik. Det Samme sagde hendes evindelige, hengivne, svage Smiil, og det kom ogsaa frem i hendes beskedne Dragt, en hvidblomstret bruun Kjole. Hun gik af sig selv hen til mig og spurgte, om jeg kunde kjende hende igjen? Der var aabenbart ikke mindste Spor af Forlegenhed i hendes Væsen; ikke, som om hun

skulde være blevet fræk, eller have mistet Hukommelsen . . . . nei, man kunde see, at hun havde brudt med al Livets Forfængelighed. Hun fortalte en heel Deel Træk om den kjære Afdøde; hendes Stemme var ligeledes blevet roligere, mere kølig. Punin var i den sidste Tid begyndt at gaae fuldstændig i Barndom, saa han morede sig som et lille Barn med at lege med Legetøi; han syede ogsaa Klude og Lapper, som han saa sagde, han følgte: og man lod ham blive i Troen. Hans Lidenskab for Vers havde imidtid ikke fortaget sig, og endnu Dagen før han døde deklamerede han nogle Linier af „Russiaden"; Puschkin var han dog stadigvæk saa angst for som et brændt Barn for Ilden. Hans Hengivenhed for Baburin var heller ikke taget af, og endnu i Dødssieblikket, da hans Bevidsthed allerede begyndte at omtaages, havde han grebet Baburins Haand og stønnet: „Velgjører!"

Jeg fik fremdeles at vide, at Baburin kort efter Begivenheden i Moskva igjen havde opgivet sin Plads, og saa var streifet om i Rusland paa Kryds og Tvers. Ogsaa i den sidste Tid havde han kun havt en privat Ansættelse i St. Petersborg, og den var han blevet nødt til at opgive, da han havde forsvaret Arbeiderne overfor Principalen.... Det evindelige Smiil, der spillede om

Musas Mund, gjorde et næsten uhyggeligt Indtryk paa mig: det ligesom supplerede det Indtryk, hendes Mand havde gjort paa mig. Der kunde ikke være Tvivl om, at de Begge førte en haard Kamp for at skaffe sig det daglige Brød.... Baburin blandede sig kun meget lidt i Samtalen, han lod til at være mere bekymret end bedrøvet.... der var aabenbart Noget, der piinte og forurolige ham.

— Vil De ikke komme ud et Øieblik, Paramon Semeonitsch! sagde Kokkepigen, der stak Hovedet ind ad Døren.

— Hvad er der? spurgte han ængsteligt.

— Vil De ikke komme lidt ud.... det er nødvendigt, svarede hun og lagde stærkt Eftertryk paa Ordene.

Baburin knappede sin Frakke, og gik ud af Stuen.

Da jeg var blevet alene med Musa, saae hun paa mig med et heelt andet Udtryk i Ansigtet, og det stereotype Smiil om Læberne forsvandt. — Jeg veed ikke, Peter Petrovitsch, hvad De tænker om mig i dette Øieblik, men jeg antager, De endnu ikke har glemt, hvordan jeg var i gamle Dage.... selvtillidsfuld, kaad .... og ikke god! Ja, saadan var jeg; jeg vilde nyde Livet. Nu

tør jeg vel nok sige Dem det: at da jeg dengang blev forladt, troede jeg, jeg var fortabt for evig, og mit eneste Haab var, at Gud vilde tage mig til sig, eller at jeg selv skulde faae Mod til at gjøre Ende paa mit Liv . . . . Men saa traf jeg igjen, ligesom tidligere i Voroneſch, Paramon Semeonitſch . . . . og han frelste mig for anden Gang . . . . Der kom ikke et haardt Ord over hans Læber, jeg hørte ikke en Bebreidelse af ham, han forlangte Intetſomhelst af mig; — jeg følte mig saa usigelig uværdig ligeoverfor ham. Men da jeg mærkede, hvor kjær jeg var ham, hvormeget han holdt af mig og saa han var blevet gammel, medens jeg var borte, saa forstod jeg, hvad Pligter jeg for Fremtiden havde imod ham . . . . saa blev jeg hans Kone. Og saadan har jeg levet til den Dag idag.

Hun taug; det resignerede Smiil fra før spillede igjen om hendes Læber: „Spørg mig ikke, om det har været mig let at leve saaledes," syntes Smilet at sige.

Samtalen blev saa ledt over paa ganske almindelige Gjenstande. Musa fortalte mig, at Punin havde efterladt sig en Kat, der lige siden hans Død havde siddet og miauet ynkeligt oppe paa Loftet, aldeles som om den kaldte paa ham, og at de overtroiske Naboer nu var meget forfærdede

og ængstelige: de bildte sig nemlig ind, at Punins Sjæl var gaaet over i Katten.

— Paramon Semeonitsch lod til at være i saadan en underlig Spænding og bekymret . . . . hvad er der iveien med ham? spurgte jeg endelig.

— Har De allerede lagt Mærke til det? svarede Musa og sukkede. — Ja, jeg behøver vel ikke at sige Dem, at han har holdt fast ved sine gamle Overbeviisninger. (Musa udtrykte sig nu ganske anderledes, end hun havde gjort i Moskva, man kunde mærke paa hendes Sprog, at hun maatte have læst en heel Deel og med Eftertanke). Men jeg veed ikke rigtig, hvorvidt jeg tør betroe mig til Dem, og hvordan De vil optage det . . . .

— Hvoraf slutter De, at De ikke tør betroe Dem til mig?

— De staaer jo i Regeringens Tjeneste, ikke sandt? De er Embedsmand?

— Ja, men hvad gjør det?

— Saa er De naturligviis en Tilhænger af Regeringen.

Jeg kunde ikke lade være at undre mig i mit stille Sind over Musas ungdommelige Opfattelse.

— Ja, hvad angaaer mit Forhold til Rege-

ringen, der ikke engang aner, at jeg existerer, saa kan De være fuldstændig rolig. I ethvert Tilfælde kunde det da ikke falde mig ind at misbruge Deres Tillid. Jeg sympathiserer desuden i flere Retninger med Deres Mands Anskuelser.... mere end De troer.

Musa rystede paa Hovedet.

— Ja, det kan maaskee være meget sandt, men her staaer Sagerne anderledes. Det kan godt være, den Tid ikke er saa langt borte endda, hvor Paramon Semeonitsch vil blive nødt til at hævde sine Anskuelser i Gjerningen. De kan da heller ikke til evig Tid blive ved at være skjult under en Skjæppe. Han har Meningsfæller, som han nu ikke længer tør svigte . . . .

Musa taug pludselig, som om hun allerede havde sagt for Meget. Hendes sidste Ord baade forbausede og forskrækkede mig. Rimeligviis stod det at læse i mit Ansigt, hvad jeg følte, og Musa lagde Mærke til det.

Jeg har allerede sagt, at vort Gjensyn faldt i Aaret 1849. Der er endnu Mange, som vil kunne huske, saadant et uroligt og brydsomt Aar det var, og hvad for Begivenheder der i 1849 tildrog sig i St. Petersborg. Jeg var allerede tidligere blevet slaaet af Baburins hele Optræden og af forskjellige Ytringer, han havde ladet

falde. Han havde f. Ex. et Par Gange udtalt sig om nogle Regeringsforanstaltninger og om visse høitstaaende Personligheder med en saa energisk Forbittrelse og Uvillie, saa jeg formelig havde studset derover. Han havde ogsaa engang pludselig spurgt mig: „Naa, har De saa givet Deres Livegne fri?" Jeg havde været nødt til at svare Nei. „Og Deres Gamle er jo dog død?" havde han videre spurgt. Det, havde jeg maattet indrømme, forholdt sig rigtigt. „Aa ja", havde han saa mumlet mellem Tænderne: — I Junkere er Allesammen af samme Suurdeig . . . . uforbederlige."

I hans Værelse hang der paa den meest iøinefaldende Plads et Portræt af den bekjendte liberale Skribent Belinsky (han var den Tids sværmerisk overspændte Ungdoms Afgud); paa Bordet laae der et Bind af Bestujevs gamle „Polarstjerne".

Baburin blev længe borte, og Musa saae flere Gange ængsteligt hen til Døren. Tilsidst kunde hun ikke holde det ud længer inde i Stuen; hun reiste sig og gik ud. De var næsten et Kvarteer borte; saa kom de begge To ind igjen, med, forekom det mig, et forstyrret eller forskrækket Udtryk i Ansigterne. Musa var endog blevet ganske bleg. Da jeg ikke vilde genere dem, besluttede jeg mig til at gaae og var allerede iærd med at sige

Farvel, da Døren ind til den anden Stue pludselig gik op igjen, og En stak Hovedet ind: men det var ikke Kokkepigen, det var en ung Mand med langt, forpjudsket Haar og som saae ud, som om han havde tabt baade Næse og Mund af Angst.

— Det er galt fat, Baburin, reent galt! sagde han hurtigt og i en ængstelig Tone, men trak sig strax tilbage, da han fik Øie paa mig, som han ikke kjendte.

Baburin sprang op og foer ud til ham. Jeg trykkede Musas Haand fast og venligt og med en underlig uklar Forudfølelse af, at der var en Ulykke i Gjære.

— Gjør mig den Tjeneste at see herhen imorgen! hviskede hun bekymret.

— Det skal jeg . . . . aldeles bestemt! svarede jeg.

Jeg laae endnu i Sengen næste Morgen, da min Tjener kom ind med et Brev til mig; det var fra Musa. Hun skrev:

„Høistærede Hr. Peter Petrovitsch!

Paramon Semeonitsch er inat blevet arresteret af nogle Gendarmer og er blevet sat i Fængsel paa Fæstningen eller et andet Sted . . . .

man vilde ikke sige mig: hvor. De søgte alle vore Papirer igjennem og forseglede en heel Deel af dem og tog dem med; det Samme gjorde de ved vore Bøger og Breve. Man fortæller, at der skal være blevet arresteret en Mængde Mennesker rundt omkring i Byen. De vil let kunne tænke Dem, hvordan jeg er tilmode. Gud ske Lov, at Nikander Vavilitsch slap for at opleve det! han gik i rette Tid til den evige Hvile. Siig mig, hvad jeg skal gjøre. Jeg er ikke bange for mit eget Vedkommende — jeg dør ikke af Sult — men Tanken om Paramon Semeonitsch lader mig ikke et Øieblik Ro. Vær saa venlig at komme hen til mig, dersom De ikke er bange for at besøge Folk i min Stilling.

Deres forbindtlige

Musa Baburin."

En halv Time efter var jeg allerede henne hos Musa. Da hun saae mig, rakte hun mig Haanden; hun sagde ikke et Ord, men der var et Udtryk af inderlig Taknemlighed i hendes Ansigt. Hun havde den samme hvidblomstrede brune Kjole paa som den foregaaende Dag; det var aabenbart, at hun ikke havde været i Seng og ikke havde lukket et Øie hele Natten. Hendes Øine var røde og ophovnede af ikke at have sovet, ... ikke af Taarer.

Hun græd ikke; det havde hun ikke Tid til. Hun vilde handle, vilde kæmpe mod den Ulykke, der havde ramt hende: hun var nu igjen den energiske, egenraadige Musa fra gamle Dage. Hun havde ikke engang Tid til at harmes over sin Skæbne, skjøndt denne tilbagetrængte Forbittrelse bed og sled i hendes Hjerte Hun tænkte ikke paa Andet end paa, hvordan man skulde bære sig ad og hvad der kunde gjøres for at mildne Baburins tunge Lod. Hun vilde øieblikkelig afsted.... for at bede.... fordre .... Men hvorhen? Hvem skulde hun bede? hvad skulde hun fordre? Det var det, hun vilde have at vide af mig, og som jeg skulde raade hende i.

Jeg raadede hende til først og fremmest.... at have Taalmodighed. Foreløbig var der absolut intet Andet at gjøre end at forholde sig rolig og saavidt muligt søge at indhente Oplysninger. At gaae energisk tilværks nu, hvor der lige var taget fat paa Sagen, hvor man endnu sad midt i Undersøgelserne .... vilde ligefrem være umuligt; al Overilelse kunde kun skade. Selv om jeg ogsaa havde havt langt større Indflydelse og Betydning, end jeg faktisk havde, vilde det have været taabeligt allerede nu at gjøre Regning paa et heldigt Resultat. Hvad skulde vel jeg underordnede Embedsmand kunne haabe

at udrette? Og hun selv havde aldeles ingen Protektion.

Det var ikke saa ganske let for mig at faae hende gjort Alt det klart; men tilsidst forstod hun mine Grunde og indsaae ogsaa, at det just ikke var nogen egoistisk Følelse, der dikterede mig min Optræden, naar jeg forestillede hende det Unyttige, ja endog Farlige ved et eller andet overlagt Skridt.

— Men sig mig dog, Musa Pavlovna, begyndte jeg, da hun endelig havde sat sig: for hidtil havde hun hele Tiden staaet op, aldeles som om hun hvert Øieblik stod paa Springet til at ile Baburin tilhjælp: — hvordan kan Paramon Semeonitsch i sin Alder være blevet indviklet i en Historie, som . . . . det er jeg overbeviist om.... ellers kun lutter uerfarne unge Fyre af samme Slags som han, der igaar kom for at advare Dem, er impliceret i?

— De unge Fyre er vore Venner! udbrød Musa, og hendes Øine straalede og tindrede som i gamle Dage. En overvældende Følelse, som hun selv ikke var istand til at beherske, lod til at have bemægtiget sig hele hendes Sjæl; i dette Øieblik maatte jeg igjen mindes Tarkovs Udtryk: „en Type for den nyeste Skole." Hvor det gjælder om politiske Overbeviisninger, har Alderen Ingen-

ting at sige! Hun kaldte disse unge Flødeskæg „vore Venner" og lagde særligt Eftertryk paa begge de Ord. Man skulde næsten have troet, at hun trods sin Sorg fandt en vis Tilfredsstillelse i at vise sig for mig i et nyt Lys: som den dannede Kvinde, som en Republikaners modne, værdige Hustru. — Der er desuden mangen en Olding, tilføiede hun: — som i aandelig Henseende er mere ungdommelig og har større Evne til at opoffre sig end denne eller hiin unge Mand . . . . Men, det er jo forresten ikke det, der er Tale om her.

— Det forekommer mig dog, Musa Pavlovna, sagde jeg: — at De overdriver en Smule. Jeg kjender Paramon Semeonitsch's Karakteer og er overbeviist om, at han sympathiserer med enhver ædel og ærlig Bestræbelse; men paa den anden Side har jeg ogsaa antaget ham for at være en praktisk, indsigtsfuld Mand . . . . Indseer han da ikke, hvor fuldstændig umuligt, ja ligefrem taabeligt det er at stifte Sammensværgelser her . . . . i Rusland?! I hans Stilling, hans Stand....

— Ja naturligviis, afbrød Musa mig, med en vis Bitterhed i Betoningen: — han er kun en Lilleborger, og i Rusland finder man det i det Høieste tilgiveligt, om Adelsmændene gjør Oprør, som f. Ex. Opstanden af 14de December ved

Keiser Nikolaus's Thronbestigelse . . . . Ikke sandt, det var blot det, De vilde have sagt?

— „Men dersom det er Deres Mening, hvorfor beklager De Dem saa?" var jeg lige paa Nippet til at svare . . . . men jeg betænkte mig. — Og synes De da, Resultatet af den 14de December var af den Beskaffenhed, at det skulde opmuntre Andre? sagde jeg høit.

Musa rynkede Øienbrynene. „Det er fuldstændig spildt Uleilighed at tale med Dig om den Slags Ting," læste jeg i hendes Ansigt.

— Er . . . . Paramon Semeonitsch meget impliceret i Sagen? besluttede jeg mig endelig til at spørge. Musa svarede ikke . . . . Oppe fra Loftet lød der en vild, forsulten Miauen.

Musa foer sammen. — Ak, Gud være lovet, at Nikander Vavilitsch ikke har oplevet Alt det! stønnede hun formelig fortvivlet. — Han har sluppet for at see, hvordan man midt om Natten greb med Magt hans og min Velgjører, et af de bedste og redeligste Mennesker i Verden . . . . hvordan man har behandlet en værdig Olding, og sagt „Du" til ham, og hvordan og med hvad man har truet ham! . . . . blot fordi han ikke er Andet end en Lilleborger! Den unge Officeer, der arresterede ham, har formodenlig været lige-

saadan en samvittighedsløs, hjerteløs Knegt som han, der ødelagde . . . .

Stemmen svigtede hende; hun rystede og dirrede som Espeløv.

Den saa længe og med saa stor Møie tilbagetrængte Forbittrelse skaffede sig endelig Luft, det gamle Sjæleſaar blev revet op ved det ny Stød og begyndte atter at bløde. Hvad mig angaaer, saa fik jeg i dette Øieblik en levende Overbeviisning om, at denne „Type for den nyeste Skole" endnu bestandig var den selvsamme lidenskabelige Natur som før, der lod sig rive hen af sin Lidenskab. Kun var det nu en anden Gjenstand end tidligere, hun lod sig rive hen af. Det, som jeg ved mit første Besøg havde antaget for, og som virkelig ogsaa var, dyb Resignation, oprigtig Ydmyghed — det milde, nedslaaede Blik, den kolde Stemmeklang, denne Ro og Tarvelighed — Alt det var der kun Mening i, saalænge det refererede sig til det Forbigangne, det Uforanderlige . . . .

Men i dette Øieblik var det Nutiden, der havde Ordet! Min Opgave var det at søge at berolige Musa og at lede Samtalen over paa et mere praktisk Terræn. Først var der forskjellige Oplysninger at indhente, navnlig for at faae at vide, hvor Baburin egenlig var blevet bragt hen, og saa

skulde der tænkes paa at hjælpe Musa til at fortjene Noget. All det var slet ikke saa let endda; det gjaldt ikke om at skrabe en Pengeunderstøttelse sammen, men om at skaffe Arbeide, hvad der altid er en langt vanskeligere Sag.

Jeg forlod Musa med en Mængde Planer i Hovedet. Det varede ikke længe, før jeg fik opsnuset, at Baburin var blevet transporteret til Petersborger Fæstningen; Undersøgelsen var allerede paabegyndt, men vilde trække i Langdrag.

Jeg saae nu Musa flere Gange hver Uge. Hun for sit Vedkommende havde ogsaa faaet Lov til at aflægge sin Mand nogle Besøg. Netop i de Dage, hvor man endelig ventede en Afgjørelse paa hele den sørgelige Historie, var jeg imidlertid fraværende fra St. Petersborg. En uforudseet, vigtig Begivenhed havde nødsaget mig til at reise til Sydrusland. Der fik jeg saa Underretning om, at Retten vel havde frikjendt Baburin, men at der ad administrativ Vei var blevet anviist ham Bopæl for Fremtiden i et af Siberiens vestlige Guvernementer, og at man agtede at sende ham dertil. Musa vilde følge med.

„ ... Paramon Semeonitsch, skrev hun til mig: — har rigtignok ikke bedt mig om at tage med, fordi, efter hans Opfattelse, intet Menneske er berettiget til at fordre en saadan personlig Opof-

frelse af en Anden; men jeg har nu mit Syn paa Sagen, og jeg svarede: at jeg betragtede det ikke som noget Offer. Dengang jeg i Moskva besluttede mig til at blive hans Kone, gav jeg mig selv det Løfte: For evigt og uopløseligt! . . . . Og saadan skal det blive ved at være til vort Livs Ende . . . ."

IV.

(1861.)

. . . . Og igjen var der gaaet tolv Aar . . . . Enhver Russer veed og vil altid mindes, hvad der skete mellem Aarene 1849 og 1861. Ogsaa i mit Liv var der indtraadt mange Forandringer, som jeg dog ikke skal udbrede mig videre over her, da de ikke vedkommer denne Sag. Jeg havde faaet nye Interesser og nye Bekymringer, der først havde trængt Ægteparret Baburin langt tilbage i Baggrunden og saa næsten havde bragt dem aldeles i Glemmebogen. Imidlertid blev jeg dog ved at veksle Breve med Musa, skjøndt rigtignok sjeldent, yderst sjeldent; der gik undertiden et heelt Aar eller meer, hvor jeg ikke havde Spor af Efterretninger fra hende og hendes Mand. Jeg vidste, at man efter Aaret 1855 havde tilladt ham at vende tilbage til Rusland, men at han havde nægtet at gjøre Brug af Tilladelsen; han ønskede at blive boende i den lille

sibiriske By, hvorhen Skæbnen havde kastet ham, og hvor han, saavidt man kunde dømme, havde skabt sig et Hjem og fundet et Asyl og en Virkekreds.

Men i Slutningen af Marts 1861 fik jeg følgende Brev fra Musa:

„Det er saa længe siden, jeg har skrevet til Dem, høistærede Hr. Peter Petrovitsch, saa jeg ikke engang veed, om De endnu er her paa Jorden og, dersom De lever, om De er lykkelig og rask, hvad vi af Hjertet haaber maa være Tilfældet. Maaskee De ogsaa reent har glemt os? Dog, det faaer nu at være, som det vil; jeg føler i dette Øieblik Trang til at skrive til Dem. Indtil den Dag idag er Aarene gaaet for os i den dybeste Fred. Paramon Semeonitsch og jeg har travlt med vore Skoler, som det gaaer godt fremad med; desuden har min Mand noget Skriveri og læser en heel Deel; hans mange theologiske Disputer med de orthodoxe Sekterere, med Præsterne og de landflygtige Polakker lægger ligeledes Beslag paa en god Portion af hans .... og forresten ogsaa af min Tid.

Igaar, den 19de Februar, fik vi saa pludselig det keiserlige Manifest om Bøndernes Emancipation. Man havde allerede længe gaaet og talt om det, og vi havde i største Spænding ventet

paa, hvad Efterretninger der vilde komme fra St. Petersborg . . . . Men beskrive Dem, saadan en Glæde, der blev, da den længselsfuldt ventede officielle Meddelelse endelig indtraf — nei, det kan jeg ikke, det er min Pen for svag til. De kjender jo min Mand og veed, hvordan han er; Ulykken har ikke forandret et Haar paa hans Hoved, tvertimod, han er blot blevet endnu mere fast og energisk. (Jeg kan ikke skjule, at Musa havde skrevet „jenergisk", aldeles som simplere Folk udtaler Ordet; det var vel en Reminiscens fra gamle Dage.) Han har endnu den samme Jernvillie som før; men ved denne Leilighed lod den ham dog i Stikken. Medens han læste Manifestet, rystede hans Hænder; saa omfavnede og kyssede han mig tre Gange, vilde sige Noget, men kunde ikke faae et eneste Ord frem, og fik tilsidst endog Taarer i Øinene, hvad der gjorde mig aldeles stum af Forbauselse. Endelig trak han Veiret dybt og raabte: „Hurra! Hurra! Gud bevare Keiseren!" . . . . Ja, Peter Petrovitsch, det var hans egne Ord! Og saa tilføiede han: „Nu er Folket befriet! Det er det første Skridt . . . der vil nok følge flere efter!" — — og saa løb han, som han gik og stod, uden saameget som at tage en Hue paa, ud for at meddele vore Venner det glade Budskab. Det var en stærk Frost udenfor, ja det

blæste endog op til en Purga*); jeg søgte at holde ham tilbage, men det var mig ikke muligt. Da han kom hjem igjen, var han aldeles tilsneet; Haaret, Ansigtet, Skægget — hans lange, hvide Skæg naaer ham nu heelt ned paa Brystet — var bedækket med en Isskorpe, ja om det saa var Taarerne paa hans Kinder, saa havde de forvandlet sig til Isperler. Han var ikke desto mindre usædvanlig livlig og munter, ja han lod mig endog trække en Flaske Viin op, og drak med de af vore Venner, han havde bragt med sig hjem, paa vor ædle Czar's, paa Ruslands og alle frie russiske Medborgeres Lykke; saa tog han en Pokal, saae ned i Gulvet og sagde: „Hører Du, Nikander Vavilitsch, gamle Ven dernede? Nu er der ingen Livegne, ingen Slaver mere i Rusland!" Glæd Dig i din Grav, gamle Kammerat!" Han sagde endnu en heel Mængde af den Slags, som f. Ex.: „Saa er mit Haab dog endelig gaaet i Opfyldelse!" . . . Men jeg kan ikke huske det Altsammen mere, kun det veed jeg, at jeg aldrig før har seet ham saa lykkelig og saa tilfreds.

Saa besluttede jeg mig da til at skrive til Dem, for at De ogsaa kunde vide, hvorledes vi har jublet og glædet os i de fjerne siberiske Or-

*) Kold siberisk Sneestorm.

kener, og for at De kunde glæde Dem med os....“

Dette Brev indtraf som sagt til Petersborg i Slutningen af Marts; men i Begyndelsen af Mai fik jeg igjen et — ganske kort — Brev fra Musa.

Hun meddelte mig, at hendes Mand, Paramon Semeonitsch Baburin, paa Grund af en heftig Forkølelse, som han havde paadraget sig den Dag, det keiserlige Manifest var naaet til dem, var død af en Lungebetændelse, stille og roligt, syvogtredsindstyve Aar gammel.

Hun tilføiede, at hun havde ifinde at blive der, hvor hans Liig var bragt til Hvile, og at fortsætte det Opdragelsens og Belærelsens Værk, som han havde betroet hende. Det havde været den salig Afdødes sidste Villie — og anden Lov existerede der jo ikke for hende.

Siden den Tid har jeg ikke hørt Noget om Musa.

En Udflugt til Skovregionen.

Første Dag.

Synet af den uhyre Fyrreskov, der omspænder hele Horisonten, Synet af „Skovregionen" erindrer om Havet. Den vækker ogsaa de samme Indtryk hos os; den samme jomfruelige Urkraft breder sig vidt og vældigt for den Betragtendes Øie. Ud fra Urskovens dybeste Indre, op af Vandets evige Skjød taler Naturen med samme Stemme til Mennesket: „Jeg har ikke Noget med Dig at gjøre; jeg hersker, men Du — husk paa, at Du skal døe!"

Skoven er blot mere eensformig, mere melankolsk end Havet, især er der over Fyrreskoven et bestandigt Et-og-det-Samme og en næsten lydløs Stilhed.

Havet truer og smigrer, det antager alle Farver, taler i alle Stemmer; det gjenspeiler Himlen, hvorfra der vifter som et Puust af Evighed, af en Evighed, der ikke synes os fremmed . . . . Over den uforanderlige, mørke Naaleskov er der

enten en vranten Taushed, eller der lyder dumpe Hyl, og Synet af den gjør Bevidstheden om vor egen Intethed mere levende og mere uimodstaaelig.

Menneſket — dette Døgnvæſen, født igaar og dømt til at døe allerede imorgen — Menneſket har ſvært ved at udholde den evige Iſis' Blik, der koldt, deltagelſesløſt er rettet paa ham; det er ikke blot Ungdommens driftige Haab og høitflyvende Drømme, der bliver ydmygede og udſlukkes i ham ved Elementærmagternes isnende Aande; hele hans Sjæl trækker ſig angſt og bøiet tilbage i ſig ſelv; han føler, at den Sidſte af hans Brødre kunde forſvinde fra Jordens Overflade, uden at Saameget ſom en Fyrrenaal paa hine Grene ſitrede derved; — han føler ſin Eenſomhed, ſin Svaghed, ſin Afhængighed af Tilfældet, og med hemmelig Rædſel ſkynder han ſig tilbage til Livets ſmaa Sorger og Sysler: i denne Verden, ſom han ſelv har ſkabt, bliver han lettere om Hjertet; her føler han ſig hjemme, her vover han endnu at troe paa ſin egen Betydning og at ſtole paa ſin egen Kraft.

Saadanne Tanker foer mig gjennem Hovedet, da jeg — for nogle Aar ſiden, ſtaaende paa Trappen til et lille Værtshuus, der er bygget

ved Bredden af den muddrede Flod Resetta — for første Gang saae Skovregionen.

Den uhyre Naaleskovs mørkeblaa Masser laae foran mig i endeløse, vidtstrakte, uafbrudte Terrasser; kun hist og her tittede en Gruppe Birketræer frem, som grønne Prikker; ellers var hele Horisonten begrændset af Fyrreskov. Intetsteds saae man en hvidmalet Kirke eller en blomstrende Mark — overalt stod Træ ved Træ, overalt steg takkede Toppe op i Luften, og ovenover svævede der en fiin, sørgmodig Taage, som evigt tilsløver denne Skovregion. Det var ikke Dorskhed, ikke Livets Ubevægelighed, som aandede mig imøde her fra alle Kanter; det forekom mig snarere som den fuldstændige Mangel paa Liv, som selve Døden, skjøndt i ophøiet Skikkelse. Jeg husker endnu, hvorledes store hvide Skyer drog stille forbi høit oppe i Luften, og hvor den hede Sommerdag laae ubevægelig paa den tause Jord. Det rødlige Vand i Floden gled lydløst hen mellem Buskene; nede paa Bunden skimtedes smaa Forhøininger af pigget Mos, medens Bredderne snart tabte sig i Sumpe og Moradser, snart glimtede med fiint hvidt Sand, der var splittet ad til smaa Pletter. En banet Kjørevei løb tæt forbi Værtshuset.

Ude paa Veien, ligeoverfor Trappen, stod

en med Æsker og Kasser belæsset Telega*). Eieren af Kjøretøiet, en mager, pukkelrygget og lam Kræmmer med Høgenæse og Museøine, var ifærd med at spænde et Øg, der ogsaa var lamt, for Vognen, for saa at drage videre med sine Kister og Kasser til det aarlige Marked i Karatschef. Han var nemlig af Profession Peberkagekonditor eller „Lebzelter", som det hedder i Sydtydskland.

Pludselig kom nogle Mænd frem ude paa Veien, flere fulgte efter, og tilsidst var der en heel Hob. De havde Allesammen Stok i Haanden og en lille Randsel paa Ryggen. Man kunde see paa deres langsomme, slæbende Gang og paa de solbrændte Ansigter, at de kom langt borte fra. Det var Arbeidsfolk fra Jushnov, som vendte tilbage til deres Hjem.

En omtrent halvfjerdsindstyveaarig gammel Mand med kridhvidt Haar lod til at være deres Anfører. Han vendte sig undertiden om og opmuntrede med sin rolige Stemme de trætte Vandringsmænd til at fortne deres Gang. „Naa, naa, naa, Børn — sagde han med Eftertryk — saa, saa!" De gik tause, i næsten høitidelig Stilhed. Kun En af dem — en undersætsig lille Fyr, med et arrigt Ansigt, en opknappet Faareskinds-

*) Lille firhjulet Karre.

pelts og en Hue af samme Slags Stof, der var trykket heelt ned over Øinene, — gik hen til Peberkagekonditoren og spurgte temmelig grovt:

— Hvad koster en Peberkage, Du gamle Gniepind?

— Det er ganske, som Peberkagerne er til, kjære Mand, svarede den forlegne Kræmmer med tynd Stemme. — Der er nogen, der kun koster en halv Skilling, og der er nogen, der koster fire Skilling. Har Du kanskee en Firskilling paa Lommen?

— Troer Du, jeg vil ødelægge min Mave med det Kram, Du bager? svarede Bonden, og gik igjen bort fra Telegaen.

— Fremad, Børn, fremad! kommanderede den Gamle: — vi har endnu en lang Vei til vort Nattelogis.

Og hele Banden drog hurtigt videre, uden at Saameget som en Eneste af dem faldt paa at tage Huen af for mig, idet de passerede forbi. Kun den Gamle hilste alvorligt og ærbødigt, skjønbt Læberne under den hvide Knebelsbart i det Samme fortrak sig til et Smiil.

— Raa Pøbel! brummede Kræmmeren, saasnart Hoben var gaaet videre, og han skelede hen til mig: — er det kanskee Kager for saadan' No'en?

Og efterat han i en Fart havde faaet Øget spændt for, kjørte han sin Telega ned til Floden, hvor der laae en lille Færge, d. v. s. en af Bjælker sammentømret Flaade. En Bonde med en hvid Filthue eller „Hætte“ — som Beboerne af Skovregionen pleier at kalde deres sædvanlige Hovedbeklædning, — kom frem af en lav Jordhytte, og satte ham over til den anden Bred. Den lille Vogn krøb videre gjennem den banede Huulvei, medens det ene af Hjulene nu og da udstødte en klynkende Knirken.

Saasnart Hestene var færdige med at æde, begav ogsaa jeg mig paa Vei. Da min Vogn havde slæbt mig omtrent to Verster*) over en sumpet Eng, kom jeg endelig op paa en smal ophøiet Kjørevei, der førte ind gjennem Skoven. Tarantaßen**) humpede og gumpede hen over de tykke Rødder; jeg stod af og gik videre tilfods. Hestene trak afsted med afmaalte Skridt, prustede og slog med Hovederne for at jage Fluerne og Myggene bort. Og saa var vi da midt inde i Tykningen af Skoven. Ude i Skovkanten, nærmest Enggrunden, voxede der Birk, Esp, Lind, Eg og Ahorntræer, men de blev sjeldnere og sjeldnere, jo længer jeg kom frem. En tæt Gran-

*) En Verst er Noget over en halv Fjerdingvei.
**) Kaleschevogn uden Fjedre, med lang Fading.

skov reiste sig som en Muur foran mig; længere borte kom den almindelige Fyrrs rødlige Stammer, og saa var der igjen et Virvar af alleslags Buske og Træer imellem hinanden, og udenom voxede der Hasselbuske, Syltekirsebær, Rønnebær og saftfulde Urter med høie, tykke Stængler. Solstraalerne indhyllede Trætoppene i en gylden Glands, skød deres Lyspile ind mellem Grenene, og trængte hist og her ned paa Jorden som lyse Pletter eller Striber. Man hørte saagodtsom ikke en eneste Fugl — de kan ikke lide de store Skove; kun nu og da lød Hærfuglens melankolske, tre Gange gjentagne Skrig, og Spættens Hamren eller Skadens arrige Skrat. Undertiden fløi ogsaa en Mandelkrage (de flyver altid een og een) taust og stille hen over Veien, og dens deilige Fjer funklede i Guld og Himmelblaat. Hist og her blev Skoven mindre tæt, Træerne rykkede ud fra hinanden, og Tarantaßen rullede hen over en dyrket, sandet Slette med spredt liggende Marker, hvor tynd Rug lydløst vuggede sine blege Ax. Ovre paa den ene Side laae der et gammelt lille Kapel med et kroget Kors; det var bygget over en Brønd, og en usynlig lille Bæk pluddrede og plapprede, som om den løb ned i en tom Flaske. Pludselig spærredes Veien af et Birketræ, der maatte være styrtet om for nylig, og fra alle Kanter klemte

Skoven sig sammen saa tæt, saa høi og vældig, saa det var, som om endog Luften derinde var presset sammen. Paa andre Steder stod Jorden fuldstændig under Vand; graalige, mørke Sumpe, overvoxede med Siv og forkrøblet El, strakte sig til begge Sider. Vilde Ænder fløi op Par om Par, og det gjorde et underligt Indtryk at see disse Vandfugle forsvinde med febrilske Vingeslag inde mellem Fyrretræerne.

„Ha, ha, ha, ha!“ var der Noget, som skreg med langtrukken Stemme; en Hyrde drev sin Hjord ind mellem Underskoven; en mørkebruun Ko med korte spidse Horn brød støiende frem mellem Buskene og blev saa staaende som tøiret fast ude ved Veikanten og gloede med sine store, mørke Øine paa min Hund, der løb foran mig. Vinden bar hen imod mig den fine skarpe Lugt af brændt Træ, og langt borte hvirvlede hvide Røgskyer op gjennem Skovens lyseblaa Luft. Det var sikkert en Bonde, der brændte Kul til en eller anden Glashytte eller Fabrik. Jo længere vi kom frem, desto mere dumpt og stille blev Alt omkring os. Der er altid stille i Naaleskoven, kun øverst oppe, høit over vore Hoveder, gaaer der en uafbrudt Mumlen og en høitidelig Susen gjennem Toppene . . . . Man gaaer videre, bestandig videre, og denne Skovens evindelige Mumlen vil ikke

høre op igjen, og man begynder at blive en Smule angst, og Menneſket længes ud til det Fri, til Lyſet og ønſker at trække Veiret engang igjen af fuldt Bryſt ovenpaa denne næſten kvælende Dunſt af Forraadnelſe og Fugtighed . . . .

Vi havde kjørt i omtrent halvfemte Time, næſten hele Tiden Fod for Fod; kun en enkelt Gang ſlog Heſtene over i Trav. Jeg vilde, før det blev Nat, naae Sſvjatoje, der ligger lige midt i Skoven. Et Par Gange mødte vi Bønder, hvis Telegaer var læsſede med Lindebaſt eller lange Bjælker.

— Er der langt endnu til Sſvjatoje? ſpurgte jeg En af dem.

— Nei, der er ikke langt.

— Hvor langt omtrent?

— Naa, kanſkee en lille Time.

I over halvanden Time kjørte vi videre, beſtandig videre, men vi ſaae ingen Landsby. Saa kom der igjen en Telega knagende og knirkende hen imod os. Bonden gik tilfods ved Siden af Vognen.

— Hvor langt, Bro'er, er der endnu til Sſvjatoje?

— Hvortil?

— Til Sſvjatoje.

— Ikke fuldt halvtredie Time.

Solen var allerede gaaet ned, da jeg endelig kom ud af Skoven og saae den lille Landsby ligge foran mig. Omtrent en Snees Avlsgaarde laae presset sammen omkring en gammel Trækirke med en eneste grøn Kuppel og smaa forvittrede Vinduer, der glødede i Aftenrøden.

Det var Svjatoje.

Jeg kjørte ind i Landsbyen ad en Sidevei. Hjorden, der vendte hjem, indhentede min Tarantaß, og trak brølende, gryntende og brægende forbi. Unge Piger og geskæftige gamle Koner kom gaaende for at tage imod de af Fælleshjordens Fiirføddede, der tilhørte dem; hvidhov'dede Drenge jog afsted efter de ulydige Grise og vrælede af fuld Hals; langs ned ad Veien hvirvlede Støvet op i lette Smaaskyer, der fik et rødligt Skjær, naar de steg høiere op iveiret.

Jeg stod af hos Staroften*), en klog og snu „Skovmand", en af det Slags Skovbeboere, der ansees for saa kloge, saa man siger om dem, de kan see to Alen under Jorden.

Tidlig næste Morgen sad jeg i en med to velnærede Bondeheste forspændt Telega og kjørte afsted sammen med en Søn af Staroften og en anden Bonde, der hed Jegor, for at jage efter Urhøns og Hasselhøns. Paa alle Sider af Hori-

*) Et Slags Sognefoged.

sonten, saalangt Øiet kunde række, trak Skoven sig som en blaanende Rand. Omkring Landsbyen Svjatoje laae der i det Høieste en halv Snees Tønder Agerjord. For at finde gode Jagtsteder, maatte man kjøre to Timer længere bort.

Starostens Søn, Konrad, var en lyshaaret, rødkindet Knøs, med et godmodigt Udtryk i Ansigtet og som var meget tjenstvillig og snaksom af sig. Han kjørte Hestene, Jegor sad ved Siden af mig. Om den Sidstnævnte maa jeg sige et Par Ord.

Han gik for at være den bedste Jæger paa hele Egnen, og han kjendte den til Punkt og Prikke i syv Miils Omkreds. Han skød kun sjeldent efter en Fugl, fordi han havde det knapt med Krudt og Bly; han indskrænkede sig til at lokke Hasselhønsene til sig ved Lokketoner, og efterlignede Sneppernes Skrig. Jegor havde Ord for at være en ordknap og sandhedskjærlig Mand. Han sagde ogsaa grumme Lidt, og han kom aldrig med overdrevne Angivelser angaaende Tallet paa det opdagede Vildt — et Træk, som man kun meget sjeldent træffer hos Folk, der er Jægere af Profession. Han var hverken høi eller lille, mager, havde et langagtigt blegt Ansigt og store ærlige Øine. Hvert eneste Træk, navnlig de regelmæssige, altid ubevægelige Læber, vidnede om urokkelig Ro. Sagde han en enkelt Gang et

Par Ord, saa ledsagedes de af et, man kunde næsten sige: indvendigt Smiil, — og dette stille Smiil klædte ham særdeles godt. Han rørte ikke Brændeviin og var en flittig Arbeider, men alligevel kunde han ikke komme paa den grønne Green. Hans Kone skrantede bestandig, og Børnene døde, da han først eengang var kommet ind i Ulykken, var det ham ikke muligt at slippe ud igjen. Og saa passer unægtelig Lidenskab for Jagt ikke rigtigt for en Bonde; den, der slaaer sig paa Geværet, pleier at være en daarlig Husbond. Enten det nu kom af, at han bestandig havde levet ude i Skoven, Ansigt til Ansigt med hiint menneskesky Lands melankolske og strenge Natur, eller det maaskee var en Følge af eiendommelige sjælelige Anlæg: men der var i alle hans Bevægelser et vist tilbageholdent Alvor, virkelig Alvor — ikke et drømmerisk Væsen — en majestætisk Kronhjorts Alvor. Han havde i den Tid, han havde været Jæger, fældet syv Bjørne, paa Anstanden „ved Havren". Sidste Gang havde han først den fjerde Nat besluttet sig til at affyre sin Bøsse; Bjørnen var hele Tiden ikke kommet ham rigtig paa Skud, og han eiede kun en eneste Kugle. Jegor havde dræbt den Aftenen, før jeg kom. Da Konrad og jeg kom hen til ham, traf jeg ham i Baggaarden til hans Huus; han sad paa Hug foran det væl-

dige Dyr og var netop ifærd med at skjære Fedtet ud af det med en kort, sløv Kniv.

— Hvordan har De faaet Bugt med det Uhyre? spurgte jeg.

Jegor løftede Hovedet, saae først op paa mig — og gav sig saa meget opmærksomt til at betragte min Hund.

— Hvis I vil jage, saa er der i Moschnoi tre Kuld Urhøns og fem Kjæder Hasselhøns, mumlede han, og gav sig igjen ilag med sit Arbeide.

Det var med denne Jegor og med Konrad, jeg tog paa Jagt næste Dag. Vi skumplede rask hen over Agerjorden, der omgiver Sjvjatoje, men da vi var dreiet ind i Skoven, gik det igjen ganske langsomt fremad.

— Der sidder en Skovdue, sagde Konrad pludselig og vendte sig om til mig: — den vilde det være rart at ramme!

Jegor saae hen i den Retning, Konrad pegede i, og sagde Ingenting. Fuglen sad over hundrede Skridt borte fra os, men selv paa fyrretyve Skridt havde det ikke været muligt at dræbe den, saa tæt er dens Fjerbeklædning.

Den snakkesalige Konrad kom endnu med et Par Bemærkninger, men snart bragte Skovstilheden ogsaa ham til at tie. Kun i Ny og Næ

vexlede vi et Par Ord, ellers sad vi og speidede frem for os og lyttede til Hestenes Snappen og Prusten. Endelig naaede vi Moschnoi; saaledes hed en tæt Fyrreskov, der hist og her afbrødes af Grupper af Graner.

Vi stod af Vognen. Konrad gik for at lede efter et Sted inde i Tykningen, hvor Hestene kunde staae nogenlunde i Fred for Myggesværmene. Jegor undersøgte Hanen paa sin Jagtflint og korsede sig; han foretog sig aldrig Noget uden først at gjøre Korsets Tegn.

Det var en umaadelig gammel Skov, vi kom ind i. Jeg veed ikke, om allerede Tatarerne er draget igjennem den paa deres Indfald i Rusland, men indfødte Røvere og litthauiske Horder har sikkert ofte i hine gamle Tider, hvor der var fuldt op af Krig og Oprør, fundet Bopæl og Beskyttelse i dens Smuthuller.

I ærbødig Afstand fra hinanden stode store, tykke, vældige Fyrretræer, hvis noget krogede Stammer glindsede med et lysegult Skjær; rundt imellem dem voxede yngre Træer med slanke, elastiske Stammer. Et grønligt Mos, der var aldeles overtaaet med affaldne Fyrrenaale, bedækkede Jorden. Vild Rosmarin skød allevegne op i yppig Fylde, og dens stærke Duft, der ligner Desmer eller Moskus, gjorde det formelig van-

skeligt at aande. Solen var ikke istand til at trænge igjennem den høie og tætte Fletning af Fyrrenaale, og dog var der — midt under den bedøvende Hede — ikke mørkt herinde i Skoven. Gjennemsigtigt Harpix brød som tætte Sveddraaber langsomt og dovent frem gjennem den knortede Bark. Den ubevægelige Luft, der hverken havde Skygge eller Lys, brændte En i Ansigtet. Rundtomkring dyb Stilhed; man kunde ikke engang høre vore Fodtrin; vi gik paa Mosset som paa et Tæppe; navnlig bevægede Jegor sig lydløst som en Skygge; om det saa var det tørre Riis og Løv, saa knistrede og raslede det ikke, naar han traadte paa det. Han gik behændigt, gav sig god Tid, fløitede lidt af og til, og efterlignede forskjellige Fuglestrig. Saa svarede en Hasselhøne, og slog ned lige for Næsen af mig i en tæt Gran; men forgjæves gjorde Jegor mig opmærksom derpaa: hvor meget jeg end anstrengte mine Øine og hvor længe jeg end speidede, . . . jeg kunde ikke opdage Hønen, og Jegor maatte selv skyde den. Vi stødte ogsaa paa et Par Urhønse-Kuld; men de forsigtige Fugle fløi op med tunge, lydelige Vingeslag, da vi endnu var et godt Stykke borte; det lykkedes os kun at skyde tre Unger. Henne ved en Maidan (en Plads i Skoven, hvor der

bliver lavet Tjære) standsede Jegor pludselig og vinkede ad mig.

— Her har en Bjørn søgt efter Vand, mumlede han og pegede paa en bred, frisk Flænge i noget lavt Mos, der voxede hen over en Grøft.

— Er det en Flænge af en Bjørnelap? spurgte jeg.

— Ja; men der er ikke mere Vand i Grøften. Der paa det Træ kan man ogsaa see Sporene af ham. Han er klattret op efter Honning. Hans Kløer har skaaret ind i Stammen ligesom Knive .... Vi trængte længere ind i Tykningen. Jegor førte an med rolig Selvtillid, og lod kun nu og da Blikket streife om oppe mellem Trætoppene. Jeg fik Die paa en høi, rund Vold, der var omgivet af en halvt tilkastet Grav.

— Er det en Maidan? spurgte jeg.

— Nei, svarede han: — her har været en Røverleir.

— Er det længe siden?

— Ja, det er længe siden, længer tilbage end vore Bedsteforældre kan huske. Der ligger ogsaa en Skat begravet der, men den, der vil hæve den, maa udgyde Menneskeblod.

Vi gik et Par Verster videre frem; jeg var blevet meget tørstig.

— Sæt Dem et Øieblik, sagde Jegor: —

jeg skal hente Dem noget Vand, her er en Brønd i Nærheden.

Han gik; jeg blev alene tilbage.

Jeg satte mig paa en omhugget Træstamme, og støttede Albuerne paa mine Knæ, og bøiede Hovedet; saaledes sad jeg længe uden at røre mig; saa løftede jeg atter langsomt Hovedet og lod mit Blik svæve speidende omkring. O, hvor Alt rundtomkring var stille, mørkt og sørgeligt, — nei, ikke blot sørgeligt, ogsaa stumt, koldt, gyseligt! Hjertet snøredes sammen i mig. I dette Øieblik, paa dette Sted følte jeg Dødens Aandepust, jeg mærkede den bestandig nær ved mig, som havde jeg kunnet røre ved den med min Haand. Havde jeg blot hørt en eneste Lyd! var blot en flygtig Susen trængt ind til mig fra dette Skovsvælg, der omgav mig! Næsten i Rædsel bøiede jeg atter Hovedet; det var mig, som havde jeg kastet et Blik derhen, hvor det ikke er tilladt Menneskет at see .... Jeg pressede Haanden for Øinene — og pludselig, som var det efter en hemmelighedsfuld Befaling, drog Erindringen om mit hele Liv forbi mig ....

Min Barndom viste sig for mig, larmende og rolig, opfarende og kjærlig, med sine hastige Glæder og brusende Bekymringer; saa kom min Ungdom, selsom, opfyldt af Uro og Egenkjærlig-

hed som den var, med alle dens Feil og al dens Stræben, med dens uordnede Arbeide og dens travle Lediggang . . . . Ogsaa Kammeraterne fra mine første Længsler og Tilløb stod levende for mit indre Øie; saa blinkede enkelte lysende Minder op i mig, pludseligt, stirrende som Lynene om Natten . . . . Og saa steg der Skygger op, bølgede omkring, sværmede omkring mig; det blev mørkere, bestandig mørkere rundtom mig, bestandig mere dumpt og stille gled de eensformige Aar afsted, og Sorgen tyngede som en Steen paa mit Hjerte. Jeg sad ubevægelig og saae til, stirrede forbauset og anstrengt, hele mit Liv laae udbredt for mig, som en sammenhængende Række Billeder, der var rullet ud. „O, hvad er det dog, Du har gjort! mumlede uvilkaarligt mine Læber. O, Liv, Liv, hvor er Du blevet af, hvor har Du kunnet forsvinde saa sporløst? Mine Hænder vilde holde Dig fast, — hvor kunde Du smutte fra dem? Har Du bedraget mig, eller har jeg ikke forstaaet at benytte dine Gaver? Har jeg da virkelig ikke beholdt Andet tilbage af Dig end denne ubetydelige, usle Haandfuld smuldrende Aske? Dette kolde, dovne, unyttige Noget, er det mit Jeg, mit fordums Jeg? Hvordan? Min Sjæl tørstede efter en saa fuldstændig Lykke, alt det Smaa, det Utilstrækkelige viste den fra sig

med Foragt, den ventede og tænkte: hist, hist strømmer Lykken som en skummende Bæk! — og nu — ikke en eneste Draabe har vædet mine brændende Læber! O J, mine gyldne Strenge, der engang tonede saa lydt og saa sødt, saa skulde da heller ikke Eders Sang glæde mig — J klang kun, dengang J sprang! Eller skulde Lykken, hele Livets sande Lykke, være kommet mig ganske nær, være svævet forbi mig med et straalende Smil, og jeg har ikke kjendt dens guddommelige Aasyn? Eller skulde den virkelig have opsøgt mig og sænket sig over mit Hoved, og jeg har glemt den som en Drøm? Som en Drøm!" gjentog jeg modløst. Forvirrede Billeder drog igjennem min Sjæl og vakte Tvivl og Bekymring.

„O J, tænkte jeg, J mine tabte Venners kjære, kjære Skygger, J, som svæve om mig i denne døde Ensomhed, hvorfor er J saa tause, saa sørgmodige? Fra hvad for en Afgrund er J steget op? Hvordan skal jeg tyde Eders gaadefulde Blikke? Kommer J for at sige mig Farvel, eller kommer J for at hilse mig Goddag? Er der virkelig intet Haab mere, er det umuligt for mig at vende om? Hvorfor rinder J nu, J sene, sparsomme Taarer? Ak Hjerte, hvorfor, hvorfor vil Du angre og beklage? Søg at glemme, hvis Du vil finde Hvile! væn Dig til Ydmyghed, til en

evig Adskillelse, til altid at høre de tunge Ord: „Levvel" og „Sees aldrig meer"! See Dig ikke tilbage, kvæl hvert et Minde, stræb ikke derhen, hvor Alt er lyst og let, hvor Ungdommen smiler, hvor Haabet krandser sig med Foraarets Blomster, hvor Glæden flagrer paa lyseblaa Duevinger, hvor Kjærligheden funkler med himmelske Taarer som Duggen i Morgenrøden, vend ikke Øiet derhen, hvor Salighed, hvor Tro og Styrke boer. Der er ikke vort blivende Sted!"

— Her er Vand, lød Jegors klangfulde Stemme: — drik nu, i Guds Navn!

Jeg kom uvilkaarligt til at ryste: dette levende Ord gjorde et forunderligt Indtryk paa mig, rystede mig ligesom op af mig selv. Det var mig, som om jeg havde ligget i en mørk Afgrund, hvor Alt taug rundtom mig, og hvor den eneste Lyd, der hørtes, var en endeløs Sorgs sagte, uophørlige Stønnen; jeg var for svag til at staae imod, til at tage mig sammen, — da lød pludselig en Vens kaldende Stemme, og en stærk Haand drog mig med eet Tag atter op til Guds lyse Dag. Jeg slog Øinene op, og jeg saae med usigelig Glæde min Førers ærlige og rolige Ansigt. Han stod foran mig, rask og sikker, og med sit vante Smiil rakte han mig en lille vaad Flaske, fyldt med klart, frisk Vand . . . . Jeg reiste mig

op og sagde med skjælvende Stemme: — Gaa foran, lad os komme videre.

Og saa streifede vi om endnu en god Stund, ligetil det blev Aften. Overgangen fra Dagens brændende Hede til Kulde og Mørke var saa pludselig og saa skarp, saa jeg ikke følte Lyst til at blive længer i Skoven. Fra hvert eneste Træ syntes det truende at hviske til os: bort, bort fra vore Skygger, I urolige Dødelige! — Vi forlod Skoven, men det varede længe, før vi fandt Konrad igjen. Vi raabte og skreg, men fik intet Svar. Med Et, da der kom en usædvanlig Stilhed i Luften, hørte vi ganske tydeligt, at han talte til sine Heste henne paa den nære Huulvei . . . . Han havde ikke kunnet høre os paa Grund af den Blæst, som pludselig havde reist sig, og som saa kort efter ligesaa pludselig lagde sig igjen. Man kunde endnu see Sporene af den paa nogle fritstaaende Træer: en Mængde Blade havde vendt Bragen udad, hvad der gav det ubevægelige Løv et besynderlig broget Udseende. Vi satte os igjen op i Telegaen, og kjørte hjemad. Vognen hoppede og hoppede, og jeg sad og indaandede i lange Drag den fugtige, noget skarpe Luft, og alle Drømmene og Vængstelserne fra før opløstes i en Følelse af Trœthed og Søvnighed, i en eneste Længsel, — Længslen efter hurtigst muligt at

komme under Tag i et varmt Huus, at drikke Thee med sød Fløde i, at strække mig paa blødt, løst Hø, at lukke Øinene, og at sove, sove . . . .

Anden Dag.

Næste Morgen tog vi Tre igjen afsted og satte Koursen efter „Brandørkenen". For en halv Snees Aar siden var der brændt nogle Tusinder Tønder Skov, og der vilde siden den Tid ikke trives nogen Eftervæxt paa denne store Strækning; derfor fik den Navnet „Brandørkenen". Kun hist og her viste der sig nogle unge Graner og Fyrrer, ellers var Alt bedækket med Aske og Mos. Paa denne „Brandørken", som laae noget over halvanden Times Vei borte fra Sjvjatoje, voxede der imidlertid en Mængde forskjellige Slags Bær, som lokkede Tjurerne; de er især meget forhippede efter Jordbær og Tyttebær.

Vi blev ved at kjøre, og Ingen af os sagde Noget, før Konrad pludselig løftede Hovedet:

— Se, se! udbrød han: — troer jeg ikke, det er Jephrem, som staaer derhenne! — Hvordan gaaer det, Alexandritsch? tilføiede han høiere, og tog sin Hue af.

En underſætſig lille Bonde traadte frem bag et Træ, og kom hen mod Telegaen; han var i en kort ſort Kamelot og havde en Strikke om Livet.

— Har man ſluppet Dig løs? ſpurgte Konrad.

— Som ret og rimeligt var! ſvarede den lille Bonde og viſte Tænder. — Det ene Menneſke ſkal ikke ſpærre det andet inde.

— Og der er ikke Noget iveien med Peter Filipitſch?

— Med ham? Pyt, ikke Saameget ſom ſaa!

— Se, ſe! Jeg tænkte ſandelig, Bro'erlil, at dennegang var Gaaſen kommet paa Stegepanden.

— For Peter Filipovs Skyld?*) Tal bare ikke om ham! Vi kjender det Slags Fyre. Han vilde gjerne ſpille Ulv, og ſaa gaaer han med en Hundehale mellem Benene. — Skal Du paa Jagt, Herre? ſpurgte Bonden pludſelig, fæſtede et Øieblik ſine blinkende Øine paa mig, og ſaae ſaa ſtrax igjen til Siden.

— Ja jeg ſkal.

— Hvor kjører I hen?

---

*) Filipov brugt ſom Patronymikum betegner en ringere Grad af Agtelſe, end naar man ſiger: Filipovitſch eller forkortet: Filipitſch. Derfor ſiger Konrad ogſaa Alexandritſch til ſin mistænkelige Ven, for at viſe ham Reſpekt.

— Til „Brandørkenen", sagde Konrad.

— Ja, kjør I kun til „Brandørkenen", men kjør bare ikke ind i Branden.

— Hvad mener Du?

— Jeg har seet en Mængde Tjurer derovre, vedblev Bonden, uden at svare Konrad, og han smaaloe i det Samme ligesom haanligt for sig selv: — men I kan ikke mere række derhen: ligefrem ad Veien har I endnu tre Miil at kjøre. Om det saa er Jegor, vilde han ikke kunne komme ud af det med det Stykke Arbeide; og han kjender dog Skoven som sin egen Gaard. Hilsen og Sundhed og Alt hvad som godt er, Jegor! skraalede han pludselig.

— Tak, Jephrem, svarede Jegor.

Jeg betragtede nysgjerrig denne Jephrem. Det var længe siden, jeg havde seet et saa besynderligt Ansigt. Han havde en lang spids Næse, tykke fremstaaende Læber og kort Skæg. Hans smaa, livlige, blaa Øine blinkede uophørligt og saae ikke eet Minut i samme Retning. Han stod der foran mig, fuldstændig ugeneert, med bedækket Hoved, og støttede Hænderne løst mod Hofterne.

— Du vil vel gjøre en lille Afstikker hjem, hm? spurgte Konrad.

— Rigtigt, Broder! Veiret har forandret sig, det er klaret op. Jeg har nu bred Vei for mig.

Jeg kan blive liggende paa Ovnen lige til Vinter, uden at Saameget som en Hund gjøer ad mig. Fuldmægtigen inde i Byen sagde til mig: Tag Benene paa Nakken, Alexandritsch, forlad vort Distrikt, vi vil give Dig det bedste Pas, Du kan ønske Dig . . . . Men det gjør mig ondt for Jer, Godtfolk, her i Sfvjatoje; saadan en Gavtyv som mig finder I ikke saa let igjen.

Konrad grinede.

— Du er en Spasmager, Bro'er, rigtig en Spasmager! sagde han, og slog Hestene med Tømmerne.

— Prrr! mumlede Jephrem. Hestene stod stille.

Konrad blev noget betænkelig.

— Lad det nu være nok, Alexandritsch, sagde han halvhøit: — Du seer, jeg kjører for en fornem Herre; han bliver vred, kan Du troe.

— Aa, din Vildandrik! hvad skulde han blive vred for? Han seer ud til at være en skikkelig Herre. Pas bare paa, Du skal see, han giver ovenikjøbet til et Glas Brændeviin. Aa, naadige Herre, giv en stakkels Vagabond Lidt til en Hjertestyrkning! Jeg skal i en Fart faae Has paa det! tilføiede han, trak Skuldrene op til Ørerne og skar Tænder.

Jeg kunde ikke bare mig for at smile, gav

ham et Tikopekstykke, og befalede Konrad at kjøre videre.

— Mange Tak, Deres Velbaarenhed! raabte Jephrem efter os i russisk Soldatertone: — Men husk paa for en anden Gangs Skyld, Konrad, hvem Du kan lære Noget af; er Du bange, saa er det ude med Dig, har Du Mod, saa sluger Du Alting i Dig. Halløi Du, see ind til mig, naar Du kommer hjem! Der er Gilde hos mig tre Dage itræk; vi skal slaae Halsen af en ordentlig Slump Flasker. Min Kone holder Trop med, og Døren staaer aaben for Alle og Enhver. Hei, Du Skade, hop, saa længe Halen er heel paa Dig!

Og Jephrem gav sig til at fløite, og forsvandt mellem Buskene.

— Hvad var det for en Fyr? spurgte jeg Konrad, som sad paa Vognkanten og rystede paa Hovedet, som om han snakkede med sig selv.

— Han der? spurgte han. — Han der? gjentog han.

— Ja. Er det en af Jere Naboer?

— Naa, han boer ogsaa i Sivjatoje. Det er saadan en .... hans Lige finder man saamænd ikke paa hele hundrede Versters Distance. En durkdreven Skjelm, en rigtig Tyvetamp, — ja, Vorherre bevare's! Han kan ikke see fremmed

Eiendom, uden at Dinene strax kniber sig sammen paa ham. Selv om man gjemmer det under Jorden, er det ikke sikkert for ham, og sætter Du Dig paa dine Penge, saa stjæler han dem bort under Dig, uden at Du mærker det.

— Det maa jo være en rask Karl!

— Rask? Ja han er min Sandten ikke bange for Nogen. See bare rigtig paa ham. Man seer lige paa Minutet, hvad det er for et Bæst, paa hans Fænasomi, paa Næsen af ham. (Konrad meente Fysiognomi. Han havde kjørt for mange Herskaber og tjent længe i Byen, og han havde derved faaet Trang til nu og da at vise sin Dannelse.) Det er ikke let at komme ham rigtig tillivs. Gud veed, hvor tidt de har slæbt ham til Byen og spærret ham inde i Tugthuset; men det nytter Altsammen ikke Noget. De binder ham, og han siger til dem: „Hvorfor lægger I ikke Lænke om mit Been? Stram kun Rebet, mens jeg sover. Jeg skal dog komme tidligere hjem end Jeres Svende.“ Og som han siger, ... han kommer hjem, der har vi Fyren igjen, — ja Gud døde mig har vi ikke! Vi kjender jo Allesammen — jeg mener vi, som boer her paa Egnen, — vi kjender jo Skoven fra Barnsbeen af; men ham er der Ingen, der kan maale sig med. Forgangen Sommer kommer han om Natten lige sporen-

stregs fra Altukino til Ssvjatoje! det er næsten fyrretyve Verster, og der var Ingen, som havde gaaet den Vei før ham. Han er da ogsaa den første levende Honningtyv, vi har, og Bierne stikker ham aldrig. Han har ødelagt alle de Bikuber, der findes.

— Saa skaaner han vel heller ikke de vilde Bistader?

— Jo, jo! Man maa heller ikke gjøre ham Uret! Det Slags Synder har han aldrig begaaet. De vilde Bistader er hellige hos os, skal jeg sige. Bikuberne er flettet af Menneskehænder og staaer under Menneskenes Beskyttelse; kan Du have Held til at stjæle dem, saa er det saameget desto bedre for Dig. Men de vilde Bistader, se det er Guds Værk, og der er Ingen, som passer paa dem; Bjørnen er den Eneste, der rører dem.

— Men det viser ogsaa, at Bjørnen er et uforstandigt Dyr, bemærkede Jegor.

— Er Jephrem gift?

— Javel er han gift. Han har ogsaa en Søn. Naa, det vil blive en Gavtyv! Lige Faderen op af Dage, som han gaaer og staaer! Han har allerede begyndt at tage Drengen i Lære hos sig. Det er ikke længe siden, han kom hjem med en Potte fuld af gamle Femkopekstykker, som han havde stjaalet et eller andet Sted; han mærkede

Potten, og gravede den ned i en Udhugning ude i Skoven. Da han kom hjem igjen, sendte han Sønnen ud for at lede efter Potten: Du faaer Ingenting at spise, sagde han, og Du vover ikke at sætte dine Been over min Dørtærskel, sagde han, før Du har fundet den! Sønnen gik omkring i Skoven baade hele den Dag og hele den næste Nat; men saagu fandt han Potten! Ja, det er en løierlig Fyr, den Jephrem! Saalænge han er hjemme i sit Huus, er han det skikkeligste Menneske af Verden, og trakterer paa Alle og Enhver; man kan spise og drikke hos ham, ligesaa galt man vil, og der bliver dandset og sprunget og gjort Løier i en heel Evindelighed. Og i Sogneforsamlingerne, som vi jo holder tidt her i Landsbyen, der er der saamænd Ingen, der er klogere end han. Han kommer saadan til bagfra, og staaer lidt og hører efter, hvad der bliver talt om, og saa siger han et eller andet Ord, der træffer Sømmet lige paa Hovedet, og leer lidt, og gaaer saa sin Vei igjen. Men saasnart han kommer ud af sit Huus og ud i Skoven, saa er han et farligt Menneske. Saa tænker han bare paa at ødelægge. Forresten maa man ikke sige Andet, end at han lader os i Ro, saalænge han kan. Møder han en af Folkene fra Sjvjatoje, saa raaber han langt borte fra til ham: „Gaa din Vei, Bro'er!

Skovaanden er faret i mig, tag Dig iagt." Det er en reen Ulykke med ham.

— Hvorfor lader I Jer kyse saadan. Skulde et heelt Sogn virkelig ikke kunne faae Bugt med en enkelt Mand?

— Det lader ikke til det.

— Er han da en Troldmand?

— Ja, det er ikke godt at sige, hvad han er. For nylig var han en Nat kommet ilag med Kirkebetjentens Bikuber. Kirkebetjenten holdt selv Vagt, og han greb Tyven i Mørket og gav ham en ordenlig Dragt Prygl. Da han holdt op at slaae, sagde Jephrem til ham: „Veed Du nu ogsaa, hvem det er, Du har pryglet?" Kirkebetjenten kunde kjende Stemmen, og blev ligesaa stiv som en Pind af bare Forskrækkelse. „Ja, ja, Broder, sagde Jephrem, Du skal ikke have gjort det for Ingenting." Kirkebetjenten kastede sig paa Knæ for ham og tiggede og bad: „Tag Alt, hvad Du vil, hos mig!" „Nei, sagde den Anden; jeg skal nok tage, hvad jeg vil, sagde han, naar Tiden kommer" . . . De kan bare tænke Dem: fra den Stund er Kirkebetjenten falden reent af, og han tridser om saa bleg som et Liig. „Hjertet er taget ud af Livet paa mig, siger han, Tyven har talt farlige Ord til mig." Se saadan gik det nu Kirkebetjenten.

— Den Kirkebetjent maa da være et stort Faarehoved, bemærkede jeg.

— Han, et Faarehoved? Hvor kan De sige saadant Noget? Engang kom der Ordre til at nappe Jephrem. Stanovoien vilde nu bære sig saa meget fiffig ad. Saa sender han da ti Mænd ud i Skoven for at fange Jephrem. Jephrem seer dem, og han gaaer lige lukt frem imod dem.... Saa raaber der En af dem: „Der er han, der er han! hold ham! bind ham!" Men hvad gjør Jephrem? Han springer ind i Tykningen og skjærer et ungt Træ over, der vel kunde være saa tykt som et Par af mine Fingre. Saa kommer han springende ud paa Veien igjen med sin Prygl, og kommanderer, som det var Czaren selv paa Parade — ja, for han seer jo frygtelig ud, gjør han —: „Paa Knæ med Jer!" raaber han. Jo rigtig, der ligger hele Kompagniet paa Knæ for ham. „Hvem var nu det, siger han saa, — hvem af Jer var det, der raabte: „hold ham! bind ham!?" Var det Dig, Sseroga?" Han op i en Fart, og afsted . . . men Jephrem efter ham, og tamper han ikke hans Rygstykker med sin Prygl godt og vel en heel Verst igjennem! . . . Og alligevel beklagede han sig bagefter: „Aa, hvor det ærgrer mig, sagde han, at jeg ikke fik børstet ham bedre af." Ja det passerede saamænd lige før Fasten

for den hellige Filip. Stanovoien kom strax efter et andet Sted hen, og dermed var den Historie glemt.

— Men hvorfor lod de sig Allesammen forskrække af ham?

— Ja hvorfor! det er netop . . . .

— Han har gjort Jer til rene Harer, og nu tumler han med Jer, som han har Lyst til.

— Gjort os til Harer? . . . Ja, han kan nok gjøre alle Mennesker til Harer, naar han vil. Og saadan nogen Ideer, han har, . . . aa Vorherre bevare's! — Engang træffer jeg ham ude i Skoven, det var just et ordenligt Regnveir; da jeg faaer Øie paa ham, saa vil jeg gaae udenom; men han vinker ad mig og siger: „Kom Konrad, siger han, Du skal ikke være bange. Nu skal jeg lære Dig, hvordan man kan leve i Skoven uden at blive gjennemblødt, naar det regner," siger han. Jeg gik saa hen til ham. Han sad inde under et Grantræ, og havde lavet sig et lille Baal af vaadt Træ: den tykke Røg steg op mellem Grenene paa Granen og forhindrede Regnen fra at falde ned, saa langt den rakte. Se der kunde jeg rigtignok ikke Andet end beundre ham, og han sagde: „Gud sagde til Regnen: *fald og gjør vaad*. Men Jephrem sagde: *Du skal lade være at gjøre vaad*." Men jeg kan

fortælle Dem en meget bedre Historie om ham — (Konrad gav sig til at lee), den er voldsom griin-agtig. De havde tærsket Havre i Loen hos os, men var ikke blevet heelt færdige; der var ikke Stunder til at feie de sidste Bunker sammen. Om Natten maatte der saa holdes Vagt af to Mænd, og de hørte just ikke til de Allerfiffigste. Der sidder saa de to Fiffikusser og gjør Griin med hinanden, men vor Jephrem stopper Ærmerne paa sin Skjorte ud med Straa, binder dem for Enden, og gjør dem fast paa Hovedet af sig. Han havde gjemt sig i Tørreovnen, og saa kommer han jo listende frem fra sin Krog, og dukker sig ned og viser sine Straahorn. Den ene Fyr sagde til den anden: Seer Du? — Ja . . . . a! svarede den Anden, og begge To styrtede de afsted, saa det knagede i Laagerne. Men Jephrem fyldte sin Sæk med Havre og slæbte den hjem, gjorde han. Han har bagefter selv fortalt Historien, og de stakkels Fyre blev jo saa flaue begge To . . . Aah, ja ja!

Konrad gav sig igjen til at lee, og om det saa var Jegor, kunde han ikke bare sig for at smile. „Det var altsaa bare Laagerne, der knagede? sagde han.

— Naa ja, der var da ikke Andet at see end

Laagerne, som de løb ud igjennem, tilføiede Konrad.

Der blev igjen en Pause. Pludselig sprang Konrad forfærdet op og raabte:

— Gud hjælpe os, der er Ildebrand etsteds!

— Hvor? Hvor? spurgte vi.

— Derovre, lige foran os, seer I . . . der brænder det! Jephrem spaaede rigtigt. Bare han ikke selv har stukket Ild paa; det er nok hans fordømte Sjæl, der er Skyld i det . . .

Jeg saae i den Retning, Konrad angav. Jo rigtigt. To eller tre Verster borte fra os hævede der sig en mægtig Søile af mørkeblaa Røg; den hvirvlede langsomt iveiret bag de lavere Graners grønne og takkede Linier, bredte sig saa ud, og dækkede over Skoven. Baade til Høire og til Venstre saae man desuden flere andre, mindre og mere lyse Røgsøiler.

En Bonde i bar Skjorte kom sprængende imod os; Ansigtet paa ham var ildrødt og dryppede af Sved, Haaret hang i Tjavser, og der stod Rædsel malet i alle hans Miner. Han havde i en Fart smidt Bidslet paa Hesten, og havde Ondt ved at faae den til at standse.

— Brødre! raabte han og snappede efter Veiret: — Har I ikke seet Skovfogderne?

— Nei, vi har ikke seet Nogen. Brænder Skoven?

— Ja, den brænder. Vi maa drive Folk sammen, for kaster Ilden sig paa Trosni . . .

Han rev i Tøilerne og huggede Hælene ind i Bugen paa Hesten, saa den foer afsted med ham.

Konrad pidskede ogsaa paa Hestene, og vi rullede afsted, lige hen imod Røgen, der med hvert Øieblik bredte sig meer og meer, og hist og her pludselig blev ganske sort og skød iveiret som høie Reg. Jo nærmere vi kom, desto utydeligere flød Omridsene ud i hinanden. Snart var hele Luften een tyk Damp, en stærk Brandlugt trængte os imøde, og inde mellem Træerne, der sitrede selsomt i Sollyset, saae vi de første blegrøde Flammetunger slikke frem.

— Gud være lovet! sagde Konrad: — det lader til, at Ilden er over Jorden.

— Hvad skal det sige?

— Naa jeg mener, at den er ikke under Jorden, men løber hen over den. En underjordisk Ild er skam slem at faae Bugt med. Hvad vil De gjøre, naar Jorden brænder i en heel Alens Dybde under Dem? Saa er der kun een eneste Redning: det er at grave Grave. Men troer De, det er let? Saadan en Ild over Jorden har ikke

Meget at sige. Den æder bare Urterne og de visne Blade. Skoven trives meget bedre bagefter. Aah, Fa'erlil, se bare, saadan som Flammerne spiller med deres Tunger!

Vi kjørte tæt hen til Ilden. Jeg stod af Vognen, og gik hen mod Brandstedet, hvad der hverken var farligt eller meget besværligt. Fyreskoven var nemlig ikke synderlig tæt, og Ilden løb imod Vinden. Den bevægede sig i brudte Linier, eller bedre: i smaa, takkede Mure, der dannedes af Ildtunger, som Vinden bøiede tilbage, idet den saa tillige førte Røgen bort med sig.

Konrad havde Ret: det var virkelig en Ildebrand over Jorden; Ilden aad blot Planterne, og sprang saa videre uden at grave sig ned; den efterlod paa sin Vei sorte, rygende, men ikke ulmende Spor. Hist og her, hvor den traf paa en Grøft, der var fyldt med Riiskvifte og tørre Blade, reiste den sig rigtignok pludselig, med en eiendommelig Brasen og Hvæsen, i lange bølgende Flammeneg; men det næste Øieblik splittedes de igjen, og Ilden hoppede hvislende og knittrende videre. Jeg saae endog flere Gange, at en Egestub med tørre Blade blev staaende urørt midt imellem Flammerne og kun blev svedet en lille Smule forneden. Jeg tilstaaer, at jeg ikke kunde

faae i mit Hoved, hvordan det kunde være, at de tørre Blade ikke brændte.

Konrad forklarede mig, at det kom netop af, at det var en Ildebrand over Jorden, det vil sige: ingen „slem Ild."

— Men det er og bliver dog Ild, bemærkede jeg.

— Ja, Ild over Jorden, gjentog Konrad.

Denne „ikke slemme Ild over Jorden" gjorde alligevel sin Virkning: Harerne foer aldeles forstyrrede omkring, og vendte uden nogensomhelst tvingende Grund bestandig tilbage til Ilden; Fuglene flagrede ind i Røgen, og sprællede hvirvlende omkring derinde; Hestene snøftede og saae sig ængsteligt om; Skoven syntes at drøne, og selv Mennesket følte sig uhyggeligt tilmode ved at mærke, hvorledes Flammetungerne slikkede efter Ansigtet . . .

— Hvad staaer vi her for, naar vi dog ikke kan hjælpe? sagde pludselig Jegor, som stod bagved mig: — det er bedst, vi kjører videre.

— Men hvor skal vi kjøre hen? spurgte Konrad.

— Lad os bøie af til Venstre, over den udtørrede Mosebund; der slipper vi magelig igjennem.

Vi fulgte hans Raad, og slap ogsaa rigtig

over, skjøndt det undertiden kneb lidt for Hestene og Telegaen.

Resten af Dagen tilbragte vi med at streife omkring paa „Brandørkenen". Henimod Aften (Solen var endnu ikke gaaet ned, men Træernes Skygger hvilede allerede langstrakte og ubevægelige, og man mærkede i Grønsværet den Kølighed, som gaaer forud for Natteduggen) — lagde jeg mig ned midt paa Veien, ved Siden af Telegaen. Konrad var ifærd med at spænde de trætte Heste for, og gav sig god Tid med sit Arbeide. Jeg kom til at tænke paa mine mørke Drømme fra den foregaaende Dag.

Alt rundt omkring var ligesaa stille som igaar, men Skovens tunge, trykkende Lummerhede knugede mig ikke mere. Over det tørre Mos, over det lyse violette Steppegræs, over Veiens bløde Støv, over de unge Birketræers slanke Stammer og fine Blade laae der et mildt og klart Solskjær; Solen var allerede ifærd med at gaae ned, og dens Straaler brændte ikke. Rundtomkring kølig Stilhed; Alt hvilede: Søvnen var endnu ikke kommet, men Alting aandede Aftenens og Nattens vederkvægende Slummer imøde. Det var, som om Naturen talte til Mennesket: Hviil, Broder, hviil i Fred, og glem dine Sorger; ogsaa Dig skal Natten lulle til Ro med sine Vuggesange!

Jeg saae op, og oppe paa Spidsen af en tynd Green opdagede jeg en af disse store Fluer med smaragdgrønt Hoved, lang Krop og fire gjennemsigtige Vinger, som de kokette Franskmænd kalder „demoiselles“, og som vi kalder Jomfruer eller Libeller. Jeg laae længe, vistnok næsten en heel Time, og blev ved at stirre paa den. Den sad midt i en Solstraale, rørte sig ikke af Pletten, men dreiede kun nu og da Hovedet fra den ene Side til den anden, og dens udbredte Vinger sitrede sagte.

Medens jeg stirrede paa den, var det mig, som om jeg forstod Naturens Liv, som om dens inderste og usvigelige, skjøndt for Mange endnu hemmelighedsfulde Mening blev aabenbaret for mig: stille gradviis Besjælelse, Følelsens og Kræfternes Langsomhed og Tilbageholdenhed, Sundhedens Ligevægt i hvert enkelt Væsen — det er Grundaarsagen, dens uforanderlige Lov, det er derved, den bestaaer og bevares. Alt, hvad der afviger derfra, enten ved for Meget eller for Lidt, støder den bort som ubrugeligt. Mange Insekter døe midt under Kjærlighedens Lykke, som ophæver Ligevægten; det syge Vildt trækker sig tilbage til Skovtykningen for at døe der i Eensomheden, ret som om det følte, at det ikke længer har Lov til at kvæge sig ved Solens Lys, til at aande

den friske Luft — ikke længer har Ret til at leve; — men et Menneske, der er ulykkeligt her paa Jorden enten ved sin egen eller Andres Skyld, bør idetmindste vide at bære sin Ulykke i Taushed.

— Naa, hvor bliver Du af, Jegor! raabte pludselig Konrad, som imidlertid havde sat sig op i Telegaen, og sad og legede med Tømmerne: — sid nu op! Hvad grubliserer Du over? Er det stadigvæk over din Ko?

— Ko? Hvad for en Ko? udbrød jeg og saae paa Jegor. Han var rolig og alvorlig som altid, og lod til at være falden i Tanker; Blikket streifede om i det Fjerne, ud over Markerne, hvor det allerede begyndte at mørknes.

— Naa saa De veed ikke, vedblev Konrad: — at hans sidste Ko er død for ham inat? Han har rigtignok ikke Lykken med sig — hvad har Du nu ifinde at gjøre?

Uden at svare satte Jegor sig op i Telegaen, og vi kjørte hjem.

„Han forstaaer at bære sin Ulykke i Taushed!" tænkte jeg.

Det levende Skelet.

Du himmelsk Taalmods rette Hjem,
Du Russerfolkets Fædreland. . .
F. Tiutschev.

Der er et fransk Mundhæld, som siger: „En tør Fisker og en vaad Jæger er et Par ynkelige Figurer.“ Da jeg aldrig har næret nogen særlig Forkjærlighed for Fiskeriet, skal jeg ikke kunne have nogen Mening om, hvordan en Fisker er tilmode i smukt, klart Veir og hvorvidt den Glæde, han føler over at have gjort en god Fangst, opveier Ubehageligheden ved at være blevet gjennemblødt. Men for Jægeren er Regn det Forfærdeligste, man kan tænke sig. Og netop saadant noget Forfærdeligt hændte der mig og min Jæger Jermolai, en Dag vi var kommet ud paa Hønsejagt i det Belevske Distrikt. Lige fra tidlig om Morgenen øste det Spande ned. Hvad havde vi ikke hittet paa for at beskytte os mod Regnen! Vi havde trukket Regnkapperne heelt op over Hovedet og havde søgt Ly inde under de meest bladrige Træer, hvor det ikke dryppede saa stærkt . . . ., men foruden

at de vandtætte Kapper generede os, naar vi skulde skyde, lod de paa den meest uforskammede Maade af Verden Vandet trænge igjennem, og inde under Træerne saae det nok i Begyndelsen ud, som det vilde lade være at dryppe, men hver Gang Bladene, der blev tungere og tungere af Draaberne, trykkedes ned, udsendtes der pludselig fra hver eneste Green, ligesom fra en Sprøite, en ganske antagelig Portion Vand, der som en kold Straale trængte ind bag Halstørklædet og løb heelt ned ad Ryggen paa os. „Og det var dog for Meget af det Gode, det var jo ikke til at holde ud!" som Jermolai udtrykte sig.

— Nei, Peter Petrovitsch, udbrød han tilsidst: — dette her gaaer ikke! Det nytter ikke at blive ved mere idag. Hundene mister Lugten af bare Regn, Geværet slaaer Klik . . . . Fy for Pokker, skal det ogsaa kaldes at gaae paa Jagt!

— Ja, men hvad skal vi saa gjøre? — spurgte jeg.

— Naa, lad De os gaae over til Alexejevka. Ja, De veed det maaskee ikke engang, men der er en Bondegaard derovre, som tilhører Deres Fru Moder; det kan vel være en otte Verster herfra. Der kunde vi saa blive inat, og imorgen . . . .

— Tage tilbage hertil igjen?

— Nei, ikke tilbage hertil . . . . Nei, jeg

veed et Par Steder i Nabolaget af Alexejevka.... De kan troe, der er ganske anderledes med Tjurer end her.

Jeg spurgte ikke min trofaste Ledsager om, hvorfor han da ikke strax havde ført mig derhen. Vi brød op, og naaede endnu samme Aften til Bondegaarden, som jeg ganske rigtigt ikke havde Spor af Anelse om existerede. Til Gaarden hørte der en lille Sidebygning, som unægtelig var gammel og ikke til at boe i, men hvor der til Gjengjæld var reent og propert; i den tilbragte jeg en temmelig rolig Nat.

Jeg vaagnede meget tidligt næste Morgen. Solen var ifærd med at staae op, der var ikke en eneste Sky paa Himlen; Alt rundtomkring funklede dobbelt stærkt i Glandsen af Morgensolen og Regnen fra den foregaaende Dag. Medens der blev spændt for Tarataikaen, slentrede jeg ned i den lille forhenværende Frugthave, der nu laae hen som et reent Vildnis og paa alle Sider omgav og næsten skjulte Sidebygningen med sine gamle Pæretræer med de saftige, vellugtende Pærer. Hvor der var deiligt idag derude i den friske Luft, under den klare blaa Himmel, hvor de trilrende Lærker udstrøede deres klare Toner ligesom Sølvperler! De bar sikkert paa deres Vinger Dugdraaber med op iveiret, og selve deres Sang lød

som den var dugbesprængt. Jeg tog min Hat af, og trak Veiret i dybe Drag. Henne ved Foden af en ikke synderlig steil Skraaning var der lavet en Indhegning om nogle Bistader. Man kom derhen ad en smal Sti, som slyngede sig mellem tæt Ukrudt og Nælder, hvorimellem der saa ragede en Mængde spidse, mørkegrønne Hampestraa op, hvortil Frøet var blevet blæst herhen, Gud maa vide hvorfra.

Jeg drev henad Stien, og kom hen til Bistaderne. Lige ved Siden af dem stod der et lille flettet Skuur, en saakaldet Amschanik, hvor man om Vinteren opbevarer Bikuberne. Jeg kastede et Blik ind gjennem den halvtaabne Dør: der var mørkt og tørt og stille derinde; en Duft af Krusemynter og Melisser slog mig imøde. Henne i en Krog stod der et Slags rødmalet Sengested, og paa Sengen laae der, indhyllet i et Sengetæppe, en lille Skikkelse . . . . Jeg vilde til at gaae videre . . . .

— Herre, aa, kjære Herre, Peter Petrovitsch! kaldte en fiin spæd Stemme, hvislende og dæmpet, som Sivets Susen ved Dammen.

Jeg blev uvilkaarlig staaende.

— Peter Petrovitsch! Aa, kom lidt herind! gjentog Stemmen, sagte og bedende. Den kom

henne fra den Krog, jeg havde lagt Mærke til, og fra Sengen, som stod der.

Jeg gik derind — og blev staaende formelig lamslaaet af Forbauselse. Foran mig laae der et menneskeligt Væsen . . . . men, Du gode Gud! saadan som det saae ud!

Det fuldstændig hentørrede, kobberfarvede, mumieagtige Hoved lignede paa en Prik Hovedet paa et gammelt græsk Helgenbillede; Næsen var skarp og spids som et Knivsblad, af Læber var der saagodtsom ikke Spor tilbage, Tænderne og Øinene var det eneste Hvide i Ansigtet, og nogle tynde Tjavser hørguult Haar stak frem under Hovedklædet. Ovenpaa det krøllede Sengetæppe bevægede to magre, skeletagtige, fuldstændig brune smaa Hænder langsomt de lange tynde Fingre, der lignede stive Smaapinde. Jeg stirrede med spændt Opmærksomhed paa den bedrøvelige Skabning. Underligt nok havde dette lille Ansigt ikke noget Frastødende eller Ubehageligt ved sig, men det forekom mig endog mildt og venligt . . . . skjønt forfærdeligt at see til: noget aldeles Usædvanligt! Og det forekom mig saameget mere forfærdeligt, som jeg paa dets metalfarvede Kinder og Læber kunde spore, en frugtesløs Anstrengelse efter at smile til mig.

— De kan nok ikke kjende mig, Herre? hvi-

skede Stemmen, der ligesom aandede Ordene frem mellem de farveløse, saagodtsom fuldstændig ubevægelige Læber. — Nei, hvordan skulde De ogsaa kunne det! Jeg er jo Lukéria . . . . kan De ikke huske, det var altid mig, der førte Ringdandsen an hjemme i Deres Fru Moders Landsby . . . . jeg var ogsaa tidt Forsangerske . . . .

— Hvad! Er det muligt! Er Du Lukéria? udbrød jeg uvilkaarlig.

— Ja Herre . . . . jeg er Lukéria.

Jeg vidste ikke, hvad jeg skulde sige, og stirrede forvirret paa dette mørke, ubevægelige Ansigt, hvis paa eengang klare og livløse Øine var stivt fæstet paa mig. Var det virkelig sandt? Skulde dette Skelet være Lukéria, den smukkeste, meest blomstrende unge Pige, ikke blot i hele Landsbyen, men i mange Miles Omkreds? Skulde det være den slanke, yppigt fyldige, raske Pige med den blændende hvide Teint, de rødmusede Kinder, Smilehullet i den fyldige Hage og det skjelmske Blik, Dandserinden og Sangerinden med den klokkeklare Stemme? Skulde det være den kloge Lukéria, der fordreiede Hovederne paa alle Egnens unge Karle, som endog fik mit sextenaarige Hjerte til at banke stærkere og som jeg i al Hemmelighed gik og sukkede for?

Men Du gode Gud, Lukéria, fik jeg endelig sagt: — fortæl mig dog, hvordan er det gaaet til?

— Det er Ulykken, der har ramt mig, Herre. De maa ikke vende Dem bort med Afsky og Uvillie paa Grund af min store Elendighed . . . . sæt Dem der paa den lille Ballie . . . . lidt nærmere, ellers kan De ikke høre, hvad jeg siger . . . . De mærker nok, saa svag min Stemme er blevet! .... Ak, jeg kan ikke sige Dem, saa glad jeg er over, at jeg dog fik Dem at see engang endnu! Men hvor kan det være, at De er kommet herover til Alexejevka?

Lukéria talte meget sagte og næsten tonløst, men flydende og uden Afbrydelser.

— Det er Jermolai, Jægeren, der har faaet mig herhen. Men fortæl mig nu . . . .

— Om min Ulykke, mener De? Jo, Herre. ... Det er nu over en sex syv Aar siden, at den ramte mig. Man havde dengang lige faaet forlovet mig med Vassili Polækov . . . . De kan vel nok huske ham: det var saadan en kjøn ung Fyr med krøllet Haar, han havde i sin Tid været Buffettjener hos Deres Fru Moder. De var rigtignok ikke længer i Landsbyen dengang, De var nok reist til Moskva for at studere, sagde man.... Vi holdt meget af hinanden, Vassili og jeg; hvor

jeg saa gik og stod, saa tænkte jeg paa ham; Det var netop lige i Foraarstiden.

„Saa en Nat . . . . Det var allerede nær ved Solopgang . . . . kunde jeg ikke sove mere: Nattergalen slog derude i Haven saa sødt og velsignet, ... jeg syntes, jeg maatte ud i det Fri . . . . Saa lukkede jeg da Døren op, og gik ud paa Trappen, for at høre paa den. Og Nattergalen slog og slog, det søde, lille Dyr, og fløitede saa mageløst mildt . . . . Saa var det pludselig, som der var En, der kaldte paa mig akkurat med Vassilis Stemme, men ganske sagte: „Luscha*)!" . . . . Jeg vil i en Fart springe tilside, men jeg sov sagtens halvveis endnu, og saa træder jeg da feil, og styrter ned ad alle Trinene . . . . ned paa Jorden. I Begyndelsen faldt det mig slet ikke ind, at jeg kunde have slaaet mig videre, for jeg kunde da næsten strax reise mig op igjen og gaae ind paa mit Kammer. Men jeg maatte nok alligevel have forslaaet mig slemt indvendig, det mærkede jeg snart . . . . der var vel sagtens sprunget Noget . . . . Aa, et Øieblik, Herre . . . . maa jeg bare trække Veiret lidt ....

Lukéria taug. Jeg saae paa hende med en Forbauselse, som det virkelig næsten var mig umuligt at blive Herre over: hun laae der og

*) Diminutiv af Lukéria.

fortalte mig om sine Lidelser ganske roligt, i en næsten fornøiet Tone, uden Spor af Jamren eller Beklagelser, — som En, der har forliget sig fuldstændig med sin Skæbne og slet ikke gjør Fordring paa Andres Deltagelse.

— Fra det Øieblik af, blev Lukéria ved: — begyndte jeg saa at svinde hen og at skrumpe ind; jeg blev ganske sort over hele Kroppen, det faldt mig sværere og sværere at gaae, og snart kunde jeg da hverken gaae eller sidde mere, men bare ligge ned. Saa gik Appetiten ogsaa sin Vei, jeg havde hverken Lyst til at spise eller drikke, og saadan blev det stadig værre og værre med mig. Deres Fru Moder var meget naadig imod mig; hun lagde mig ind paa Hospitalet, og om det saa var hendes egne Læger, saa sendte hun dem hen til mig. Men mig kunde de ingen Lindring bringe. Der var ikke En af dem, der blot saameget som kunde sige mig, hvad det egentlig var, jeg feilede, hvad det var for en Sygdom, jeg havde. Og saa . . . . saadan en Mængde Ting, de proberede paa mig: jeg blev brændt paa Ryggen med gloende Jern, og de satte mig ned i smaa Stykker Jis . . . . men det hjalp Altsammen ikke! Saa skrumpede jeg da lidt efter lidt reent ind, og mine Lemmer blev ganske stive . . . . Og saa besluttede Herrerne tilsidst, at de vilde

ikke pine mig mere, for jeg var dog ikke til at hjælpe, sagde de. Og i Herskabshuset passede saadan en Krøbling som jeg jo heller ikke længer.... ja, og saa var det, de sendte mig herhen .... fordi jeg har lidt Familie her. Og nu lever jeg her, som De seer.

Lukéria taug, og anstrengte sig igjen for at smile til mig.

— Men det er jo en skrækkelig Tilværelse for Dig, stakkels Lukéria! udbrød jeg. — — Sig mig engang, spurgte jeg, for dog at sige Noget: — hvad blev der saa senere af Vassili Polækov?

Spørgsmaalet var i ethvert Tilfælde uoverlagt og taabeligt .... Lukéria saae hen til Siden:

— Hvad der blev af Polækov? .... Ja, først gik han jo længe og græmmede sig .... og senere giftede han sig saa med en Anden, en Pige fra Glinoe. Kan De huske Glinoe endnu? Det ligger ikke ret langt fra vor Landsby. — — Hun hed Agrafenna. Jeg veed, han har holdt meget af mig, rigtig meget .... men han var jo ung endnu .... han kunde da ikke blive ved at være ugift hele sit Liv igjennem. Og hvad Kone kunde vel jeg være blevet ham? Ikke Andet end en unyttig Byrde. Han har taget sig en brav og skikkelig Kone .... de har allerede et

Par Børn. Han er Opsynsmand hos Herren ovre paa Nabogodset; Deres Fru Moder har ladet udstede et Pas for ham, og det gaaer ham Gudskelov rigtig godt.

— Og Du ligger stadigvæk saadan hen? spurgte jeg videre.

— Ja, jeg gjør, det er nu allerede paa syvende Aar, Herre. Om Sommeren ligger jeg herovre i Skuret, og naar det bliver koldt, saa bærer de mig over i Forværelset til Badstuen; saa ligger jeg der.

— Men hvem seer da til Dig, hvem pleier Dig?

— Aa, der er mange skikkelige Folk her; de glemmer ikke at see til mig. Jeg trænger da for den Sags Skyld heller ikke til ret megen Pleie. Hvad Mad angaaer, saa spiser jeg jo saagodtsom Ingenting mere, og Vand . . . . det staaer der i Krusет: jeg faaer det altid friskt og lige fra Kilden. Og Krusет kan jeg godt selv naae, jeg kan endnu altid bruge den ene Haand en Smule. Ja, og ellers er der saa en lille Pige, som af og til kommer og seer til mig. Hun var her lige for et Øieblik siden . . . . har De ikke mødt hende? Det er en rigtig pæn lille Pige. Hun kommer ogsaa med Blomster til mig, for jeg skal sige Dem, jeg holder saameget af Blomster. Vi

har ingen Haveblomster her .... der har nok været nogle før, men de er gaaet ud. Forresten er der jo ogsaa mange smukke Markblomster, og de lugter saamænd næsten bedre end dem fra Haven. Synes De ikke ogsaa, at en Lilliekonval er noget af det Nydeligste, man kan tænke sig?

— Men kjeder Du Dig nu ikke tidt, stakkels Lukéria? bliver Du ikke tidt forknyt?

— Ja, men hvad er der at gjøre ved det? I Begyndelsen var jeg rigtignok meget bedrøvet; men nu har jeg vænnet mig til det og føier mig taalmodig i det, og Gud ske Lov og Tak .... nu gaaer det. Der er da ogsaa Mange, der har det meget værre end jeg.

— Hvem, mener Du?

— Jh, Herre, de, der ingen Hjem har og altid maa streife om! og saa alle de Blinde og Døve! Jeg seer, Gud være lovet, rigtig godt, og kan høre hver eneste Lyd: ligesaa snart Muldvarpen begynder at rode og grave nede i Jorden, saa kan jeg høre ham. Og saa mærker jeg ogsaa hver Lugt, selv om den er nok saa fiin. Om Boghveden er begyndt at blomstre ude paa Marken, eller Lindetræerne nede i Haven .... det er Noget, man slet ikke behøver at fortælle mig: for jeg mærker det strax paa Lugten, saasnart der bare kommer en Smule Vind derudefra. Nei, jeg har saamænd

endda ikke saa megen Grund til at beklage mig.... der er Mange, der har det meget værre end jeg. — Og hvor let kommer saa ikke ogsaa et Menneske til at synde, saalænge det altid er rask; men hvordan skulde jeg faae saadan egenlig Leilighed til at synde? For nogen Tid siden gav Fader Alexei, vor Præst, mig Sakramentet, og saa sagde han: ja det er vel ikke Umagen værd at høre paa dit Skriftemaal; for i den Tilstand, Du er i, skal man sagtens have ondt ved at komme til at synde. Jeg svarede ham: Men nu de onde Tanker, Faerlil, det er da ogsaa, hvad man kalder Synd. — Naa, meente han, og saa loe han, den kan vel ikke være saa farlig stor, den.

— Nei, vedblev Lukéria efter en kort Pause: — heller ikke hvad det angaaer tænker jeg, jeg har saadan store Ting at bebreide mig, for jeg har vænnet mig til saagodtsom slet ikke at tænke, og hvad der er det Vigtigste af det Altsammen: til ikke at tænke paa Fortiden. Paa den Maade gaaer Tiden ogsaa hurtigere.

Jeg var, maa jeg tilstaae, formelig maalløs af Forbauselse. — Du ligger her ganske mutters alene altid, Lukéria; hvor kan Du saa sørge for, at der ikke af og til uvilkaarlig dukker mørke Tanker op i Dig? Eller sover Du maaskee altid?

— Aa nei, Herre . . . . jeg kan ikke saadan

altid sove. For selv om jeg egentlig ikke har svære Smerter mere, saa gnaver det dog i Stvæk indvendig, heelt inde i Benene paa mig, saa jeg kan ikke falde rigtig i Søvn. Nei, jeg ligger saadan stille hen og tænker paa Ingenting; jeg mærker, at jeg lever endnu, at jeg aander . . . . det er det Hele. Jeg seer og hører. Bierne summer og sværmer i deres Kuber; Duen sidder oppe paa Taget og kurrer; Liggehønen kommer herind til mig med samt sine Kyllinger og klukker og pikker Krummer og Orme op til dem; undertiden kommer der ogsaa flyvende en Spurv herind, eller en spraglet Sommerfugl . . . . og det morer mig meget. Forrige Aar havde jeg saamænd Besøg af et Par Svaler, og de byggede Rede her og rugede Unger ud. Aa, hvor det var morsomt! Der kom den Ene flyvende og hang sig fast ved Reden og fodrede Ungerne, og . . . . vips, saa var den afsted igjen. Og før man fik seet sig om, saa var ogsaa den Anden der. Undertiden kom den ikke engang herind, men fløi bare forbi Døren, men Ungerne . . . . ja Gud, saadan som de gav sig til at skrige og spærrede Næbene op! . . . . Jeg laae og ventede saa utaalmodigt paa dem nu iaar, men der er nok en Jæger her paa Egnen, der skal have skudt dem, siger man. Gud veed, hvor han kunde være saa gru-

som og begjærlig af sig! Saadan en stakkels Fugl er jo dog saa lille og ubetydelig og .... saa ufkyldig! .... Ja, I er rigtig nogle stygge Mennesker, I Herrer Jægere!

— Jeg giver mig ikke af med at skyde Svaler, Lukéria, bemærkede jeg.

— En anden Gang .... De kan ikke troe, saa det var morsomt! .... kom der løbende en Hare herind; der havde maaskee været en Hund efter den .... uh! den kom farende, ligesom den var besat! Saa satte den sig næsten lige hen ved Siden af mig .... og der blev den siddende længe .... og hele Tiden sad den og dreiede Snuden og spidsede Øren, saa til den ene og saa til den anden Side .... ja den tog sig saamænd rigtig om Knebelsbarten, aldeles ligesom en Officeer. Og saa saae den saa nysgjerrigt paa mig. Ja, den forstod sagtens nok, at mig behøvede den ikke at være bange for. Tilsidst reiste den sig saa igjen, og En, To, Tre! var den henne ved Døren .... der saae den sig om endnu engang — og væk var den! Aa! De kan slet ikke gjøre Dem noget Begreb om, saa pudsig den var, det lille Kræ!

Lukéria saae paa mig, som om hun vilde sige: „Ikke sandt, det var rigtig morsomt?“ ... Jeg føiede mig efter hende, saa svært det og-

saa faldt mig, og loe. Hun beed sig i den hentørrede Underlæbe.

— Ja, om Vinteren . . . . saa har jeg det jo rigtignok ikke saa godt, saa er det meget værre for mig . . . . for saa er det saa mørkt. Tænde Lys . . . . det vilde da være den rene Ødselhed, og hvad Glæde kunde jeg ogsaa have af det? Bøger er her ingen af, og selv om der var nogle, saa kan jeg jo alligevel ikke holde paa en Bog. Fader Alexei bragte mig rigtignok engang en Kalender, for at jeg skulde have Noget at more mig med, men da jeg ikke havde nogen Nytte af den, saa tog han den hjem med sig igjen. Forresten, selv om det ogsaa er mørkt inde hos mig, saa er der dog saamange Ting, som jeg kan ligge og lytte efter. Der er en Faarekylling, der piber, eller Dødningeuhret banker inde i Væggen, eller der er en Muus, der sidder og gnaver etsteds . . . . Saa er det tidt meget rart slet ikke at tænke paa Noget.

— Tidt og mange Gange siger jeg ogsaa en Bøn, vedblev Lukéria, da hun havde hvilet sig lidt. — Men jeg kan desværre ikke ret mange udenad. Og af hvad Grund skulde jeg ogsaa besvære den kjære Herre Gud med mange Bønner? Og hvad skulde jeg bede ham om? Han veed bedst, hvad det er, jeg trænger til. Naar han

har lagt det Kors paa mig, — saa kan jeg see, at han holder af mig. Saadan er det jo befalet os at forstaae det. Saa nøies jeg da med at bede mit Fadervor og Bønnen til Guds Moder og Akathisten for Alle dem, der lider og er forrigfulde . . . . og saa ligger jeg ellers og tænker paa slet Ingenting. Og paa den Maade gaaer det saa nogenlunde.

Der gik et Par Minuter i dyb Taushed. Jeg brød den ikke, og rørte mig ikke paa den lille Ballie, der tjente mig til Stol. Den forfærdelige, forstenede Ubevægelighed, der var udbredt over det ulykkelige levende Væsen, som laae foran mig . . . . den havde ogsaa forplantet sig til mig; jeg følte mig ligesom lænket eller forstenet.

— Hør Lukéria, begyndte jeg endelig: — jeg vil gjøre Dig et Forslag. Dersom Du har Lyst, saa skal jeg sørge for, at Du bliver optaget paa et Sygehuus, et rigtig godt Sygehuus inde i Byen. Man kan aldrig vide,.... det var jo dog muligt, at Du kunde blive kureret; Du er jo ikke gammel endnu; og i ethvert Tilfælde vil Du da faae bedre Pleie og ikke ligge saa alene . . . .

Lukéria rynkede næsten umærkeligt Øienbrynene. — Aa nei, Herre, hvisked hun ængsteligt: — De maa ikke sende mig til et Sygehuus....

lad mig blive liggende her .... jeg vilde bare komme til at gaae meget Meer igjennem derinde... Det er det Eneste, jeg ønsker mig, at jeg blot maa slippe for at komme mere under Lægebehandling.... Der kom ogsaa engang en Læge herud, og han vilde saa absolut undersøge mig. Jeg tiggede og bad ham: for Jesu Kristi Skyld, lad mig være i Fred! Men hvad hjalp det! Han vendte og dreiede mig og bandt baade Hænder og Fødder paa mig .... det var for Videnskabens Skyld, sagde han; det var derfor, han var Læge og en lærd Mand. „Du har slet ikke Lov til at stride imod, meente han: — jeg bliver belønnet for mine Fortjenester med Rang og Ordener; I Dumrianer af Bønder har ingen Forstand paa, hvad man gjør for Jer." Og saa piinte og plagede han mig i en Uendelighed og sagde mig, hvad jeg feilede, med saadant et underligt svært Navn, og saa kjørte han igjen sin Vei. Men det værkede og smertede dobbelt saa stærkt i alle Lemmerne en heel Uge efter .... De siger, at jeg ligger saa ene her, at jeg altid er alene. Aa nei, ikke altid. Der kommer da undertiden En og Anden og besøger mig. Jeg er jo rolig og fredsommelig og generer Ingen. Pigerne fra Landsbyen kiger af og til herind og sidder og slaaer en lille Passiar af hos mig; af og til kommer der ogsaa en

Pilgrimskone og sidder og fortæller mig om sin Valfart til Jerusalem eller Kiew og om de hellige Byer. Og desuden er jeg jo slet ikke bange for at være alene; hvem skulde vel falde paa at gjøre mig Noget? Det er saamænd meget, meget bedre at være alene! . . . . Hører De, kjære Herre, De maa ikke lade mig bringe paa Sygehuset . . . . jeg takker Dem saameget for Deres gode Villie, men vær saa naadig at lade mig blive, hvor jeg er, min egen Kylling!

— Som Du vil, Lukéria, som Du vil; jeg har jo ikke ifinde at tvinge Dig. Jeg meente kun, jeg kunde skaffe Dig det lidt bedre paa den Maade....

— Ja jeg veed nok, Herre, at det var for min Skyld, De vilde gjøre det . . . . Men vil De sige mig, kjære Herre, hvem af os Mennesker kan vel hjælpe en Anden? Hvem kan vide, hvordan det staaer til i hans Sjæl? Nei, Mennesket skal hjælpe sig selv! De vil maaskee ikke troe det, men undertiden, naar jeg ligger saadan ganske alene, saa er det mig, ligesom der slet ikke var andre Mennesker til i hele Verden end jeg. Jeg synes, at jeg er den eneste Levende. Og saa er der En, der saa vidunderligt gjør Korsets Tegn over mig og velsigner mig . . . . og frier mig fra al Eftertanke og Grublen . . . . ja det er besynderligt, meget besynderligt!

— Og hvad tænker Du paa, hvad er det, Du ligger og grubler over, Lukéria?

— Ja det skal jeg heller ikke kunne sige, Herre; for det bliver aldrig saadan rigtig tydeligt. Og bagefter glemmer jeg det igjen. Det kommer over mig, ligesom en Regnsky, og strømmer ned, og man føler sig saa frisk og vel tilmode, men hvad det var, det veed man ikke! Jeg mener kun, at hvis jeg havde havt Folk om mig, saa vilde jeg vel ikke have mærket Noget til al den Slags, men bare ligget og tænkt paa min ulykkelige Tilstand.

Lukéria sukkede anstrengt; Brystet vilde ligesaa lidt som de andre Lemmer lystre hende.

— Naar jeg saadan ligger og seer paa Dem, Herre, saa har jeg rigtig inderlig ondt af Dem, begyndte hun igjen. — Men De behøver sandelig ikke at beklage mig saameget endda. Jeg kan f. Ex. sige Dem, at selv nu .... De husker jo nok, saa munter jeg var i gamle Dage, rigtig en kaad Tøs .... naa ja, selv nu falder jeg undertiden paa at synge ....

— Hvad siger Du .... synger Du?

— Ja, jeg synger de gamle Viser, som blev sunget ved Ringdandsene, og Trylleſange og Juleſange og alle de andre. Jeg har kunnet en Mængde af dem udenad, og jeg har ikke glemt

dem. Dandsene er det Eneste, jeg ikke synger mere; de passer ikke til den Tilstand, jeg nu er i.

— Hvordan synger Du dem . . . . Du nynner dem vel i Tankerne, for Dig selv?

— Ja, baade det og ogsaa saadan høit. Det klinger naturligvis ikke som i gamle Dage, det har jeg ikke Stemme nok til, men man kan dog altid forstaae, hvad det skal være. Fortalte jeg Dem ikke før, at der kommer en lille Pige og seer til mig, et fader- og moderløst Barn? Hun har et hurtigt Nemme, saa jeg har allerede lært hende fire Sange: De troer mig maaskee ikke? Nu skal De høre . . . .

Lukéria tog sig sammen . . . . Tanken om, at et Menneske, der allerede var halvveis død, var ifærd med at give sig til at synge for mig, slog mig uvilkaarligt med Rædsel; men før jeg endnu fik Tid til at give mine Tanker Udtryk, lød der en sitrende, neppe hørlig, men fuldstændig reen og korrekt Tone . . . . og den fulgtes af en anden Tone, og af en tredie. Hun sang en af vore melodiske, tungsindige russiske Sange, rigtignok uden at Udtrykket i hendes forstenede Ansigt forandredes, men saa rørende og udtryksfuldt, saa jeg ikke længer følte Spor af Rædsel, men saa mit Hjerte dirrede af Medlidenhed, af den inderligste Medlidenhed.

— Ak, jeg kan ikke mere! hviskede hun pludselig: — mine stakkels Kræfter slaaer ikke til . . . . Jeg er blevet altfor glad over, at De kom herind til mig.

Hun lukkede Øinene.

Jeg lagde min Haand paa hendes smaa kolde Fingre . . . . Hun saae paa mig, og hendes mørke Øienlaag, der ligesom Øienlaagene paa de gamle Billedstøtter var omrandet af gyldentglindsende Øienhaar, lukkede sig igjen. Et Øieblik efter tindrede de atter i Halvmørket . . . . en stor Taare beduggede dem.

Jeg sad ganske stille og rørte mig ikke.

— Saadant et tosset Barn jeg dog er! — udbrød Lukéria pludselig med usædvanlig Kraft og slog Øinene hurtigt op og søgte at forjage den forræderiske Taare. — Jeg skulde skamme mig, skulde jeg! Gud veed, hvordan det er fat med mig! Det er saamænd længe siden, det er hændet mig . . . . ikke siden den Dag sidste Foraar, da Vassili Polækov var inde at besøge mig. Saalænge han sad her og talte med mig, ja saa var der Ingenting iveien, men aldrig saasnart var han gaaet igjen . . . . saa gav jeg mig til at græde og laae og græd ganske stille. Hvor det kunde være, mener De? Aa, De veed jo nok, at hos os Fruentimmer hører Taarer just ikke saadan til Sjel-

denhederne . . . . De har vist et Lommetørklæde hos Dem, Herre? bad Lukéria . . . . — Dersom De ikke bliver ækel ved det, saa vær saa god at tørre Øinene paa mig.

Jeg skyndte mig at opfylde hendes Ønske, og forærede hende Tørklædet. Hun vilde i Begyndelsen ikke tage imod det: „Hvad skal jeg med saadant et fiint Tørklæde?“ Tørklædet var af simpelt Tøi, men hvidt og reent; hun tog om det med sine matte Fingre, som hun allerede ikke mere kunde faae fra hinanden. Vant, som jeg nu var til det Mørke, hvori vi befandt os, kunde jeg tydeligt skjelne hendes Træk; jeg kunde endog see den fine Rødme, der skimrede frem gjennem Hudens Broncefarve, og kunde, saadan forekom det mig ialfald, opdage i Ansigtet Spor af hendes tidligere Skjønhed.

— De spurgte mig, Herre, begyndte hun igjen: — om jeg sover? Nei, jeg sover saamænd meget lidt, men saa drømmer jeg da ogsaa hver eneste Gang. Og jeg seer mig aldrig som Syg i Drømme, jeg er altid rask og ung . . . . Der er bare een Ting, der piner mig: det er, naar jeg saa vaagner igjen: jeg vil strække mig og røre Lemmerne . . . . og saa er jeg saa stiv som en Steen, ligesom jeg var bundet fast. Aa, saadan en deilig Drøm jeg havde engang! Den maa jeg

dog fortælle Dem.. Nu skal De høre. Jeg syntes, jeg stod ude paa Marken, midt inde i noget høit, modent, guldgult Korn . . . . og ved Siden af mig stod der en arrig lille Hund, som hele Tiden vilde bide mig. Og saa syntes jeg, jeg havde en Segl i Haanden, men det var ikke saadan en almindelig Segl, det var selve Maanen, saadan som den seer ud, naar den viser sig som en Segl. Se, med den Segl skulde jeg nu meie det kjønne gyldne Korn. Men jeg følte mig saa træt af Varmen, og Maanen blændede mig, og der kom saadan en Mathed over mig, saa jeg kunde ikke holde Hænderne oppe; men rundt omkring blomstrede der de yndigste blaa Kornblomster, rigtig store og dobbelte, og de vendte allesammen Hovederne hen imod mig. Bi lidt, tænkte jeg, de Blomster maa Du see at faae plukket, Vassili har jo lovet, han vil komme; jeg vil først binde en rigtig pæn Krands . . . . jeg kan jo altid bagefter meie Kornet. Saa gav jeg mig da til at plukke Blomster rigtig af Hjertens Lyst, men var det ikke besynderligt? jeg kunde slet ingen Vegne komme med at binde Krandsen: Blomsterne blev borte mellem Hænderne paa mig, hvormange jeg saa end tog. Og imidlertid kan jeg høre, at der kommer En gaaende ganske sagte hen til mig, og kalder: „Luscha! Luscha!“ . . . .

Aah, tænker jeg ved mig selv, det var da ærgerligt . . . . jeg er ikke blevet færdig! Men stop lidt, det kan jo ogsaa være det Samme, jeg tager Maaneseglen paa, den seer akkurat ud som vor Kokoschnik, vor Hovedpynt, veed De. Som sagt, saa gjort. Men ikke saasnart har jeg faaet min Kokoschnik paa, saa straaler baade jeg selv og Marken rundt omkring i det deiligste Maaneskin. Og se der! henover Straaenes Toppe kommer paa eengang langsomt svævende . . . . ikke Vasili . . . . nei, selve Forløseren! Hvorfra jeg vidste det var ham, ja det skal jeg heller ikke kunne sige . . . . han seer akkurat saadan ud paa Billederne . . . . men vist er det, at det var ham! Han er høi og ung og har ingen Skæg og er heelt i Hvidt . . . . bare med et gyldent Bælte paa . . . . og han strækker Haanden ud imod mig: „Frygt ikke, Du min smykkede Brud, siger han: — følg med, i mit Himmerige skal Du føre Ringdandsene og synge himmelske Sange.“ Og jeg bøier mig og kaster mig i Støvet for ham og kysser hans Hænder . . . . saa napper den stygge Hund mig i den ene Fod og vil holde igjen . . . . men jeg klamrer mig fast til Herren. Han stiger op iveiret, og hans Vinger rækker over hele Himlen, ligesom en Maages . . . . og jeg følger med, og den slemme Hund maa blive staaende paa

Jorden. Saa forstod jeg først, at Hunden . . . . det var min Sygdom, som der ikke vilde blive Plads for i Himmerige.

Lukéria taug et Øieblik; saa fortsatte hun:

— Jeg havde en anden Drøm, eller kanskee det var et Syn . . . . jeg veed ikke selv. Det forekom mig, at jeg laae her i dette Skuur, og at mine afdøde Forældre — baade Fader og Moder — kom ind og bøiede sig dybt for mig, men sagde ikke et Ord. Saa spørger jeg: „Hvorfor bøier I Jer saa dybt for mig, Jer Datter, kjære Forældre?“ Men de svarede: „Siden Du har maattet lide saameget her i Verden, saa har Du ikke blot befriet din egen Sjæl, men Du har ogsaa taget Syndebyrden fra os. Vi har faaet det meget bedre i den anden Verden for din Skyld. Du har afsonet dine egne Synder, og nu besejrer Du vore med.“ Da de havde sagt det, bøiede de sig igjen meget dybt, og forsvandt; jeg saae igjen ikke Andet end Skurets nøgne Vægge. Bagefter har jeg tidt og mange Gange tænkt paa, hvad det vel kan have havt at betyde; jeg har ogsaa fortalt det til vor Præst, dengang jeg skriftede, men han mener, at det kan ikke have været noget Syn, eftersom det kun er geistlige Personer, der har den Slags Aabenbarelser.

— Der er en Drøm til, jeg har havt og som

jeg kunde have Lyst til at fortælle Dem, blev Lukéria ved. — Seer De, det forekom mig, som om jeg var paa en lang Reise, og sad under en Kaprifolium, med en Vandrestav i Haanden, en Bylt paa Ryggen, og Hovedet bundet ind i et Tørklæde . . . . aldeles som en Pilgrimskone. Og jeg skulde langt, langt endnu. Saa kom der en Mængde Valfartende forbi mig, langsomt, ligesom imod deres Villie, og Allesammen gik de i een og samme Retning. De lignede hinanden Allesammen og saae saa underligt bedrøvede ud. Og midt inde iblandt dem seer jeg saa en Skikkelse, der var et Hoved høiere end alle de Andre, og som var i saadan en besynderlig udenlandsk Dragt, slet ikke som en Russerinde. Hendes Ansigt var ogsaa saa mærkværdig koldt og fremmed og strengt, ganske som efter en lang Faste. Og underligt nok, de Andre lod Allesammen til at gjøre Plads for hende; men hun vendte sig pludselig om, og kom lige hen imod mig, og blev staaende og saae paa mig med sine store, gule, klare Falkeøine. „Hvem er Du? spurgte jeg. — „Døden", svarede hun. Istedetfor at jeg skulde være blevet forskrækket, blev jeg rigtig glad og let om Hjertet, og slog andægtig Kors for mig. Og Kvinden, Døden, sagde til mig: „Det gjør mig ondt for Dig, Lukéria, men jeg kan ikke tage

Dig med endnu; farvel." — „Tag mig med, Moerlil, tag mig med, min egen Kylling!" Saa vendte Døden sig om og gjorde mig Bebreidelser og talte mig tilrette . . . . Jeg forstod jo nok, at hun bestemte mig min Time, men det var saa utydeligt, saa uforstaaeligt . . . . efter Petrover-Fasten, troer jeg, hun sagde. Saa vaagnede jeg . . . . Se saadanne besynderlige, ganske besynderlige Drømme har jeg nu.

Hun laae et Øieblik og tænkte efter, og saa saae hun op i Loftet, ligesom hun bad.

— Det er bare et slemt Kors for mig, at der tidt kan gaae næsten en heel Uge, hvor jeg ikke kan lukke Øinene et Øieblik og falde i Søvn. Forrige Aar kom der en Dame her forbi, hun saae mig, og gav mig en lille Medicinflaske med nogle Draaber mod Søvnløshed; hun sagde, jeg skulde tage ti Draaber ad Gangen. De hjalp mig rigtig godt, for efter dem kunde jeg sove; men jeg har desværre allerede faaet tømt Flasken. De veed vel ikke, hvad det var for en Medicin og hvor den er til at faae?

Den forbireisende Dame havde aabenbart givet Lukéria Opiumsdraaber. Jeg lovede, at jeg strax skulde skaffe hende nogle ny Draaber af samme Slags, men kunde stadigvæk ikke komme

mig af min Forundring over hendes mageløse Taalmodighed, og sagde det til hende.

— Ak, kjære Herre, svarede hun: — hvor kan De dog gjøre saameget Væsen af min Smule Taalmodighed? Hvad har den at sige i Sammenligning med Simeon Stolpniks, han, som stod tredive Aar itræk oppe paa en Søile! Og saa de andre Hellige, der lod sig grave ned i Jorden lige til Brystet, og som Myrerne gnavede Ansigtet itu paa! Eller som der engang var en Kirkebetjent, der fortalte mig: at der var et fremmed Land, som engang blev erobret af dets Fjender, Agarjanerne; og de piinte og dræbte alle Landets Indbyggere, og de Indfødte var ikke Mennesker for at kunne befrie sig ved egen Hjælp. Men saa opstod der, fortalte Kirkebetjenten mig, en hellig, ubesmittet Jomfru iblandt dem, og hun tog et stort Sværd og klædte sig i en Rustning, der veiede to Pud, og gik mod Agarjanerne og drev dem Allesammen ud i Havet. Men da hun havde forjaget dem, saa sagde hun til dem: Nu maa I tage og brænde mig, for det Løfte har jeg gjort: at jeg skal døe paa Baalet for mit Folk. Saa tog Agarjanerne og brændte hende; men hendes Folk har fra den Tid bestandig været frit .... Se, det kan man kalde Heltemod. Hvad er jeg imod hende!

Jeg blev ikke lidt forbauset ved at høre, at Legenden om Jeanne d'Arc var naaet hertil, og det i saadan en Form. Efter en lille Pause spurgte jeg Lukéria, hvor gammel hun nu egentlig var.

— Otte eller maaskee niogtyve Aar . . . . jeg kan da ialfald ikke have fyldt de Tredive endnu. Hvad Fornøielse har man vel af at ligge og tælle Aarene . . . . Der er een Ting til, jeg vilde have sagt . . . .

En dump Hoste afbrød hende midt i Talen; hun stønnede anstrengt . . . .

— Du taler for Meget, sagde jeg: — det kan være, Du ikke har godt af det.

— Ja det er sandt, hviskede hun, neppe hørligt: — vor Samtale maa jo ogsaa engang have en Ende. Om jeg har godt af det eller ei, kan da forresten være det Samme. Nu, naar De gaaer, faaer jeg igjen Tid nok til at tie stille i. Jeg er bare glad over, at De saa taalmodigt har siddet og hørt paa mig, saa jeg rigtig har kunnet udtale mig; det har været en stor Lettelse for mig . . . .

Jeg reiste mig for at sige Farvel, gjentog mit Løfte om, at jeg strax skulde sende hende den omtalte Medicin mod Søvnløshed, og bad hende endnu engang tænke rigtig efter, om der ikke var Noget, hun trængte til, og isaafald sige mig det.

— Nei, jeg trænger virkelig ikke til Noget, jeg har, Gud ske Lov, hvad jeg behøver, hviskede hun med stort Besvær, men dybt rørt. — Gud skjænke dem Alle Hilsen og Sundhed! Men, kjære Herre, kunde De ikke .... Bønderne her er næsten allesammen fattige Folk .... kunde De ikke overtale Deres Fru Moder til at slaae Lidt af paa Afgiften; de mangler baade Jord og hvad der ellers hører til. Den gode Gud vilde lønne Dem for den Gjerning, og de stakkels Folk vilde velsigne Dem og bede for Dem .... Jeg for min Person trænger ikke til Noget, jeg er tilfreds med det, saaadan som jeg har det.

Jeg gav Lukéria mit Ord paa, at jeg i ethvert Tilfælde skulde opfylde hendes Bøn .... og var allerede kommet hen ved Døren, da hun endnu engang kaldte mig tilbage.

— Kan De huske, Herre, sagde hun, og der kom en forunderlig indtagende Glands, næsten ligesom i gamle Dage, over hendes Blik, og der spillede et eiendommeligt Smiil om hendes Læber: — kan De huske, saadan en Fletning jeg havde? Den gik næsten heelt ned til Knæerne. Det varede længe, før jeg kunde bekvemme mig til .... Saadant et Haar! .... men i min Stilling var det jo ikke godt muligt at komme til at rede sig, og saa lod jeg det da klippe af .... Ja

saa farvel, Herre, jeg mærker, jeg kan ikke mere . . . .

Samme Dag, før jeg tog paa Jagt, havde jeg en Samtale om Lukéria med Staroſten der i Landsbyen. Jeg fik at vide af ham, at man i Landsbyen kaldte hende „det levende Skelet," men at hun forreſten ikke voldte Nogenſomhelſt blot den mindſte Smule Beſvær, og at hun heller aldrig knurrede eller beklagede ſig over ſin Skæbne . . . . „Af ſig ſelv forlanger hun aldrig Noget, nei det er langtfra, og hun er taknemlig for den mindſte Ubetydelighed; hun plumrer ikke en Pyt Vand, men er saa ſtille, saa ſtille . . . . rigtig ſom en Martyrerſke. — — Alligevel (saadan ſluttede Bonden): — ſiden hun nu eengang er blevet hjemſøgt og tugtet af Gud, saa maa det naturligviis være for hendes Synders Skyld; men det er nu Noget, vi ikke blander os i. Som at vi f. Ex. ſkulde dømme hende og ſige: at der er ſkeet hende efter Fortjeneſte! . . . nei, det gjør vi ikke! Det er Noget, hun ſelv maa om!"

Et Par Uger efter hørte jeg, at Lukéria var død. Døden var altſaa virkelig kommet og havde hentet hende . . . . og, efter Petrover-Faſten! Man fortalte mig ſenere, at den Dag, hun døde, havde hun hele Tiden hørt Klokkekimen, ſkjøndt Kirken i Alexejevka ligger over fem Verſter der-

fra, og det desuden var en Søgnedag og ingen Helligdag. Forresten forsikkrede Lukéria dem, som var tilstede hos hende, at Lyden kom ikke fra Kirken, men „ovenfra“ . . . . Hun drístede sig formodenlig ikke til at sige: „fra Himlen.“

Efterskrift.

Som et Bidrag til at afhjælpe Hungersnøden i Samara udkom der i Paasken 1874 i St. Petersborg en lille Bog, „Skladtschina",*) (samlede Bidrag), der indeholdt Smaastykker af de betydeligste russiske Forfattere. Udgiveren, Hr. J. Polonsky, modtog i Slutningen af Januar fra Paris Skitsen „Det levende Skelet" tilligemed et Brev, der lød saaledes:

„Kjære Jakob Petrovitsch! Da jeg ogsaa gjerne vilde give min lille Skjærv til din „Skladtschina" og ikke havde Noget liggende færdigt, gav jeg mig til at støve op i mine gamle Papirer og fandt medfølgende Brudstykke af „en Jægers Dagbog", som jeg beder Dig om at benytte. Af de Skitser, der indeholdtes i nævnte Dagbog, er der ialt trykt

*) Ikke i Boghandelen.

toogtyve, medens der i Manuskriptet fandtes tredive. Der var nemlig adskillige, som ikke blev fuldførte, deels fordi jeg var bange for, de ikke skulde faae Lov til at passere for Censuren, og deels fordi de ikke forekom mig interessante nok eller ikke syntes at passe til Sagen. Blandt disse sidste hører ogsaa Skitsen „Det levende Skelet". Jeg vilde rigtignok gjerne have sendt noget Betydeligere, men jeg kan ikke give Meer, end jeg har. Desuden er maaskee en Henvisning til, saadan en dyb Taalmodighed der iboer vort Folk, ikke ganske paa urette Sted i en Samling som „Skladtschina".

„Tillad mig at benytte denne Leilighed til at meddele en Anekdote, som refererer sig til en Hungersnød hjemme hos os i Rusland. Som bekjendt rasede en saadan i Aaret 1841 paa det Forfærdeligste i Tula og de tilstødende Guvernementer. Nogle Aar efter var en Ven af mig og saa jeg paa en Reise staaet af i en lille Landsbykro i det tulaske Guvernement, for at drikke Thee. Min Ven fortalte en Historie, han havde oplevet, og omtalte et Menneske, som var død af Sult, efterat han først var skrumpet ind til at blive et formeligt Skelet. „Tillad mig at sige Dem, Herre, blandede Værten, en gammel Mand, der netop var tilstede, sig i Samtalen: — man skrumper ikke ind af Sult, man bulner ud." — „Saa, hvordan det?" —

„Jo, det er, som jeg siger; Folk hovner op og bulner ud, ligesom et Æble, der har ligget længe i Vand. I 1841 saae vi Allesammen saadan ud her.“ — „Ah, i 1841, ja rigtigt! det var vel en forfærdelig Tid, ikke sandt?“ spurgte jeg den Gamle. — „Jo, det var, Fa'erlil, vi maatte gaae meget igjennem dengang.“ — „Naa, spurgte jeg videre: — og var I saa meget plaget med Ufred og Tyveri og alle den Slags Ting?“ — „Nei, jeg troer, De vil, hvad skulde det have været for Ufred? svarede den Gamle forundret: — naar man allerede iforveien er saadan straffet af Gud, hvem skulde vel saa ville tænke paa at gjøre sig skyldig i flere Synder?“

Jeg troer, at naar saadant et Folk bliver hjemsøgt af Ulykke, har vi Alle en hellig Pligt til at hjælpe det. Jeg forbliver o. s. v.

Iwan Turgénjew.

Paris, den 25de Januar 1874.

— „En Udflugt til Skovregionen“ hører ligeledes oprindelig til „en Jægers Dagbog“ (som jeg endnu iaar haaber at kunne forelægge Publikum i dansk Oversættelse). Da imidlertid de toogtyve Skitser, der indeholdes i den franske og tydske Udgave af dette Værk, allerede udgjør en ret om-

fangsrig Bog, og det desuden vil være nødvendigt at tilføie en senere forfattet Fortsættelse af en af Skitserne, har jeg foretrukket at meddele Oversættelserne af „Det levende Skelet" og „en Udflugt til Skovregionen" her og for sig selv fremfor at indlemme dem i „en Jægers Dagbog."

„Punin og Baburin" endelig blev for nogle Maaneder siden trykt for første Gang i et russisk Tidsskrift. Saavidt jeg veed, har Forfatteren isinde at omarbeide Fortællingen og vil saa muligviis gjøre den noget mere udførlig. Skulde denne Plan blive realiseret, følger det af sig selv, at Fortællingen ogsaa i den nye Skikkelse vil blive optaget i den Oversættelse af Turgénjews samlede Arbeider, som jeg efterhaanden haaber at kunne faae tilveiebragt.

Oversætteren.

Kjøbenhavn, den 10de August 1874.

Rettelser.

S. 22.	L. 8 fra oven:	Unge Mennesker o. s. v. skal begynde en ny Linie.
— 23.	„ 3 fra neden:	Værelse. læs: Værelse?
— 37.	„ 11 „ „	Prætentioner, læs: Prætensioner.
— „	„ 9 „ „	Tarantaßen, se sidste Anm. S. 128.
— 42	„ 12 „ „	Digt! læs: Digt?
— 68	„ 3 „ „	og, „ tog,
— 79	„ 5 „ „	Brudgom „ Frier.